

T-H K.

~~I. 489~~

RMK I. 560/6

sonka

Los Intze

S

Los Intze

Bakas
Neha

Wm. M.

pp. 13

hij. 3. 8. 51. ■ 56. 57. 58. 75. 80.

86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 134.

■ végül: 139. 140. 141. 142 a tövegből és a Registrum
három számozatlan levele.

489

112. —

~~L. huping~~

~~859. S.~~

~~RMK I. 560/10~~

~~RMK. I. 489.~~

~~2. péld.
(Coentea.)~~

Vivo tibi moriorq; tibi
dulcissime Jezu
Mortuus et vivus sum pro
Christe tuus

Sebastianus Andræ

Possessor h. libri

ab Anno 1742 die 3 Febr.

et

489

2 Lino-1

Thiakhiti. ably
Bi, 6, Ki, 6, Li-2
2 Oi, 6, Aa 5-6,
ls. az efo, BB-h,

RMK I. 560/6
mouka

48.

PRAEFATIO.

CLARISSIMO VIRO AT-
QUE PIETATE ET DOCTRI-
na praestantissimo, illustris Scholae Saros-
Patakinæ Rectori, Demetrio Kraccovio
Transylvano, ejusq; ingenuis, & exi-
miae expectationis alumnis.

ANte annos ferè tres & viginti,
proposuit Nomenclaturam La-
tino-Ungaricam in celebri vestra
Schola, doctissimus, & de Ecclesiis
Christi optimè meritus vir, Basilius
Fabricius Zikzovius, vita mox ma-
gno omnium bonorum cum mero-
re defunctus. Vidit enim, & probè
intellexit, quàm utile, & necessari-
um sit tale quippiam in puerorum, &
adolescentum discentium manibus
versari. Sed non nisi anno decimo
sexto post prælo scriptorio hic pri-
mum subjecta est, consilio, ut existi-
mo, rara editione & vitæ integritate
excellentissimi viri Casparis Pesthi-
ni, nuper apud vos cum ad clavum
naviculæ Christi sederet, piè mortui.

PRAEFATIO.

Placuit, certo scio plurimis utriusq;
opera & ἀφιλομυσοιο avidè est ar-
repta: illius quidem uti authoris,
hujus vero uti promotoris laboris
quondam præceptoris sui. Ac ante-
quàm in publicum typis daretur,
multi sua manu descripsunt: inter
quos ipse annis ab hinc decem in
eadem Schola Collaborator, aliquot
exemplaribus inter sese diligenter
collatis, idem feci, cujus me laboris
hactenus minimè pœnituit. Nullum
enim scriptum hujus generis in no-
stris Scholis, proh dolor, ante à lau-
de dignum, quod viderim, extabat,
magno sanè discentium impedimen-
to & incommodo, si Nomenclatu-
ræ cujusdam Viennæ Austriæ, anno
Christi 1568. excusæ, cui lingua Un-
garica tum noviter, cura Gabrielis
Pesthini, literis Germanicis, nostris
pueris difficilioribus quoquo mo-
do expressa, accessit, excipias rudi-
menta, quæ & paucis in his partibus
visa, & non longe ante hanc nata.

Cum

PRAEFATIO.

Cum autem huc promotus ad nostrum in docendo ordinem, & institutum Nomenclaturam aliquam multum requiri animadverterem, coepi de nova editione, deficientibus prioribus cogitare alia discentium animos distrahere nolens. Ac in ea an aliquid praestiterim tum Naso intelliget, cum hanc cum illis, quæ coincidunt, contulerit: quæ tamen & ipsæ à protocollo, uti etiam alia quædam, quod quorum exemplaria fuerunt proposita de suo aliquid, jactis primis fundamentis, addiderint, non nihil differunt. Cæterum vobis hanc opellam, in qua quæ adhuc desideremus, fracta prima glacie, longum hic foret dicere, offerre placuit, quòd in eo Gymnasio primum hanc lucem Nomenclatura ista viderit, & vos optimè sciatis quanti hæc literaria studia debeant fieri. Deinde ut meam erga eam Scholam, ceu educatricem, gratitudinem, hac qualicunque tessera ostenderem.

P R A E F A T I O.

derem. Libellus quàm sit utilis ad institutionem puerorum, & succrescentium facile intelligitis: ac optimè faciunt qui hunc eis imponunt, ut sæpe legant, repetant & ex memoria reddant. Dolendum tanti viri reliqua opera neglecta esse, exceptis tribus orationibus funebribus, ceu Romæ natis, quæ ipso superstite publici juris factæ, & nisi fallor, scripto quodam contra Lucam Agriensem. Duo in eo præter cætera impensè semper miratus sum: innatam in docendo vim efficacem: & perseverentiam in eodem ad ultimum usque halitum vitæ suæ, in tanta discipulorum pervicatia, & ingratitude. Memorabile quod sæpè usurpasse fertur: Se nimirum tandiu in Scholis docturum, quandiu discipulos sit habiturus, qui numero Musas adæquent. Forti sit animo necesse est, qui hoc de se modò ausit spondere. Sed hic non licet longiorem de his instituere narrationem. De
vita

PRAEFATIO.

vita tam excellentis viri legi potest
oratio tersa Georgii Cæsaris, etiam
in Ecclesia Saros-Patakinensi in
Christo, anno 1586. obdormientis.
Vos si non id quod à me, parvum e-
nim id, sed quo animo, & maximam
partem ex cuius promptuario, offer-
tur, perpenderitis :

(Nam genus, & proavos & quæ non feci-
mus ipsi.

Vix ea nostra puro.)

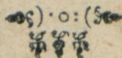
in dextram partem omnia facile in-
terpretabimini. Valete. Debrecinæ
Nonis Julii, Anni Christi, 1597.

Vestri studiosissimus

EMERICUS A;
SZ. Uysalvius.

IOHANNES STURMIUS
in epistola ad HENRICVM SCHIR-
NERVM nonæ curiæ Præ-
positum.

Preter hoc tuum inflectendi officium, il-
lud alterum tibi etiam atq; etiam dili-
genter faciendum est: ut copiam sibi, atque
facultatem vocabulorum comparent: re-
rum earum omnium, quæ in quotidiano
versantur usu: quæ sensibus hominum sunt
explicata. Nihil videatur in corpore ho-
minis: nihil in pecudibus: nihil sit in culi-
na: in cella vinaria: in cella frumenta-
ria: ad cœnam quotidianam nihil afferat-
ur: nihil in hortis conspiciatur herbarum,
fruticum, arborum: nihil in Scholis sit usur-
patum: nihil in Bibliotheca: nihil in Tem-
plis frequentatum: nihil in Cœlo sensus
quotidie hominum moveat, quod pueri
tui quoad ejus fieri poterit, non quæ-
ant latino nominare no-
mine.

DICTIONARIUM I

Latino-Ungaricum.

NEVES KÖNYV, DE A-
kul s. Magyarul.

CAPUT I.

Substantiarum spiritualium Nomina.
Lelki allatoknak nevek.

S piritus	Lelek.
Deus	Isten.
Deitas	Istenség.
Deus Pater	Atya Isten
Deus Filius	Fiu Isten
Deus Spiritus San-
ctus.	Szent Lelek 2
Isten.
Sancta Trinitas	Szent háromság 2
Iesus, Redemptor	Szabadító.
Christus	Meg kenettetet. tedhet
Mediator	Közben jaro
Deus tutelarís	Oltalmazó Isten.
Numen	Isté, Isteni akarat
Angelus	Angyal, követ.
Archangelus	Archangyal, Fő
Angyal.

Ange-

Angelus bonus
Angelus malus,
Diabolus, Da-
mon, Satanas.

Anima
Anima vegetativa
Anima sensitiva,
Anima rationalis
Mens.

Io lelki kővet
Gonos lelki kő-
vet, őrdög, Satan

Lelek (lek
Nyersen tartó le-
Erzekeny lelek

Okos lelek.

CAPUT II.

Substantiarum, corporearum Cælesti-
um Nomina.

Eghi allatoknak neveik.

Mundus

Pars aetherea mun-
di

Pars elementaris
Mundi

Cælum

Cælum beatorum,

Cælum immobile

Cælum mobile

Decem cæli

Cælum anastrum

Firmamentum

Vilagh

Főlső rész ez vi-
lagnak,

Alsó rész ez vi-
lagnak.

Egh

Bodogok helye,
Menyország.

Forgo egh, Meny
Tíz egek

Csillagtalan egh

Csillagos egh

Stella

Stella fixa

Egy utat követő 2
csillag

(*Stellas Astronomi numerant mille viginti duas*)

Sidus, Astrum

Csillagokból allo
jegy

(*Sidera numerantur quadraginta octo.*)

Sidera septentrionalia

Eszaki csillagok, jegyek.

Ursa minor, Cynosura

Kis gönczöl se-
kere

Ursa major, Helice, Arctos, Plaustrum

Nagy gönczöl se-
kere

Draco

Sarkany

Bootes, arctophilax

Ókór pásztor

Corona Ariadnes

Ariadna koronája

Engonasi, engonasi,

Hercules

ingeniculus, Hercules.

Cepheus

Cepheus

Lyra, Vultur volans

Fűró

Cygnus, olor

Hattyú

Cassiopea, Cassiope

Cassiopea

Perseus

Perseus

Geniochus, Erichthomius, Auriga

Kötő

Serpens

Serpentarius

Sagitta

Aquila

Pegasus

Equuleus

Andromeda

Caput Medusæ

Deltoton

Delphinus

Kigyos

Nyíl

Sas keselyő

Pegasus

Csiko

Andromeda

Medusa feje

Harom segeletű
jegy

Delphin.

Sidera Zodaici, Signa Zodaici.

Budoso csillagok utan valo jegyek.

Aries

Taurus

Pleiades, Vergilia

Hyades

Gemini

Cancer

Leo

Virgo

Libra

Scorpius

Sagittarius

Kos

Bika

Fias tik, in dorso
Tauri

Eső hozó, in fronte
Tauri

Kettős jegy

Rak

Oroszlány

Szűz

Mertek

Scarapna

Lővő

Capri-

CAPUT III.

*Substantiarum corporearum simplicium,
seu Elementorum nomina.*

Eltető allatoknak neveik.

Elementum

Eltető allat

Ignis

Tűz

Aër, cælum

Eltető egh

Aqua, unda

Víz

Terra, tellus

Föld

CAPUT IV.

METEORA.

Nagy részből fön termő allatok.

Meteora ignea.

Tűzes fön termő allatok.

Virga

Eghő vesszők

Trabes

Egő gerendák

Faces, Lucernæ

Egő fővetnekek

Cometa, cometes,

Stella crinita

üstökös csillag

Galaxia, Via la-

Orsaguta az

ctea

Eghen

Chasma

Egh hasadekja

Splendores noctur-

ni

Ejeli fenyességek

Halos

Nap, hold, vagy e-
gyeb csillag ud-
vara

Parelii, Parelia,

Pavelius

Parafelina

Kettős, vagy har-
mas nap, vak nap
Kettős, vagy har-
mas hold, vak
hold

Fulmen

Fulgur

Fulgetrum

Meny útó kő

Vellamas

Kicsin zendüleffel
vagy semmi
zendüleffel valo
villamas

Prester, typhon

Gyuyto sebes fel

Meteora aërea

Eghes fön termő allatok.

Ventus

Szel

*Ventus septentrio-
nalis*

Ésaki fel

*Ventus meridiona-
lis*

Deli fel

Ventus orientalis

Nap keleti fel

Ventus occidentalis

Nap nyugati fel

Terramotus

Föld indulas

Pre-

Procella, ecnephias	Szel ves
Turbo, typhon	Forgo bel-ves
Tonitru	Egh zendüles, egh
dörges

Meteora aquea.

Vizes fön termő allatok.

Nebula	Főlyhő
Nubes	Köd
Ros	Harmat
Manna	Edes harmat
Pruina	Zuz-maraz
Nix	Ho
Ningit	Ho-es
Grando	Kő-eső
Granula	Dara
Grandinat	Kő-es
Pluvia	Eső
Bulla	Buborek
Imber	Zapor eső
Nimbus	Sebes eső
Psecas	Lengedőző, har-
matozó eső
Stilla, gutta	Csöp
Stillicidium	Csöpöges
Stiria	leg csap
Caligo	Homaly

Vapor

Glacies

Gelu

Gelascere

Inter hæc numerantur ab Aristotele

Fons

Flumen, Fluvius

Mare, Oceanus

Lacus

Para

Iegh

Fagy

Fagyni

Kut fõ

Folyo viz

Tenger

To

Meteora terrestria, seu fossilia, quorum genera tria sunt.

Földből asot allatok, mellyeknek
nemek három fele.

*

I. METALLA.

Erczek

Aurum

Aurum obryzum

Aureus

Deaurare

Argentum

Argenteus

Deargentare

Argentaria

Aes, cuprum

Arany

Finum arany

Aranyas, arany fo-
rint

Aranyazni

Ezüst

Ezüstõs

Ezüstõzni

Penz verõ hæz

Köz res

Aere

<i>Aereus</i>	Rezes
<i>Aerugo</i>	Rez rosda
<i>Ferrum</i>	Vas
<i>Ferrugo</i>	Vas rosda
<i>Calybs</i>	Aczel
<i>Calybeus</i>	Aczelos
<i>Stannum</i>	Badog, feyer on
<i>Plumbum</i>	Fekete on
<i>Cerussa</i>	On por
<i>Orichalcum</i>	Velenczei rez
<i>Scoria</i>	Ercz sonkoly.

* II. *Lapides, quorum genera sunt quinque*
 Kővek, mellyeknek nemek öt fele.

I. *GEMMA.*

Gyöngy.

<i>Gemma</i>	Gyöngy, draga kő
<i>Iaspis</i>	Iaspis
<i>Sapphirus</i>	Saphir
<i>Chalcedonius</i>	Chalcedon
<i>Asterites</i>	Asterites
<i>Smaragdus</i>	Smaragd
<i>Sardonyx</i>	Sardonyx
<i>Sardius</i>	Sardius
<i>Chrysolithus</i>	Chrysolit
<i>Berillus</i>	Berillus

Topazius
Chrysoprasus
Asbestos
Hyacinthus
Amethystus
Rubinus
Adamas
Carbunculus
Selenites
Achates
Æthites

Alectorius
Chelidonium

Gemma rubetarum

Topaz
 Chrisoprasus
 Olthatatlan kő
 Hyacint
 Ametist
 Rubin
 Gyemant
 Carbonculus
 Hold kő
 Achates
 Sas keselyő kő,
 Sülő kő
 Kakas kő
 Fetske kő
 Varas beka feje-
 ben termet kő

2. MARMORA.

Marvanyok.

Marmor Phengiticum

Marmor parium

Marmor Zeblicum

Marmor Ophites,

Marmor Porphyrites.

Sunt genera mar-
maris

Barfony finű
marvany

Alabastrum

Alabastrum kő

2. CO.

3. COTES.

2

Fen-kõvek.

Cos

Fen kō

Lydius lapis

Proba-kō

Cos damascena

Kõz fen-kō

(Est & tertium genus cotium ex quo fi-
unt lebetes & alia vasa culinaria.)

4. SILICES.

Kovak.

Silex

Tûzkova

(Totus mundus debet ingentes gratias
pro hoc vili lapide Deo agere)

Pyrites Genus silicis, quot inter metalla
& in fluminibus invenitur, aeris simili-
tudine. Varia autem sunt ejus genera co-
gnationem à metallis quæ in se conti-
nent accipientia, Nam in quo Aurum
elucet Chrysolidis, in quo Argentum
Argyrodis, in quo Aes Chalchodis di-
citur.

5. SAXA.

Kemeny kōvek.

Magnes, Hercule. Magnes

us lapis

Sarcophagus saxum Hus evõ kō
excaroticum

Cala-

Calamochus Ex arundinum spuma geni-
tus foraminibus, Plenus viribus, Sarco-
phago similis. Nadra nôt fós moh.
Halcyonius E maris spuma concretus,
forma & viribus superiori similis.

Pumex	Taytek kő
Dicitur prohibere mustum ne ferveat.	
Tophus	Likadozot kő
Smiris	Tisztító kő (kő
Tartarus	Borsepróböllöt
Lapides nigri	Szalkas fekete kő
(Ex quibus libelli ad scribendum con-
ficiuntur.)	

Petra	Kő fıkla
Rupes	Kő-sál
Promontorium	Tenger partyan
valo kő hegy.

* III. Metallica, seu succi concreti,
Erczekhöz es kővekhez járulok.

Sal	So
Salpetra, sal fossilis	Kő so
Sal ammoniacum	Fővenből asot so
Sal gemma, sal
gemma	Szem so
Nitrum	Saletrum

Hali-

<i>Lac coagulatum,</i>
<i>concretum</i>	Alut tey
<i>Spuma, flos lactis</i>	Tey föl
<i>Saccarum</i>	Nad mez
<i>Cera</i>	Viaz
<i>Caseus</i>	Sayt
<i>Caseus Parmensis</i>	Parmasan
<i>Caseus Hollandicus</i>	Holongyai sayt
<i>Caseus pyrocaustus</i>	Piritot sayt
<i>Caseus Rivulinenfis</i>	Banyai vesling

CAPUT VI.

Füveknek neveke.

Herbarum nomina.

<i>Abrotonum mas</i>	Isten faja
<i>Abrotonum scemella,</i>
<i>chamaecyparissus</i>	Czipros
<i>Absynthium</i>	Feyer-úröm
<i>Absynthium ponticum</i>	Barany-úröm
<i>Acetosa, acidula,</i>
<i>Oxalis</i>	Soska
<i>Acetosa sylvestris</i>
<i>minima</i>	Madar soska
<i>Artemisia, tenuifolia</i>	Seprű fü

Artemisia vulgaris

Atriplex

Atriplex sylvestris

Atriplex sativa
hortensis

Anethum

Apios

Anemone, pulsa-
tilla

Asclepias, hirundi-
naria, vincetoxicū

Aristolochia longa

Agrimonia, Eupa-
torium

Aster atticus

Argentilla

Anonis, ononis

Asparagus

Alcachengi, hali-
cacabum

Acorum

Althea

Asarum, vulgago

Asarina

Fekete űrõm

Laboda

Vad laboda

Vayjas laboda

Kapor

Fõldi mogyora

Kúkõrts

Etetes ellen valo
fũ, Fetske fũ

Farkas alma

Apro boytorian,
párlo fũ

Kek viragu csil-
lagh fũ

Hõlgy-mál

Iglicze

Nyul arnyek

Paponya fũ

Sarga lilium

Fejer malva

Kapotnyak

Kapotnyaknak
neme

Arisa

<i>Arisarum</i>	Isten sakalla
<i>Androsaces</i>	Gomba fű
<i>Aphaca</i>	Vad lentse
<i>Aristolochia rotunda</i>	Likas ir
<i>Avena</i>	Zab
<i>Aegilops, avena sterilis</i>	Vad zab
<i>Aparine</i>	Ragado fű
<i>Amaracus</i>	Majorana
<i>Auricula muris</i>	Eger fűl
<i>Armoracia radix, agrestis raphanus</i>	Torma
<i>Apiastrum, melissa</i>	Meh fű
<i>Ambrosia</i>	Vad sallya
<i>Anchusa</i>	Pirito fű, veres
gyökerű fű
<i>Alopecurus</i>	Roka fark
<i>Aizoon</i>	Fű fű, teeli zöld
<i>Amaranthus</i>	Barlony viragh
<i>Alliaria</i>	Foghagyma fű
<i>Acanthus, acanthium</i>	Tővisses lapu
<i>Alba benedicta, gallitricum</i>	Szent Iános fűve

<i>Arnoglossa, plantago</i>	Uti fű
<i>Angelica</i>	Angelica
<i>Alga, ulva</i>	Hinar
<i>Auguria</i>	Görög dinnye
<i>Arundo</i>	Nad
<i>Arundo palustris</i>	Vizi nad
<i>Auricula urši</i>	Medve fűl
<i>Androsæmum</i>	Ver allato fű
<i>Asphodelus</i>	Vad safran, vad
foghagyma
<i>Aconitum</i>	Merges fű
<i>Arum</i>	Sűl fű
<i>Aron</i>	Borjula b, Isten
bakala
<i>Anisum</i>	Kapor
<i>Accipitrina Co-
tula, scetida</i>	Eb kapor
<i>Alfne</i>	Tik hur
<i>Anagallis</i>	Tik sem
<i>Adianton magnum</i>	Arva leany haya
<i>Anserina, Poten-
tilla</i>	Vad varádits
<i>Atractilis, carti-
mus</i>	Gordon mohar
<i>Aquilegia, Aqu-
lina</i>	Gilizta fű

Balsamine, minor-
tica	Momortika
Bursa pastoris	Beka tarsoly, Isten-
taskaja
Blitum	Őstör
Blitum album	Fejer őstör
Blitum rubrum
minus	Vörös őstör
Batrachium	Sömör fű
Bryonia, vitis alba	Földi tök
Baculus pastoris	Eczet koro
Buglossum, buglossa	őkör nyelv
Betonica	Seb fű
Rafilicon, Ocimum
odoratum	Basilicum
Brassica crispa	Fodor kapozta
Brassica capitata	Fejes kapozta
Brassica levis	Vörös kapozta
Benalbum	Halyog fű
Beta alba	Fejer czekla
Beta rubra	Vörös czekla
Ballote	Budoso csalan
Barba hirci	Bak bakalla
Brassula	Zab levelű fű
Branca ursina	Medve talp

Bupthalmus

Bunias

Borrago

Balsamum

Bulbus agrestis

Barbula caprae

Ókőr szem

Tarorjan

Atraczel

Balsamum fű

Vad hagyma

Ketske kakal

C

Candela regia, ver-
bascum

Calamintha

Cannabis mas

Cannabis foemina

Cannabis sylvestris

Cyanus

Consolida regia

Chamomilla

Carthamus, cnicus

Chelidonium

Carduus benedi-

ctus

Caryophyllum

Caryophyllum In-
dicum, majus

Ókőr fark

Lo menta, vizi
menta

Magos kender

Paškoncza kēder

Vad kender

Kek színű virag,
buza virag

Szarka lab, farkan-
tyn tarey

Szeek fű

Vad safrany

Fetske fű

Papa fű

Szek-fű

Sarga rosa, Cassai
rosa

Caryo-

<i>Caryophyllum minus</i>	Barson virag
<i>Caryophyllata</i>	Sz. benedek fűve,
fek-fű ságu fű
<i>Cynoglossum</i>	Eb nyelvű fű, A-
traczel
<i>Conyza tertia</i>	Keserű fű
<i>Capa</i>	Hagyma
<i>Capa ascalonia</i>	Mogyoro hagyma
<i>Capa sectilis</i>	Metelő hagyma
<i>Charesolium, cere-
folium</i>	Turbolya, Ger-
parey
<i>Escuta, cassutha</i>	Hay nevelő, arany
fonal fű, Bodog-
assony haja
<i>Colubrina</i>	Kegyo fű
<i>Consolida major,
solidago</i>	Eekete nadaly fű
<i>Centummorbia, nu-
mularia, lunaria
minor</i>	Penz levelű fű,
foljo fű
<i>Cardiaca</i>	Szű fű
<i>Clematis, Vinca
pervinca</i>	Bervengh
<i>Centaurea</i>	Verallato fű, föld-
merge
<i>Cucurbita</i>	Tök
	C 4. Cucur-

<i>Cucurbita Indica</i>	Török tök
<i>Cucumis</i>	Ugorka
<i>Convolvulus</i>	Folyo fű
<i>Carduus</i>	Bogats-koro, samar tővisk
<i>Calendula, caltha</i>	Sarga viragh, tűz virag, burongo
<i>Carduus Mariae</i>	Bodog asszon te-nyere
<i>Carduus lacteus</i>	Bodog asszon teje
<i>Chamæcissus</i>	Földi borostyan
<i>Chamaedrys</i>	Cserfa levelű fű, Fűst fű
<i>Cichorium</i>	Katang koro
<i>Cicuta</i>	Bűrök
<i>Crassula, Fabaria</i>	Bab levelű fű
<i>Coriandrum</i>	Sobragbori fű
<i>Cytisus</i>	Zanóth
<i>Coronopus</i>	Varjúlab
<i>Colocasia</i>	Boros kömény
<i>Cruciata, gentiana</i>	Koróbtő fű, bent
<i>minor</i>	Ilona fűve, bent
	Laslo fűve

(Sancti Ladislai Regis tempore gravissima peste universam Ungariam afflictam ajunt. Eum verò precibus à Deo obtinuisse,

ut quaecumque stirpem sagitta in altum emis- 13
sa feriret, utilem eam ad hanc luem curan-
dam praestaret. Hanc in cruciatam decidif-
se perhibent, qua subditos à pestis contagio
liberavit. Regnavit Anno Christi 1080.
(Octavius Rex ungarorum.)

Chamedaphne, ca- Földi borostyan
mecissus

Chamacyparissus Cypros

Chamapitys Kalincza

Condrilla, cichorea Sarga viragu ka-
lutea tang

Cotula foetida, Eb kapor
canta

Capparis Kaporna

Cardamon Retitorma

Caput monachi Barath fő

Carex Kötöző fü

Cyperus genus palustris herba

Capillus veneris Arvaleany haya

Crocus, crocum Safrany

Catapotia Saar fü

Carthamus Erdei zanot, tot
safrany

Carthamus sylve- Gordon mohar
stris, attractilis

Cynor-

Cynorrhodon
Centum capita,
Ononis

Centumnodia

Cicer

Cicer anetinum

Phasiolus, Tragi

Cicer sylvestre

Cissarum, laurus

Carduus fullonum,

Dipsacus

Cyclaminus

Csipke rofa
Szamar tövisk

Porcs fű, uti por-
csin

Bagolyborso

Fára folyo borso

Vad borso

Boroštyan

Heja-kut, bogats
koro

Dišno kenyér, föl-
di kenyér

D

Dictamus, calceo-
lus Maria

Dolatrum

Daucus

Dancama, danc-
mus

Dryopteris

Ezer jo fű, Dicta-
mus

Eb bölő

Vad petrefelyem,
Kocsord

Varadits koro

Szent Iános ke-
nyere

Nasci-

Nascitur in veterum quercuum musco.

14

Dracunculus	Kigyo-trangh
Dracunculus major	Anyá fű
Dulce amarum	Te mondad fű
Digitalis	Uji fű, gyűsű fű

E

Esula	Eb tey
Equapium	Lőbőstök
Ebulus	Földi bodza
Eryngium	Matska tövisk
Elleborus, veratrum	Hunyor
Endivia, dens
leonis	Dizno kek
Enula campana	Őrveny fű
Elelisphacus	Sallya
Eupatorium, agri-
monia	Apro boytorjan
Euphrasia	Len viragu fű,
sem gyogito fű
Elaphoboscon	Szarvas eltető fű
Epitymus	Isten Bakalla
Erythrodanum,
rubia	Verecsitő fű
Equisetum, Hip-
puris	Kanna moso fű

Eruca

Eruca
Elatina

Erium

Epar hirci
Echium

Foeniculum
Fœnum
Filipendula
Fumaria
Fragaria

Fragum
Fraga alba
Festuca
Floccus

Fœnum defectum
*Flammula aposte-
matica*

Filix major
*Filix vulgaris syl-
vestris*

Fœnum gracum

Repcesin
Len foyto puz-
pang
Mohar kőles, vad
lednek
Bak gyomor
Kőz őkör nyelv

F

Kőmeny
Szena
Varju mogyoro
Földi fűst
Eper illatu fű, si-
moltsa,

Epery
Csattogo epery
Vad zab
Az viragbol nőt
pőlih

Kasalt sēna
Merigy nevű fű

Mezei paprád
Erdei paprád

Ketske sarvu fű

Faba

Faba

Faba sylvestris

Fabaria, Telephium

*Fraxinula, fraxi-
nago*

Flos tinctorius

Fumus terræ

*Frumentum Indi-
cum Turcicum*

*Frumentum Sarace-
nicum*

Galium

Galiopsis

Genista, genistella

Gingidium

Gladiolus

Gramen

Gramen parnassii

Gratiola

Geranium, geranion

Bab

Erdei bab

Kőver fű, bab le-
velű fű

Szarvas fű

Festő fű, festő vi-
ragh

Föld cseje

Török buza

Tatarka

G

Sz. Iános virága

Matska mez

Iglicze, samar
tővisk

Turbolya

Kek lilium

Cseplye, perje, pa-
sit, hals fajo eb
igen esi

Egy levelű perje

Saar ellen valo fű

Daru orru fű

D

Gly-

<i>Glycyrrhiza</i>	Edes gyöker
<i>Gallitricum</i>	Kakas tarey
<i>Granum solis, mili-</i>
<i>um solis</i>	Madar kőles
<i>Gith, nigella</i>	Konkoly neme
<i>Gluma</i>	Mag kalas
<i>Gnaphalium</i>	Vizi saasa fű
<i>Gratia Dei, Reper-</i>
<i>tiana, Gratiola</i>	Isten haragja
<i>Gramen cyperoides</i>	Saas
<i>Gramen officinarum</i>	Perje
<i>Gramen vulgare</i>	Pasit.

H

<i>Hyacinthus</i>	Kegyo hagyma
<i>Holus</i>	Parey
<i>Helenium, enula</i>	Órveny gyöker
<i>Helxine, cissampelos</i>	Isten poharkaja
<i>Hydropiper</i>	Balha úzó fű, ke-
serű fű
<i>Heliochrysus</i>	Sarga gyopár
<i>Hyssopus</i>	Isop
<i>Hierobotane, ver-</i>
<i>berna</i>	Szaporá fű
<i>Hemerocales</i>	Lab mosó fű
<i>Hipposelinum, petro-</i>
<i>selinum, equapium</i>	Petreselyem

Hernia.

Herniaria

Tökőfeg ellen
valo fű

16

*Heliotropium, sol-
sequium*

Napra nező fű, ka-
tangkozo

Hyosciamus

Belend

*Hypericum, Perfo-
rata*

Csengő fű

Halicacabum

Paponya

Helleborum album

Fejer hunyor

*Helleborine, Mat-
thioli*

Sarga kőkőrcsin

Hieracium latifolium

Borju fű

Hepatica

May gyogito fű

Hirundinaria

Fetske fű

Hipice est herba, quæ samem & sitim sedat.

Hippuris

Taal moso fű

Hippuris minor

Isten nyila

Hermodactylus

Reti safrany

*Hastula regia,
asphodelus*

Vad safrany, vad
hagyma

Hedera

Boroštyan

Hedera terrestris

Földi boroštyan

Herba paris

Csillag fű

Hordeum

Arpa

I

Iris domestica

Kek lilium

D 2

Iuncus

<i>Puncus</i>	Kaka
<i>Intubus</i>	Katang koro
<i>Intubus maculosa</i>	Óker fúl
<i>Ibiscus</i>	Tengeri malva
<i>Iris aquatica,</i>	Sarga lilium

<i>Pseudoacorum</i>	
<i>Inula, enula</i>	Órven gyöker
<i>Iberis</i>	Te mondad fű,
	Torma

	L
<i>Lappa</i>	Lapu
<i>Lappa major, Perso-</i>	Nagy lapu
<i>nata</i>	
<i>Lappa minor</i>	Tőviskes, apro
	lapu

<i>Lens</i>	Lencse
<i>Lens, lenticula pa-</i>	Beka lencse
<i>lustris</i>	

<i>Lavendula major</i>	Spikinard
<i>Lavendula minore</i>	Levendula
<i>folio</i>	

<i>Leucojon luteum</i>	Sargo viola

<i>Levisticum vulgare</i>	Lőbőstök

<i>Lychnis</i>	Kassai rosa,

<i>Linum</i>	Len (fű)

<i>Lepidium</i>	Borostyán levelű

Lago-

<i>Eragopus, pes lepori-</i>
<i>nus</i>	Nyul lab fű
<i>Laureola</i>	Boroftyan
<i>Linaria</i>	Len levelű fű
<i>Lolium, Zizania</i>	Konkoly
<i>Laver</i>	Vizi tők
<i>Labrusca</i>	Vad főő
<i>Lotus sylvestris</i>	Kiraly koronaja
<i>Lilium candidum</i>	Fejer lilium
<i>Lilium convallium</i>	Göngy virag, ka-
kuk virag
<i>Lilium croceum</i>	Sarga lilium
<i>Liquiritia</i>	Keferű magu fű
<i>Libanotis</i>	Tőmyen fagu fű
<i>Lapathum acutum</i>	Lo foska, madar
foska
<i>Lupinus</i>	Keferű bab, farkas
borso
<i>Lapathum, Rumex</i>	Lorum
<i>Lupulus</i>	Komlo
<i>Lunaria</i>	Hold fű
<i>Lithospermum</i>	Kő magvu fű
<i>Labrum veneris</i>
<i>dipsacus</i>	Bogacs koro, heja
kutya
<i>Lucea</i>	Harom színű virag
<i>Lingua canis</i>	Atraczel

<i>Lactuca</i>	Salata
<i>Lactuca crispa</i>	Fodor salata
<i>Laurus Alexandrina</i>	Bay fű
<i>Lactuca leporina</i>	Czorbaka
<i>Lactuca erratica,</i>
<i>sonchites hieratiũ</i>	Pimpo
<i>Lepidium, piperitis</i>	Saasa fű
<i>Linaria</i>	Len levelű fű
<i>Lolium</i>	űşeges, konkoly
<i>Lappa major</i>	Szeles lapu
<i>Lappa minor, Xanthium</i>	Boytorian
<i>Lathyrus</i>	Nagyob eb tey

M

<i>Marrubium album</i>	Fejer pešercze
<i>Marrubium nigrum</i>	Fekete pešercze
<i>Marrubium aquaticum</i>	Vizi pešercze
<i>Malva pumilla, vulgaris</i>	Malyva, pap faytya
<i>Malva hortensis, arborea</i>	Malyva rofa
<i>Mandragora</i>	Nadragulya
<i>Melilotus</i>	Saar kerep
<i>Milium Indicum, Asiaticum</i>	Török buza

Myr-

Myrrhis	Mihalyka monya	18
Millefolium	Eger fark	
Mentha crispa	Fodor menta	
Menthastrum.	Vizi menta	
Melanpyrus	Fekete buza	
Mentha Maria.	Bodogassony	
Mentha graca	mentaja	
Maratrum	Kömeny	
Malva Romana	Romai malyva	
Melissa, apiastrum	Meh fű, mereg	
	vono fű	
Matricaria	Madra fű	
Mercurialis	Mercurialis	
Mariscus, mari-	Gyckeny	
scum		
Milium	Köles	
Melo-pepon	Görög dinnye	
Ex malo & pepone, quod ad mali roto-		
ritatem accedat.		
Morsus gallinae	Tik hur	
Matrisylva, hepa-	May fű	
tica		
Morsus diaboli	Órdög harapta fű	
Muscus	Moh	
Muscus arboreus	Fa moh	
Muscus terrestris	Földi moh	

N

Napus, naps

Tatorian, karo
repa

Nasturcium

Torma

Nardus

Spikinard, leven-
dula

Narcissus

Narcissus

Nigella

Konkoly neme

Nymphaea

Vizi tők

Nymphaea candida

Fejer viragu vizi
tők

Nymphaea lutea

Sarga viragu vizi
tőkNux aquatica, la-
custris

Sulyom

Numularia

Penz levelű fű

Nux metella

Nagy merges fű

O

Ocimum cereale

Haydina

Oryza

Risz köles, Risz
kafa

Olus, holus

Parey

Olus Hispanicum

Spinacz

Origanum

Fekete gyopár

Ocimum odoratum

Basilicum

Olusatrum

Petreselyem

Oxyala-

<i>Oxylapathum</i>	Vad lednek, fos
lorom	19
<i>Orchis</i>	Vitez fű, agar
mony, b. györgy
viraga	
<i>Orobus</i>	Szeges borso, lednek	
<i>Ocimastrum</i>	Halyok fű, ragado
veres virag	
<i>Ophioscorodum</i>	Kigyo hagyma	
<i>Orobanche</i>	Isten nyila, misc
gyertja	
<i>Oreoselinum</i>	Vad mez fű	
<i>Osyris, linaria</i>	Len levelű fű	
<i>Opobalsamum</i>	Bálsamum vize	
<i>Ophioglosson</i>	Kigyo nyelv	
<i>Oenanthe</i>	Szőlővel viragyo
fű, Feyer veni-
ke viraga	
<i>Oxalis</i>	Soska	

P

<i>Purpureum</i>	Barson virag	
<i>Polypodium</i>	Sz. Iános kenyere	
<i>Pulegium</i>	Csombor, polay,
Putnok fű	
<i>Pimpinella</i>	Csabaire	
Nomen habet à Chaba minore filio At-
tilla,		

tilla, qui cum de imperio dimicaret cum
fratre Aladario, vulneratos suos milites
15000. hac herba dicitur curasse, circiter
annum Christi, 450.

Polygonum	Porcs fű
Persicaria, Hydro-
piper	Keferű fű, balha fű
Pyrethrum	Tarkony
Psarmice	Vadtarkony
Pecten veneris	Venus etzettye
Pulmonaria	Tűdő fű
Paeonia	Basa rosa
Pentaphyllum,
quinque folium	Őt levelű fű
Pulmonaria	Gálna fű, tűdő fű
Pedicularia, sta-
phisagria	Tetű fű
Pseudoapios	Földi mogyoro
Pulsatilla	Fekete kűkőrts
Pulsatilla dilutior,
Precox	Lo kűkőrcs
Pulsatilla saturati-
or, serotina	Leany kűkőrts
Pastinaca	Mo repa
Perforata, Hyper-
icum	Csőngő fű

Pseudo

<i>Pseudomelanthion</i>	Konkoly
<i>Parthenium</i>	Macska tövisek
<i>Prunella</i>	Szilva fű, gyek fű
<i>Pera pastoris</i>	Porczogo fű
<i>Penta dactylus</i>	Saar fű
<i>Parietaria</i>	Kőronto fű
<i>Petasites</i>	Kecserűlapa
<i>Psyda</i>	Arva csalan
<i>Porrum</i>	Parhagyma
<i>Pilosella</i>	Szörös fű, eger fű
<i>Papaver sativum</i>	Kerti maak
<i>Papaver cornicu-
latum, agreste</i>	Vad maak, pipatz
<i>Panicum</i>	Bor kőles
<i>Panicum sylvestre</i>	Vad kőles
<i>Palma Christi</i>	Csuda fű
<i>Pisum</i>	Borso
<i>Pisum Gracum</i>	Török bab
<i>Primula veris, her-
ba parilysis</i>	Kafa virag, tavasi
első virag
<i>Polygonatum sigillū</i>	Salamon pecseti
<i>Paliurus</i>	Medve talpu fű
<i>Plantago</i>	Uti fű
<i>Plantago, angusti
folia, Lanceola</i>	Hósszu uti fű
<i>Plantago aquatica</i>	Vizi uti fű

<i>Peristerium</i>	Galamb-ucz fű
<i>Potentilla</i>	Lud pasit
<i>Petroselinum</i>	Petreselyem
<i>Piper</i>	Bors
<i>Piper Indicum</i>	Török bors
<i>Piper Aethiopicum</i>	Szerecsen bors
<i>Piperitis</i>	Vizi bors fű
<i>Pimpinella Italica</i> ,	Pimpinella, Kis
<i>sanguisorba</i>	csaba ire
<i>Pepon</i>	Sarga dinnye
<i>Portulaca</i>	Kövecporcsin
<i>Pes leonis</i> , alchim-	Oroszlány lab
<i>milla</i>	
<i>Polytricon</i>	Sz. Ilona asfony
	fűve
<i>Polypodium</i>	Sz. Iános fűve,
	gyökere
<i>Porrum sectivum</i>	Metelő hagyma
<i>Peucedanon</i>	Dísznövény
<i>Phasellus</i> , phasolus	Török borsó, ha-
	rom levelű
	Q
<i>Quinquesolium</i>	Öt levelű fű
	R
<i>Ranunculus</i>	Sömör fű, Beka fű,
	vizi apium

Ric.

<i>Ricinus</i>	Csuda fa
<i>Remora aratri</i>	Szamar tővisk
<i>Rubia Damonis</i>	Vörös gyökerű fű
<i>Ruta domestica</i>	Hazi ruta
<i>Raphanus</i>	Retek
<i>Raphanus longus</i>	Karo vekonny re-
<i>Rapa, rapum</i>	Repa (tek)
<i>Rapum longum</i>	Karo repa
<i>Rapum sylvestre</i>	Vad repa
<i>Rapunculum vul-</i>
<i>gare</i>	Roponc
<i>Rosmarinus</i>	Rosmarin
<i>Rhopalon</i>	Vizitök
<i>Rapistrum</i>	Repeze
<i>Ramnus solutivus</i>	Eb tővisk
<i>Rubus idaeus</i>	Szederyin, Bodog
assony csip-
keje
<i>Rubia, ononis</i>	Vörös gyopár
<i>Rosa</i>	Rosa
<i>Rosa sylvestris</i>	Csipke rosa
<i>Rosa pumilla</i>	Parlagi rosa
<i>Restia bovis</i>	Zanoth
<i>Rhabarbarum me-</i>
<i>nachorum, ru-</i>
<i>mex hortensis</i>	Lorum, lo fos-
ka

S

*Sempervivum**Sanguinaria**Sanguis Draconis,*
*Lapathum rubrū**Saturea**Spanachium**Stellaria**Sedum majus vul-*
*gare**Sedum minus**Sedum minus cau-*
*sticum**Senecio**Smilax levis**Spina alba**Sisymbrium**Solanum hortense**Solanum vesicarium**Serpillum**Securidaca**Sparganium**Serratula*

Köver fű, Fűl fű,

Teli zöld

Ver gyöker

Sarkany ver

Bors fű

Spinacz

Csillag levelű fű

Fűl fű

Barany csöcs

Sarga gyopár

Ronto fű

Folyo fű

Tőviskes lapu

Lo menta, fckete
menta, fodor
menta

Eb főlö, fcp főlö

Paponya

Kakuk fű

Lab moso fű

Vizi menta

Fogas felű fű

Stachas

<i>Stæchas citrina</i>	Gyopar
<i>Sinapi</i>	Mustar
<i>Sinapi Sylvestre</i>	Repcsin
<i>Solidago</i>	Fekete nadaly fű
<i>Solsequium</i>	Katang koro
<i>Satyrion, orchis</i>	Nőő fű
<i>Scolopendrium</i>	Szarvas nyelvű fű
<i>Scordium, Asplenium</i>	Ezerjó fű
<i>Scabiosa major, Matthioli</i>	Varr, ruh ellen való főőőő fű, pesma, gerint fű
<i>Scabiosa vulgaris</i>	Seprő fű
<i>Suffrutex</i>	Kerti fejer rosa
<i>Stæchas cyprina</i>	Sarga gyopar
<i>Scorodophrasum</i>	Vad foghagyma
<i>Saponaria</i>	Szappanozó fű
<i>Sideritis, Heraclea</i>	Tüstes fű
<i>Salvia</i>	Salya
<i>Spicinarthus</i>	Spikinard
<i>Santonium</i>	Barany úróő
<i>Scrophularia</i>	Kőver fű, torokgyek
<i>Spitellum</i>	Ketske bakal
<i>Siliqua</i>	Húvelykes borso
<i>Squilla, scylla</i>	Kegyo hagyma
	E 2 <i>Spargus</i>

<i>Spargus, Sparga</i>	Nyul arnyek, Isten
lova farka
<i>Spica celtica, filis-</i>
<i>quastrum</i>	Sz. Maria Magdol-
na asszony füve
<i>Scirpus</i>	Saas
<i>Somus</i>	Gordon, Állás
<i>Sagitta</i>	Nyíl levelű fü
<i>Seseli, Siser monta-</i>
<i>num</i>	Vad kömény
<i>Serpentaria</i>	Kegyo trang
<i>Serpentina</i>	Kegyo fő
<i>Smilax hortensis</i>	Török bab
<i>Sigillum Salomonis</i>	Salamon pecsetű
<i>Spelta, Zea</i>	Tenkely
<i>Superba</i>	Vad bök-fű
<i>Scordium</i>	Foghagyma illatú
fü
<i>Solatrium vulgare</i>	Eb bőlő
<i>Scabiosa, succisa,</i>
<i>morsus diaboli</i>	Órdög harapta fü
<i>Seriphium</i>	Tengeri úróma
<i>Secale, Setanium</i>	Tavaszi ros
<i>Siligo</i>	Ősi ros
<i>Sanicula</i>	Sanicor
<i>Symphythum majus,</i>
<i>solidago</i>	Fekete nadaly fü

Tükky-

<i>Pithymalus</i>	Tejes fű
<i>Vanacetum</i>	Varadics
<i>Typha aquatica,</i>
<i>palustris</i>	Elcs faas, káka bot
<i>Trifolium pratense</i>	Lo here
<i>Trifolium odoratum</i>	Moly fű
<i>Trifolium vulgare</i>	Harom levelű fű
<i>Trifolium acetosum</i>	Harom levelű fos-
ka
<i>Tribulus sylvestris</i>	Kiralyne assony
dinnyeje
<i>Tribulus aquaticus</i>	Sulyom
<i>Tormentilla</i>	Tormatilla
<i>Tribulus</i>	Boytorjan, samas
sóvisk
<i>Tassus</i>	Ókór fark
<i>Thlaspi, Thlapidi-</i>
<i>on, Thlaspe</i>	Palaczka fű
<i>Thymbra</i>	Bors fű
<i>Tubercula</i>	Pósfedek
<i>Tussilago, ungula</i>
<i>caballina</i>	Edes lapu, keserű
lapu
<i>Trinitas jacea</i>	Szent háromfagyl
violaja, harmas
finű viola

Triticum
Trichomanes

Buza
Aranyas paprad

V

Verbenaca
Virga aurea
Virga pastoris
Verbascum
Verbascum odoratum

Szaporafu
Aranyas istap
Bogacs koro
Okor fark
Isten korsoja, po-
hara

Vaccinium
Valeriana
Viola
Viola lutea
Viola purpurea
Vicia orobus
Volubilis, convolvulus

Ivolya
Matska gyoker
Viola, ivolya
Sarga viola
Olaf virag
Lednek
Harang fu, folyo
fu

Uvularia
Umbilicus veneris
Urtica
Urtica perfructa
Urtica minor

Nyelves fu
Venus koldoke
Csalan
Meteng
Arva csalan

X

*Xanthion, philan-
tropos, Agrimonia*
Xilobalsamum

Apro boytorjan
Balsamum fa

Xili-

Xilinium,

Fa gyapot

24

Gossipina,

Zea, spelta Italis

Tönköly czirok

Zizania

Konkoly

Zingiber

Gyömbér

Zedoar, herba lumbricos ventris arcant

Zoophthalmos

Szemes fű

Zopissa, viva pix

Fenyő gyantar se-

cundum Plinium, sed propriè, resina ex

Pinu.

Herbarum partes.

Fűveknek részei.

Caulis, colis

Az fűnek középső
temerdek szára

Tenuis, hirsutus
caulis

Vékony boytos

Geniculum

Iz az fűben

Geniculatus, nodo-
sus caulis

Izes száar mint az
nad

Radix bulbosa

Csomos gyökér

Scaber

Darabos

Frondes

Apro agak

Surculi

Uy jóvesék

Spica

Az fűnek kicsiny
feje

Culmus

Buza száar

E 4

Thalli.

<i>Thalli in caepis</i>	Csira
<i>medii stiptes</i>	
<i>Stipula</i>	Pozdorja
<i>Caulis lanuginosus</i>	Szörös sára az fű-
nek
<i>Fruticosus</i>	Agas bogas
<i>Cubitalis</i>	Egy fingni saaru
<i>Semicubitalis</i>	Fel fingni
<i>Dotrantalís</i>	Egy arafni
<i>Caulis rugosus, folia</i>	Sömörgös
<i>rugosa</i>	
<i>Rugosum piper</i>	Sömörgös bors
<i>Caulis fibrosus</i>	Czernas, hajas fű
<i>Radix fibrata</i>	Hajas gyöker mint
az vörös hagyma
<i>Scapus, tyrsus</i>	Az fűnek középső
sára
<i>Rami</i>	Nagy agak
<i>Siliqua</i>	Borsonak, es bab-
nak hivelyke
<i>Spicus, spica, spica</i>	Fő mint az buzajc
<i>cum, spec</i>	
<i>Spica mutica</i>	Kalazotlá fő mint
az tar buza
<i>Aristæ</i>	Kalaz
<i>Calyx</i>	Telleyes bimbo
	Herba

*Herba hortensis sa-
tiva*

Kerti fű

25

Caulis lenis

Az fűnek sima szá-

Caulis solidus

Merő szára (ra

*Caulis vacuus, ca-
vus, inanis*

Hezag száar

Aster caulis

Tőviskes szár

*Caulis teres, rotun-
dus*

Gömbölyeg,

Quadratus caulis

Negy begű száar

Nervus

Szaar

Nervosus caulis

Inas, czernas

Folium filatum

Czernas levelű
mint az uti fű

Caulis lactescens

Tejes száar

*Folium nunc rena-
tum acuminatum*

Az fűnek hegyes
levele

Raripila, varifolia

Ritka levelű

Calamus, culmus

Szaar

Radex

Gyökér

Gluma Pelyva, hártya kiben az mag ál

Geniculum

Fűnek merő terde

*Umbella, muscarium, in sceniculo, aniso,
sambuco & similibus plantis, floris vel
seminis pedamentum in plures divisum,
longiores in orbem se colligētes pediculos.*

Kömen-

Kömennek, kapornak avagy bodza-
nak kerekded bokor viraganak,
avagy magvanak az teteje.

<i>Vena</i>	Er
<i>Caro</i>	Fűnek, fanak húsá
<i>Liquor</i>	Meg metzet fűből
faból ki folyt víz
<i>Succus</i>	Fűnek vagy fanak
ki facsart vize
<i>Lacryma</i>	Fűnek, fanak fá-
badon ki folyt vize

*Est vel aquea, qua concrevit in Gum-
mi, ut: Cerasi, Pruni, vel Picea, qua in re-
sinam coit, ut Abietis, Pini.*

<i>Folium</i>	Level
<i>Folium rotundum</i>	Kerekded level
<i>Folium oblongum</i>	Hosszú level
<i>Folium serratum</i>	Fűrészes, ravátkos
level
<i>Folium laciniatum</i>	Hátfékos level
<i>Folium fimbriatum</i>	Rostos level
<i>Stylus</i>	Birke
<i>Iuba</i>	Függő fű, mint az
kőlesbű, nadban
<i>Corymbus</i>	Csomota, mint az
fűlűje

Stami-

Stamira

Az virag békinek 29

21

az baratskaja ,
mint a liliombá

Pappus

Pólih, mint a meg
ert salata mage

Ungues

Also rebe az virag
levelenek

Semen

Fű mag

Nucleus

Bel, vagy hea bel-
lel eggyűt

Pulpa

Husosa az gyű-
mölcsnek

Acinus, acinum

Mag, mint az bő-
lőben, buzaban

Bacca

Mag, mint az fom-
ban, olayban

Granum

Kalazban termet
mag (mag

Legumen

Hivelykbé termet

Fruges

Féjes vetemeny
mint az buza

Lanugo

Pólih, minemű az
geštenyen, ba-
ratzkon

Fraga

Fűnek jo ságu gyű
mölcsse

Bul-

<i>Bulbus</i>	Kerekdíd gyöker
mint az hagyma
<i>Civē</i>	Fodor gyökerkek
<i>Termes</i>	Termet le tört
galy, aag
<i>Asparagi</i>	Csirak
<i>Oculi, gemmae</i>	Szem
<i>Palea</i>	Töredekek
<i>Acus</i>	Pelyva
<i>Frith, quod in summa spica, & matura est
minus integro grano.</i>	
<i>Verrucum, quod in ima.</i>	

CAPUT VII.

Legumina & frumenta diversa.

Magoknak neve.

<i>Lens</i>	Lencse
<i>Pisum</i>	Borso
<i>Orobis, Ervum</i>	Szeges borso, vad
lednek
<i>Cicer, cicercula</i>	Bagoly, csicsér
<i>Faba</i>	Bab (borso)
<i>Avena</i>	Zab
<i>Hordeum</i>	Arpa
<i>Triticum</i>	Buza sem
<i>Siligo</i>	Ósi ros sem

Ervum

Frumentum mari-
num

Similago, simila

Panicum

Milium

Vicia

Hilum

Linum

Valvulus

Aphace

Spelta

Ptisana

Milium Indicum

Aegilops

Milium tritum,

pissa

Legumen

Frumentum

Fruges

Far, farina

Ador

Fursur

Polenta

Alicastrum, alica

Tengeri buza

Semlye buza

Czirok, tatarka

Kóles

Lednek

Babnak feketeteje

Len

Babnak az heja

Vad lencse

Tönköly, haydena

Dara kafa

Török buza

Vad zab

Kafa

Eltető vetemeny,
eltető mag

Buza vetemeny

Buza, gabona

Liszt

Liszt lang

Korpa

Arpa liszt

Liszt kása, dara

CAPUT VIII.

Radices esculentæ

Meg chetõ gyökerek

Rapum, rapa, rapuncula	Repa
Napus	Tatorjan
Pastinaca sylvestris, Raphanus	Retek
Pastinaca sativa	Sarga repa
Nasturcium	Torma
Myrrhis	Mihalyka monya
Bumastos, Bumastus	Nagy kerekded repa

CAPUT IX.

Aromata, seu Condimenta.

Fűserbám.

Piper	Bors
Crocum	Saphrany
Caryophyllum	Szõk fű
Cinnamomum	Fahéy
Saccarum	Nadmez
Malum granatum	Pomágranat, az
beli csak vörös
magokból al
Nuxmyristica	Szerecsen díó
	Malum

Malum medicum, Citrom
citrium

28

Malum punicum Narancs alma
Malicorium, puta- Pomagranat hey

men mali granati

Mala limonia Lemonya

Ficus Fige

Carica Szaraz fige

Amygdalum, nux Mondola

Græca

Uva passa Tengeri sölö, as-
su sölö

Uva malvatica Malofa sölö

Thus Tömjen

Anebra Pesma

Electuarium Lictarium

CAPUT X.

Arborum nomina & partes.

Faknak nevek es részei.

Arbor Elö fa

Arbor bifera Ketser termö fa

Abies Lutz, fenyö fa

Alnus Eger fa

Acer minor Ihar fa

Acer crispa Fodor tisa fa

Amygdalus Mondola fa

<i>Arbutus, unedo</i>	Vad alma fa
<i>Arbor procera</i>	Magas fa
<i>Arbuscula</i>	Kis fa
<i>Acer major, Platanus Germanica</i>	Szeles levelű fa,
Iavorifa
<i>Betula</i>	Nyir fa
<i>Buxus</i>	Puőpang fa
<i>Cerasus</i>	Cseresnye fa
<i>Camacerasus</i>	Vad megy
<i>Caryophyllus</i>	Szők fű termő fa
<i>Castanea</i>	Geőtenye fa
<i>Castanea equina</i>	Vad geőtenye fa
<i>Cedrus</i>	Cedrus fa
<i>Cupressus, ciparissus</i>	Cypros fa
<i>Corylus</i>	Mogyoró fa
<i>Cornus</i>	Som fa
<i>Colutea</i>	Varjú kőrőm, arboris species
<i>Cynosbatus</i>	Galagonya fa
<i>Candex</i>	Kerges fa
<i>Esculus</i>	Mak termő fa
<i>Fagus</i>	Bik fa
<i>Fraxinus</i>	Kőrös fa
<i>Ficus</i>	Fige fa
<i>Galla</i>	Galles termő fa
<i>Gossipium</i>	Gyapot termő fa

Iuniperus

Fenyő mag termő 29
fa

Ilex

Tőly fa, mak fa,
Tőgy fa

Iligneus

Tőly fabol csinált

Laurus, Daphne

Boroftyan fa

Lentiscus

Lencse fa

Libanotis

Tőmjén fa

Ligustrum

Fagyal fa, madar

Morus nigra

Szedery fa (hur

Morus alba

Epery fa, fejer Ec-
dery

Medica malus

Citrum fa

Sycomorvus

Vad fige

Malum cidonium,
cotoneum

Birs alma

Malus punica

Narancs fa

Myrtus

Mirtus fa

Myrtillus

Havasi epery

Mespilus

Nospolya fa

Malus armeniaca

Tengeri baraczk

Nux

Dio fa (fa

Nux Græca

Mondola fa

Nux avellana

Mogyoro fa

Nux vesicaria

Halyag fa

Ornus

Gycertyan fa

<i>Olea</i>	<i>Olay fa</i>
<i>Olea domestica</i>	Kerti olay fa
<i>Oleaster</i>	Vad olay fa
<i>Oxyachanta, Berbe-</i>	Fai foska
<i>Pomus</i> (<i>ris</i>	Alma fa
<i>Poma Adami</i>	Adam almaja
<i>Persicus</i>	Baraczk fa
<i>Persicus rubra, five</i>	Kaizán baraczk
<i>sanguinea</i>	
<i>Pyrus</i>	Körtvely fa
<i>Prunus</i>	Szilva fa
<i>Populus alba</i>	Nyar fa
<i>Populus nigra</i>	Iegenye fa
<i>Picea</i>	Cedrus modufa
<i>Palma</i>	Palma fa
<i>Pinus, pitys,</i>	Fenyő fa
<i>Prunus sylvestris</i>	Kőkeny fa
<i>Quercus</i>	Cser fa
<i>Quercetum</i>	Cseres erdő
<i>Rubus</i>	Csipke bokor
<i>Rubus caninus</i>	Galagonya
<i>Rhamnus</i>	Eb tővisk
<i>Robur</i>	Erős tőly fa
<i>Ribes</i>	Galna
<i>Salix</i>	Fűz fa
<i>Salix amygdina</i>	Vörös fűz fa

Salicetum

Siler

Suber

Sambucus

Sorbus

Sorbus torminalis

Tilia

Tinus, laurus syl-
vestris

Taxus

Tremula arbor

Tenera arbor

Terebinthus

Ulmus

Virga sanguinea

Viburnum

Vitex, Evonymus

Vepris

Estq, omnis generis arbor spinosa.

Vepretum

Uva crissa

Arborum partes

Faknak reſci.

Radix viva

Capillamentum

Fúzes

Rekettye fa

Makkos fa

Bodza fa

Berekenye fa

Barkocza fa

Haars fa

Vad borostyan fa

Tifa fa

Reſkető fa

Hayladozo, gyen-
ge fa

Terpentina fa

Szil fa

Veres gyűrű fa

Ostormen fa

Ketske rago fa

Tőviskes fa

Tőviskes (te

Fai egres, kőſme-

Elő gyöker

Gyöker ágai

<i>Caudex, Truncus</i>	Tőke
<i>Radix limosa, radix geniculata</i>	Földes gyökér
<i>Nervus</i>	Gyökér ág
<i>Fibra</i>	Apro gyökerek
<i>Surculus</i>	Uy növes, uy oltás
<i>Radicare, radicare</i>	Mek gyökerezni
<i>Stolones</i>	Gyökereken nőt fiatalok
<i>Ramus</i>	Aagh
<i>Termes</i>	Le tört gyümölcsös agh
<i>Matrix, medulla, vel pulpa arboris</i>	Fa beel
<i>Patula arbor</i>	Ki terjet águ fa
<i>Malleolus virga, vel calamus malleolaris</i>	Olto vany ág
<i>Gemma</i>	Szemzet, bimbo
<i>Germen</i>	Bimbo
<i>Frondes, folia</i>	Fa levelek
<i>Folia agere</i>	Levelezni
<i>Pediculus, pediolus</i>	Az levelnek, gyümölcsnek az fára
<i>Fructificare</i>	Gyümölcsözni
<i>Flagellum arboris</i>	Az fanak az hegyi
<i>Cacumen</i>	Fa teteje

Iuniperium
Liber

Fenyő mag
Az fanak belső
heja

31

Cortex

Az fanak külső heja

Musculus

Famoh

Talea, taleola

ültetni való vesszők

Virgultum

Gyökereken nőtt ág

Germen, surculus
pragnans

Bimbos, újjöves

CAPUT XI.

Ad arborum culturam pertinentia.

Elő fak környűl való gondok

Arbores serere,
plantare

Fakat ültetni

Planta sylvestris

Vadfa, vad olto-
vany

Metari arbores

Fakat rendel ültetni

Circummunire
plantas

Az fiatal bekeríteni

Aggerare arbores

Az faknak tövet
föltölteni

Dilibrare

Meghantani

Facere scrobem

ültetni való ver-
met ásni

SHYCH-

<i>Surculare arbores,</i>	Az fanak rof ága-
<i>Fron dare</i>	it le metelni
<i>Circumradere ar-</i>	Meg nyefni az fat
<i>bores, castrare</i>	
<i>Extirpare arborem</i>	Az fat hyőkerestül
	ki ſakaſtani
<i>Inſitio</i>	Oltas
<i>Inſerere</i>	Oltani
<i>Inoculatio</i>	Boytas, homlitas,
	ſemben oltas
<i>Coaleſcere plantam</i>	Az oltovannak
	meg fogonni
<i>Internudare ramos</i>	Az fűrű agtúl meg
<i>arborum</i>	tiſtitani az fat
<i>Conſolidari, concre-</i>	Meg fogonodni
<i>ſcere</i>	
<i>Serere arborem</i>	Fat űltetni
	<i>Arborum morbi.</i>
	Faknak meg veſeſi
<i>Vermiculatio</i>	Fergezes
<i>Sideratio</i>	Ragyazás
<i>Eradicatio</i>	Tővenek ki ſaka-
	dafa

C A P U T XII.

De fructibus ad Pomarium pertinentibus.
Kerti gyűmölcskről.

Amig-

Amigdalum dulce, Edes mondola

32

3

suave

Amigdalum amarum, asperum

Keserü mondola

Acacia

Kökeny

Avellana

Mogyoro

Cerasum

Cserebnye

Cerasa durantia

*Nagy bémü cserebnye,
pongracz cserebnye*

Cerasum julianum

Halyog bémü cserebnye

Cerasum ascium

Vad fekete cserebnye

Cerasum cecilianum

Piros cserebnye

Cerasum macedonicum

Megy

Corneum cerasum

Vad cserebnye

Caprificus

Vad fige (gwa

Cenchrarnis

Figenek apro ma-

Calyx nucis

Az dionak zöld

Cornum

Som (hea

Castanea

Gestenyé

Corymbus

Vad bõlõ

Fragum

Epery

Ficus

Figé

Carv

Carica
Galla
Ficus hisera
Grossula

Glans
Iuglans
Malum praeox
Malum serotinum
Malum sericum
Malum apianum
Malum melapium
Malum muscosum
Malum orbiculatū
Malum orchoma-
sticum
Malum spadonium
Malum sparuceum
Malum agreste
Malum persicum
Malum armonia-
cum minus
Malum medicum
Malum cidonium,
cotoneum

Ábſſu fige
Galles, guba
Ketſer erő fige
Főtelen , crőtlen
fige
Mak
Bik mak
Elevő erő alma
Telelő alma
Apro piros alma
Muskataly alma
Igen edes alma
Mohos alma
Kerekdid alma
Leany csecsű al-
ma
Magh nelkül valo
alma
Sömörgős alma
Vad alma
Baraczk
Tengeri baraczk
Citrom
Birs alma

Malum

Malum struthium	Apro birs alma
Malum armeniacū	Tengeri baraczk
Muscatica	Pomagranat
Mala aurantia	Narancs
Mala limonia	Lemonya
Messillum	Nospolya
Morum nigrum	Szedery
Morum rubi, dumi	Szedery bökör, tő
visken termet
sedery
Nux	Dio
Nux myristica	Szerecsen dio
Nux Indica	Indiai dio
Nux heracleotica,
nux pontica pra-
nestina	Mogyoro
Nux molusca, ta-
rentina	Lagy heju dio
Nux moratica, ca-
rinthia	Fas dio
Nux Graca	Mondola
Nucleus	Dio bel
Nauci	Az dio belinek az
hartyaja
Oliva, olea	Olay fa gyümölcs
Pinea	Kis belü dio

Oportheca

Putamen

Palmula, dactyli

Pomarium

Pomum

Pomum acidum,
arbutum

Pomum mite

Pomum turbinatum

Pomum purpureum

Pomum vinaceum

Pomum lapidosum

Persicum

Persicum duranti-
cum, Malum

duranticum

Pyrum praecox

Pyrum dolobellinum

(*anum* vely

Pyrum superbum, api-

Pyrum crustatinum

Pyrum serotinum

Pyrum lacteum,

Pyrum falernum

Gyümölcs tartó
hely

Az dionak külső
kemeny heja

Palma gyümölcsű
Gyümölcsös kert

Alma

Savanyu alma

Puha alma

Hegyes alma

Piros alma

Bor izú alma

Kemeny alma

Baraczk

Duranczai ba-
raczk

(vely

Arpaval erő kört-

Hossu sáru kört-

(*anum* vely

Muskotal körtvely

Piros körtvely

Telelő körtvely

Leves körtvely

Prunum

<i>Prunum</i>	Szilva
<i>Prunum cereum</i>	Fejer silva
<i>Prunum agreste</i>	Vad silva, sozo
silva
<i>Prunū bordearium</i>	Sarga silva
<i>Prunū durantium</i>	Duranczai silva
<i>Prunū damascenum</i>	Bestercei silva
<i>Prunum ibericum</i>	Veres silva
<i>Sorbum, Sorbellum</i>	Berekenye
<i>Sicomorum</i>	Vad fige

CAPUT XIII.

Ad Vinetum pertinentia.

Szőlőhöz tartozo nevek.

<i>Vinetum</i>	Szőlő hegy
<i>Vinea</i>	Szőlő
<i>Vinetum conferere</i>	Szőlőt ültetni
<i>Vinitor</i>	Vinczeler
<i>Falx vinitoria, putatoria</i>	Szőlő metző kes
<i>Vinealis terra</i>	Szőlőt ültetni va-
lo föld
<i>Vinearius custos</i>	Szőlő pastor
<i>Funda</i>	Parittyá
<i>Cella vinaria</i>	Pincze
<i>Vas vinarium</i>	Bor hordo edeny

Forum vinarium

Vitis

Labrusca

Palmes

Palis consolidare

vites

Vas

Antes

Bor vasar

Szölő tű

Vad szőlő

Szölő vessző

Karozni az szőlőt

Hordo

Az szőlő tűnek el-

fő uttya

Partes vitis.

Szölő tűnek részei.

Vitis, stipes

Radix vitis

Truncus vitis

Sarmentum

*Palmes praesidia-
rius*

*Palmes pampina-
lis*

Lacryma vitis

Palmes fructuarius

Palmes mergus

Palmes angularis

*Palmes enervatus,
emeritus*

Palmes surunculus

Szölő tű

Szölő tű gyöker

Szölő tőke

Venyike

Felben metzet ve-
dő csap

Gyümölcsstelen
vessző

Szőlő viz

Hagyot vessző

Por hayas

Sark vessző

Meg aggot vessző

Fattyu vessző

Flagel-

Flagellum vitis	Szőlő vessző, ág	38
Sagitta vitis	Szőlő vessző hegy	
Capreoli vitis	Szőlő vessző kútja	
Palme nepos	Gyökerből nőt
vessző	
Articuli palmitum	Az szemzetnek helye	
Palme novellus	Gyermekdid, gyenge
vessző	
Malleolus	Vesszőn nőt uy jöves	
Propago	Homlitani való
vessző	
Tradux	El homlitot vessző	
Cervix vitis	Szőlő tőnek az
nyaka	
Oculus fructuarius	Termőt szem	
Malleolus triangulus	Harom szemre hagyot
vessző	
Vitis alba	Féjer szőlő vessző	
Vitis nigra	Fekete szőlő vessző	
Vitis arbutina	Fara folyó szőlő	
Vitis juba	Magas karora borcsatot
szőlő	
Vitis veterana	Agg szőlő	
Vitis pedata	Karazot szőlő	

<i>Vitis ordinaria</i>	Rendel ültetet
<i>Constrata, prostrata</i>	Le dült bőlő
<i>Vitis brachiata</i>	Gacsal bőlő
<i>Vitis insana</i>	Nem erlelő bőlő
<i>Vinea novella</i>	Ujjonnan plantalt
bölő
<i>Vinea veterana</i>	Regi ag bőlő
<i>Vinea valens, con-</i>
<i>stituta</i>	Meg allapodot
bölő
<i>Vinea calvata</i>	Ritka levelű bőlő
<i>Racemus, Botrus</i>	Szőlő fő
<i>Scapus</i>	Szőlő gerezd, fűrt
<i>Omphax</i>	Egres
<i>Acinus</i>	Szőlő szem
<i>Gemma oculus</i>	Szemzet

Vitium fructus.

Sőlő gyümölcsse.

<i>Uva pergulana</i>	Lugason termet
bölő
<i>Escaria, cibaria</i>	Enni való bőlő
<i>Uva venuncula</i>	Allo bőlő
<i>Uva spionia</i>	Nagy szemű bőlő
<i>Uva malvatica</i>	Malosfa bőlő
<i>Argitis spinaria</i>	Fejér bőlő
<i>Uva bumastos</i>	Kecske csecsű fő
<i>Apiana, apiaria</i>	Muskataly bőlő

Uva

<i>Uva Romana, du-</i>
<i>racina</i>	Romonya szőlő
<i>Uva Pracoqua, pra-</i>
<i>cia, precociana</i>	Góher szőlő
<i>Uva pressa</i>	Nyomot szőlő
<i>Uva helvola</i>	Rósa szőlő, baka-
tor szőlő
<i>Uva inerticulata</i>	Lagy boru szőlő
<i>Uva helvenata</i>	Gerseley szőlő
<i>Uva acida</i>	Poshat szőlő
<i>Uva seminata semi-</i>
<i>caduca</i>	Hulló szőlő
<i>Uva pensilis</i>	Föl kötöt szőlő
<i>Uva dactylina</i>	Bolgar szőlő
<i>Uva variata</i>	Meg lagyult szőlő
<i>Uva lavinia</i>	Vad fekete szőlő
<i>Uva austera</i>	Savanyu szőlő
<i>Uva absq acino</i>	Mag nélküli való
<i>Uva passa</i>	Abszu szőlő
<i>Uva passula</i>	Tengeri szőlő
<i>Labrusca</i>	Vad szőlő
<i>Vinaceus acinus</i>	Szőlő mag
<i>Folliculus</i>	Szőlő szemnek küll
ső hea
<i>Pediculus, pedio-</i>
<i>lus acini</i>	Szőlő szemnek
sára

Flocces

Pampinus

Mustum

Mustum, protopion

Törköly

Szőlő level

Must

Szin must

CAPUT XIV.

Ad Vineæ culturam pertinentia.

Szőlő műhöz való fok

Constituere vineam Szőlőt ültetni

Conserere vineam Ujonnán ültetni

Vineam semitare, limitare, ordinare Az uy földöt boytással őrlökíteni

Pulveratio, Reparatio, Iteratio Forgatas, keveres

Mergis propagare vitem Porhonyossan rakni

Supplantare vitem Az földöt veszőt elültetni

Putare vites Szőlőt metzeni

Ablaqueare vitem Az földöt tőnek az fakalat le metelni, az tővet megtisztítani.

Facere scrobem ültető vermet ásni

Propagare vitem Homlitani (ni)

Pampinare Levelezni

Stercorare vineam Ganejozni a földöt Peda-

Pedare, statumina. Karozni

re, paleare

Alligare vites

Iugare vites

Kötőzni

Magassan fölöt

föl erefteni

Fodere vineam

Kapalni az fölöt

Fodere tertiam fos-

Keverni

suram

Sarpa

Meg metzet fölöt

Instrumenta vineatica.

Szölő műhöz valo berbamok

Bipalium

Szeles elű kapa

Pastinum

Hegyes orru kapa

Bidens

Ket agu kapa

Falx putatoria

Metző kes

Marra

Fű metelő kasa

Ligo

Kapa

Rastrum

Gereblye

Ridica

Hafabos fölő karo

Pedamentum, sta-

Szölő karo

tumen

Vallus

Vastag karo

Vitium morbi.

Szőlőnek veszedelmi.

Articulatio

Az szemnek leve-

rese

Rubi-

<i>Rubigo</i>	Der miat az jó vef-
nek el vese
<i>Crambus</i>	Ragya
<i>Nivatia</i>	Az föld viragabá
meg vese
<i>Exacination</i>	Az földnek megh
nirle
<i>Volvax, volvulus</i>	Az föld levelet
egyben tekerő
féreg
<i>Ips, Vermis viridis
vites corrodens</i>	Szöld vese rago
fereg

CAPUT XV.

Ad vindemiam pertinentia.

Szűrethez való fok.

<i>Vindemia</i>	Szűret
<i>Vindemiare</i>	Szőlőt fedni
<i>Vindemiator</i>	Szőlő fedő
<i>Vas vindemiatoriū</i>	Szőlő fedő edeny
<i>Corbula, canistrum,
fiscina, fiscella</i>	Szélő fedő kosar
<i>Qualus, Colum</i>	Szűrő kosar, kas
<i>Colare</i>	Szűrni
<i>Saccus vinarius</i>	Bor nyomo saak
<i>Lenobates, trapetes</i>	Törköly nyomo
	Benna

<i>Benna</i>	Törköly hordo tá- 38
lyiga
<i>Dolium vinarium</i>	Hordo
<i>Solium</i>	Bor tőltő desza
<i>Cadus vinarius</i>	Szőlő fedő kad
<i>Cuppa</i>	Nyomo kad
<i>Tinna</i>	Csőbőr
<i>Amphora</i>	Kőből
<i>Urna</i>	Vödör
<i>Baculus gestatorius</i>	Csőbőr rud
<i>Lacus vinarius</i>	Törköly hordo
kaad
<i>Lacus torcularius</i>	Sayto alat valo
kaad
<i>Infundibulum</i>	Leyju, tölcser
<i>Oenophorum</i>	Putton, bot
<i>Falcula</i>	Szőlő fedő kes
<i>Torcular</i>	Sayto
<i>Coclea, fucula</i>	Orsó fa
<i>Veclarius</i>	Saytolo
<i>Lingula</i>	Csatorna az saytő
<i>Trapeton, lenus</i>	Sayto sekreny
<i>Fistula</i>	Csap furas az hor-
don
<i>Spina</i>	Csap
<i>Staphilophoros</i>	Putton hordo
Stipa-

Stipare dolium

Az hordot tata-
razni

Suffire vas

Forrozni az hor-
dot

Circinus

Cirkalom

CAPUT XVI.

Vinorum genera.

Boroknak neme.

Vinum

Bor

Vinum tenerum

Forrot bor

Vinum defrutum,

Forrot must

Sapa

Hornum, novellum

Ez ideci bor

hornetinum

Vinum austerum

Savanyu bor

Vinum asperum

Vad bor

Vinum molle, lene

Lagy bor

*Prima nota, gene-
rosum*

Fő bor

Vinum odoratum

Szagos bor

Vinum fragrans

Io illatu bor

Vinum torculatum

Saytolt bor

Vinum tenue

Vekony bor

Vi: fugiens, spissum

Nyulo bor

Firmum, consistens

Allo bor

Vinum

<i>Vinum forte, potens</i>	Erős bor
<i>Vinum crassum</i>	Sűrű bor
<i>Vinum vehemens</i>	Fő banto, fő fajó
<i>Vinū inveteratum,</i>
vetus, vetulum	Oo bor
<i>Vinum candidum</i>	Tiszta fejer bor
<i>Vinum purpureum</i>	Vörös bor
<i>Vinum rubellum</i>	Kastely bor
<i>Vinum medium,</i>
præcox, præleganeū	Tiszta izen valo
Eleve fedet bor
<i>Vinum novellum</i>	lly bor
<i>secatum, vinaceum</i>	Törköly, sóprós
<i>Vinum defecatum</i>	Meg forrot bor
<i>Vinum secundarium</i>	Lőre, maslas
<i>Vinum binum</i>	Tavalyi bor
<i>Vinum trinum</i>	Harmadevi bor
<i>Vinum dilutum</i>	Vizes bor
<i>Vinum turbulentum</i>	Zavaros bor
<i>Vinum limpidum</i>	Vilagos finű bor
<i>Vinum mulsum</i>	Mezes bor
<i>Vinum vernaculum</i>	Hon tőltőt bor
<i>Vinum exoticum</i>	Mas orfagbeli bor
<i>Vinum Malvati-</i>
cum, cretense	Malosa bor
<i>Vinum absinthites</i>	űrmős bor
<i>Vinum Helenites</i>	Órvenyes bor

<i>Vinum caryophyllites</i>	Szök füves bor
<i>Vinum fragarium</i>	Eperjes bor
<i>Vinum depressum,</i>
<i>transvasiticum</i>	Mas hordoban töl
töt bor
<i>Vinum acre</i>	Erős, csipős bor
<i>Vinum mucidum</i>	Dohos bor
<i>Vinum acidum</i>	Etzetes bor
<i>Vappa</i>	Nyarlot bor
<i>Tertiaria, lora</i>	Harmadlas
<i>Posca</i>	Etzetes lőre

CAPUT XVII.

Ad agrum pertinentia.

Mezőhöz való nevek.

<i>Ager</i>	Mező
<i>Ager optimus</i>	Köver mező
<i>Sabulosus, gracilis</i>	Homokos mező
<i>Ager apertus, pla-</i>
<i>nus, planities</i>	Sik mező
<i>Ager uliginosus</i>	Ingovanyos,
mocsaros mező
<i>Ager calculosus</i>	Köves mező
<i>Ager cretosus</i>	Fejer agyagu
<i>Macer, jejunus</i>	Sovany mező
<i>Ager effœtus</i>	Elsovanyodot
<i>Ager graminosus</i>	Füves, gyöpös

Ager

<i>Ager neglectus,</i>	Pushta mező
<i>desolatus, desertus</i>	
<i>Ager confragosus</i>	Darabos mező
<i>Ager putris, fimosus</i>	Ganejos mező
<i>Ager informis, de-</i>	Gazos mező
<i>formis</i>	
<i>Ager vernaculus,</i>	Ugar, előőr fan-
<i>novalis</i>	fantot mező
<i>Ager restibilis</i>	Eztendőnkent
	fantot mező
<i>Ager compascuus</i>	Szabad mező
<i>Ager rudetum</i>	Parlagbol föld fan-
	tot föld
<i>Iugerum</i>	Egy hold föld
<i>Actus</i>	Egy kötel föld
<i>Agrum proscindere,</i>	Ugarlani
<i>Agrum iterare</i>	Forgatni
<i>Agrum sylvestrem</i>	Irtovány földet
<i>extirpare</i>	csinalni
<i>Agrum vertere</i>	Vetefnek fantani
<i>Satio</i>	Mag vetes
<i>Episporia, superse-</i>	Vetefre valo ve-
<i>minatio</i>	tes, ketőer vetes
<i>Serere</i>	Vetni
<i>Proscissio</i>	Ugarlas
<i>Sulcus, lira</i>	Barazda

<i>Porca</i>	Barazdanak kőzi
<i>Occatio</i>	Boronalas
<i>Fimum in agro dis-</i>
<i>jicere</i>	Ganeyt elhinteni
<i>Stercorare</i>	Ganejozni
<i>Agrum dilapidare,</i>
<i>ejicere lapides</i>	Követ ki hanni
<i>Iteratio</i>	Forgatas
<i>Tertiatio</i>	Harmallas
<i>Agrum rancare</i>	Az fűvet, ki gyom-
lalni
<i>Campus Ecclesiasti-</i>
<i>cus, cœmeterium</i>	Temetni valo me-
ző

CAPUT XVIII.

*Instrumenta ad culturam agri
pertinentia.*

Mezei munkához valo űersa-
moknak nevek.

<i>Aratrum</i>	Eke
<i>Rota</i>	Kerek
<i>Axis</i>	Tengely
<i>Vomis, vomer</i>	Szanto lapos vas
<i>Nympha</i>	Szanto vasnak az
orra
<i>Buris, bura, elyma</i>	Gerendely
	<i>Aures</i>

<i>Aures</i>	Kormany defka	42
<i>Dentale</i>	Bel defka eke talp	
<i>Stiva</i>	Eke farva	(ja
<i>Chirolabes</i>	Eke farva fogato-	
<i>Temo</i>	Rud	
<i>Histoboëus histoboe</i>	Tesla rud	
<i>Temofula</i>	Tesla	
<i>Iugum</i>	Iarom	
<i>Stivarium</i>	Közep rud	
<i>Sphira</i>	Hant ronto fulyok	
<i>Radius, subjugia lora</i>	Iarom beg	
<i>Ampron</i>	Iarom, vagy ökör
farvara kötöt
kötél	
<i>Endrios</i>	Iarom beg lyika	
<i>Culter praciforius</i>	Csoroßlya lemez
vas	
<i>Stimulus, acena</i>	Östöke	
<i>Latamen, Fimus</i>	Ganey	
<i>Plaustrum sterco-
varium</i>	Ganey hordozo
beker	
<i>Occa, sarculum</i>	Borona	
<i>Furca stercoraria</i>	Ganey hintó vella	
<i>Furca ferrea</i>	Vas vella	
<i>Furca lignea</i>	Fa vella	
<i>Pala ferrea</i>	Vas lapat	

<i>Pala lignea</i>	Fa lapat
<i>Rutrum, fossorium</i>	Afo
<i>Rastrum</i>	Gereblye
<i>Capisterium</i>	Tekenő
<i>Flagellum frugum,</i>
<i>flagellum triticeum</i>	Csép
<i>Manipulus frugum</i>	Buza keve
<i>Gelima</i>	Kalongya
<i>Ventilabrum</i>	Szoro lapat
<i>Vannus, cribrum</i>	Rosta
<i>Incerniculum</i>	Szita
<i>Pistrinum</i>	Szaraz malom
<i>Mola pneumatica</i>	Szel malom

CAPUT XIX.

Ad pratum pertinentia.

Rethez tartozo nevek.

<i>Pratum</i>	Reet	
<i>Fœnum</i>	Szena	(ret)
<i>Pratum irriguum</i>	Viz mellet valo	
<i>Pratum siccanum</i>	Szaraz helyen va-	
	lo ret	
<i>Fœnilis herba</i>	Kafalo ret	
<i>Pratum succosum</i>	Nedves ret	
<i>Pratum novellum</i>	Irtovanybol csi-	
	nalt ret	

Pratum

Pratum submissum	Fenekbē valo ret	42
Dilapidare pratum	Követ belőle ki
hanni	
Pratum senescens,
vetus	Sovany ret	
Pratum secare	Kašalni	
Fœnifecium	Kašalas	
Pratum defectum	Le kašalt ret	
Fœnifeca, fœnifex	Kašas	
fœnifector, falcator		
Cordum	Sarju, tarlo	
Succidere	Mafodšor kašalni	
Fœnile, fœnarium	Szena tarto hely	
Falx fœnaria	Kaša	
Furcilla fœnaria.	Szena takaro villa	
Circulus, cumulus,	Szena baglya	
acervus fœnari-
us, meta fœni	(karo	
Fœnilega, cumulator	Gyűtő, szena ta-	
Rastellum fœnariū	Szena takaro ge-
reblye	
Striga, sticha fœna-
(ria	Szena rend	

CAPUT XX.

Ad Lacum pertinentia.

Tohoz tartozo neveik.

<i>Palus</i>	Too
<i>Lacus</i>	Ki folyo to
<i>Stagnum</i>	Allo to
<i>Piscina, vivarium</i>	Halas to
<i>piscium</i>	
<i>Ichthyotrophium</i>	Haltarto barka
<i>Piscator</i>	Halaas
<i>Rete</i>	Halo
<i>Hamus</i>	Horog
<i>Cassis, plaga</i>	Vadašo halo
<i>Hamiota</i>	Horgašo
<i>Venari pisces</i>	Horgašni
<i>Naša, sagena</i>	Varša
<i>Excipula</i>	Szegye, rekeš, veš
<i>Verriculum</i>	Haltapogato, ket
köz halo
<i>Iuncus</i>	Kaaka
<i>Carex</i>	Saas
<i>Carectum</i>	Safas
<i>Utra, alga</i>	Hinaar
<i>Uligo</i>	Ingo vany
<i>Terra uliginosa</i>	Ingovanyos föld
<i>Arundo</i>	Naad

CAPUT XXI.

Ad sylvam pertinentia.

Erdőhöz tartozo nevek.

Sylva

<i>Sylva</i>	Erdő
<i>Sylva cadua</i>	Elő, habad erdő
<i>Sylva glandaria,</i>
<i>glandifera</i>	Makkos erdő
<i>Arbor glandifera</i>	Mak termő fa
<i>Sylva confeminea</i>	Magon ültetet er-
<i>Quercetum</i>	Cseres (d)
<i>Ilicetum</i>	Tólgős erdő
<i>Salicetum</i>	Fűzes
<i>Sylvula</i>	Ritkas erdő
<i>Saltus</i>	Liget
<i>Nemus</i>	Berek
<i>Saltuarius</i>	Ki az erdőn bar-
	mot őriz, erdő kerülő
<i>Pascuarius, Bubu-</i>
<i>lenus</i>	Barom, ökör pas-
tor
<i>Lucus</i>	Ggyakor erdő
<i>Glans</i>	Makk
<i>Glans sagina, Iu-</i>
<i>glans</i>	Bik makk
<i>Glans quercea</i>	Cser makk
<i>Calyx glandis</i>	Az maknak hea
<i>Galla, Galles</i>	Guba
<i>Viscus</i>	Fagyöngy
<i>Muscus</i>	Fa moh
<i>Frutex</i>	Boytos fa <i>Dicitur</i>
omne

omne id quod non assurgit in iustam magnitudinem, aut longitudinem.

<i>Frutetum</i>	Sűrű bokros mező
<i>Sylvā incidua</i>	Tilalmas erdő
<i>Mons declivis</i>	Alatson, meredek
hegy
<i>Mons altus</i>	Magas hegy
<i>Vallis</i>	Völgy
<i>Convallis</i>	Harom hegy között
zót való völgy
<i>Collis</i>	Halom
<i>Clivus, abruptum</i>	Meredek
<i>Declivis</i>	Leytő
<i>Planum</i>	Igyenes
<i>Fossa</i>	Arok
<i>Fovea</i>	Verem

CAPUT XXII.

Animalium terrestrium appellationes.

Földön élő eleveneknek nevei.

<i>Animal</i>	Erő lelkős állat
<i>Asinus</i>	Szamar
<i>Asinus sylvestris,</i>
<i>onager</i>	Vad samar
<i>Aper</i>	Vad kan, erdei kő
<i>Bos</i>	őkor
<i>Taurus</i>	Bika

Vacca

<i>Vacca</i>	Tehen
<i>Forda</i>	Hafas tehen
<i>Vitulus</i>	Óker borju
<i>Vitula</i>	űőő borju
<i>Bucula, juvenca</i>	űőőh
<i>Iuvencus</i>	Tulok
<i>Bubalus</i>	Bial
<i>Urus</i>	Iavor
<i>Bison</i>	Erdei vad őkör
<i>Alce</i>	Agas bogas űarvu,

oly nagy vad mint az vad őkör

<i>Verves</i>	Kan
<i>Majalis</i>	Artany
<i>Sus, porcus</i>	Disno
<i>Scrofa, porca</i>	Eme disno
<i>Porcellus</i>	Malacz
<i>Orthragoriscus, por-</i>	Szopo malacz
<i>cellus lacteus</i>	
<i>Porcellus delicus,</i>	Szopastul el valas
<i>nesfrens</i>	tot malacz
<i>Catus, felis</i>	Matska
<i>Feles sylvestris</i>	Erdei matska
<i>Camelus</i>	Teve
<i>Camelus dromas</i>	Poroska teve
<i>Simia</i>	Majom
<i>Simia cynocephalos</i>	Eb majom

Simia

<i>Simia antropomor-</i>
<i>phos</i>	Ember majom
<i>Simia galeocephalos</i>	Matska majom
<i>Cercopithecus</i>	Hofſſu farku ma-
jom
<i>Crocodylus</i>	Crocodyl, farkany
<i>Caper</i>	Him kecske
<i>Capra</i>	Nöſten kecske
<i>Capella</i>	Kis kecske ki meg
(bex nem ellet
<i>Caprea, dorcas, i-</i>	Vad kecske
<i>Capreoli</i>	Vad kecskenek
gödölyei
<i>Rupicapra</i>	Kő ſiklan jaro
kecske
<i>Caper montanus</i>	Hegyen jaro kecs-
<i>Hircus</i>	Bak kecske (ke
<i>Haedus</i>	Gödölye
<i>Subrumi agni</i>	Szopo baranyok
<i>Aries</i>	Szelid kos
<i>Capricornus, Ibex</i>	Vad kos
<i>Agnus</i>	Barany
<i>Agna</i>	Ierke barany
<i>Agnellus novellus</i>	Kis barany
<i>Vervex</i>	őru
<i>Ovis</i>	Iuh

Cervus

<i>Cervus, cerva</i>	Szarvas
<i>Hinnulus</i>	Szarvas fi
<i>Canis</i>	Eb
<i>Catellus, catulus</i>	Kölyök, kölyköts.
<i>Caniculus</i>	Ebetske (ke
<i>Canis vestigiator</i>	Tatsko, fűreső eb
<i>Canis sagax</i>	Paracsko (eb
<i>Canis trapezeus</i>	Astál alat heverő
<i>Canis venaticus,</i>
<i>meliteus, leporarius</i>	Nyulafő eb, agar
<i>Canis domesticus</i>	Haz őrző eb
<i>Molossus</i>	Komondor
<i>Pastoralis canis</i>	Iuhas eb
<i>Nauticus canis</i>	Hajoban jaro eb
<i>Villaticus</i>	Majorban őrző eb
<i>Catulus meritorius</i>	Köntös ujaban
valo eb
<i>Melampus, canis</i>
<i>Acteonis</i>	Fekete labu eb
<i>Mimicus</i>	Iatekra tanitot eb
<i>Canis sagax, sangui-</i>
<i>narius Anglorum, Anglicus canis</i>	Szelendek
<i>Dama</i>	Eőz
<i>Erinaceus, echinus</i>	Súl diéno, tővisses
diéno
<i>Histrix</i>	Borz

<i>Equus</i>	Him lo
<i>Equa, Caballus</i>	Kaczola, kabola
<i>Hinnulus, pullus</i>	Vehem, csiko
<i>equinus</i>	
<i>Hinnus, est animal quod ex equo & asina nascitur.</i>	(lo
<i>Equus bellatorius</i>	Katona, hadakozo
<i>Equus jugalis veterarius</i>	Hamos, fekeres lo
<i>Asturco, gradarius</i>	Poroska
<i>equus</i>	
<i>Succursarius</i>	Igeto lo
<i>Gradarius</i>	Lepo lo
<i>Veredus, veredarius</i>	Posta lo
<i>Equus canterius, canteriatus</i>	Belyeges lo
<i>Antecessorius</i>	Vezetek lo
<i>Subalbus</i>	Fejer pey
<i>Subniger</i>	Roh, feketé lo
<i>Stillatus, scutulatus</i>	Almas kek
<i>Equus spadiceus</i>	Vörhenyeges lo
<i>Thracius equus</i>	Török lo
<i>Equus celes, sellarius</i>	Hatas lo
<i>Equus admissarius</i>	Men lo, him lo
<i>Equus desultorius</i>	Kinek sörin ülnek
<i>Sternax equus</i>	Meg hanyo lo

Equus

<i>Equus armentalis</i>	Ménes kőzöt jaro 46
derezeg lo
<i>Equus rhedarius,</i>
<i>essedarius, car-</i>
<i>rucarius</i>	Kösis lo
<i>Equus carpentarius</i>	Hinto fekerhez
(rius valo lo
<i>Canterinus, cante-</i>	Herelt lo
<i>Clitellarius equus</i>	Malhas lo
<i>Meritorius</i>	Terhes lo
<i>Equus calcitro</i>	Rugo lo
<i>Equus statarius</i>	Szepen allo lo
<i>Equus agrarius</i>	Szanto lo
<i>Equus cespitator</i>	Hatra lepő maso
<i>Equus macer</i>	őstőver lo (lo
<i>Sonipes</i>	Lassu igető lo
<i>Biennis</i>	Tavalyi, masod fű
<i>Triennis</i>	Harmad fű
<i>Crapulatus equus</i>	Zabalt lo
<i>Subferrare</i>	Meg patkolni
<i>Fiber, Lutra, castor</i>	Hod, vidra
<i>Glis</i>	Pőlyő
<i>Viverra, mustella,</i>
<i>surunculus</i>	Menyet
<i>Sciurus</i>	(tasso Evet
<i>Meles, Taxus, taxo,</i>	Hőresők

<i>Talpa</i>	Vakondak
<i>Martes, martur,</i>
<i>marturus</i>	Nest
<i>Cuniculus</i>	úrge
<i>Laurix</i>	úrge fiu
<i>Gurgulio</i>	Gözü
<i>Lepus</i>	Nyul
<i>Lepusculus</i>	Nyulatska
<i>Cuniculus Indicus</i>	Tengeri nyul
<i>Vulpes</i>	Roka
<i>Vulpecula</i>	Rokatska, kis roka
<i>Mus</i>	Eger
<i>Mus urbanus</i>	Varosi eger
<i>Mus sylvestris</i>	Erdei eger
<i>Mus agrestis</i>	Mezei eger
<i>Mus ponticus</i>	Fejer eger
<i>Mus montanus</i>	Hegybé lako eger
<i>Emtra</i>	Saxoniabeli eger
<i>Sorex</i>	Patkany
<i>Ratus (vox nova)</i>	Vizi borju
<i>Lupus, lupa</i>	Farkas
<i>Leo</i>	Oroslany
<i>Leena</i>	Nósten oroslany
<i>Ursus, urfa</i>	Medve
<i>Lynx, panthera</i>	Heoz, fenes semü
<i>Pardus</i>	Parducz (vad
Leopar-

Leopardus	Leopard
Tigris	Tigris vad
Elephas, elephantus, Barrus	Elephant
Monoceros, unicorn	Egy sárvu vad
Rhinoceros (nis)	Kinck az orrabol
nőt ki az sárvu
Platyceros	Szeles sárvu sárvu
vas
Tragelaphus	Szarvas bak
Mulus, mula	Eőssver
Tarandus	Idegé orsági vad
Hermelus	Hölgy
Hermelina	Hölgy gerezna
Mardus	Nušt
Mardurina	Nušt gerezna fu-
Variolus	Pegymet (ba
Variolina	Pegymet gerezna

CAPUT XXIII.

Reptilium appellationes.

Csúfó mäsoknak nevek.

Serpens	Kigyo
Acontias, Iaculus	Kurta merges ki-
gyo
Amphisbana	Kettős fejű kigyo
	Aspis

<i>Aspis</i>	Aspis kigyó
<i>Aspis cornuta, cerastes</i>	Szarvas kigyó
<i>Aspis chelidonia</i>	Fecske kigyó
<i>Anguis, nutrix, hy-</i>	Vizi kigyó
<i>Boa</i> (drus	Tehen bopo kigyó
<i>Basiliscus</i>	Felette merges kigyó, ki latafaval is meg öli az embert : Ez kirallya az kegyoknak.
<i>Chelydrus</i>	Cserfa tövében lakó kigyó
<i>Teucrena</i>	Tarka kigyó
<i>Draco</i>	Sarkany
<i>Cerastes</i>	Szarvas kigyó
<i>Vipera</i>	Merges kigyó
<i>Praester, Dipsas</i>	Merges kigyónak egyik neme
<i>Seps</i>	Marafaval rothasztó kigyó
<i>Dipsas, Situla</i>	Szomjuságot marafaval hozó kigyó
<i>Miargus</i>	Egerező kigyó
<i>Hamorrhoids, hemorrhoja, Salamandra</i>	Marafaval vert indító kigyó
<i>Coluber</i>	Zomok kigyó

Scyta

<i>Scytala, Scytale</i>	Oly kegyo ki tel-
ben hannya el az böret	
<i>Chershydrus</i>	Mereg bocsato
	kegyo
<i>Syphar</i>	Kegyo heya
<i>Est serpentis exuvium: ita appellatum</i>	
mire leve & ficcum	
<i>Scorpio</i>	Scarapla, Scorpio
kinck marasa miat megh dagad	
az ember mint az tömlő	
<i>Aranens</i>	Pok
<i>Aranea</i>	Pok hálo
<i>Phalangium</i>	Merges fekete pok
<i>Stellio</i> (chus	Tarka pok
<i>Lacerta ophioma-</i>	Gyik
<i>Lacerta aquatica</i>	Vizi gyik
<i>Lacerta flavens</i>	Sarga gyik
<i>Rana</i>	Beka
<i>Rana viridis</i>	Zöld beka
<i>Rana rubeta</i>	Tővis között lako
	beka
<i>Bufo</i>	Tollas varas beka
<i>Testudo</i>	Tekenősbeka

CAPUT XXIV.

Insectorum appellationes.

Bogaraknak nevek.

<i>Apis</i>	Meh
<i>Apum dux</i>	Anya men
<i>Examen apum</i>	Ray meh
<i>Alvearium, alveare</i>	Meh kaptar, kofar,
<i>Fucus</i>	Herch (kõpü
<i>Eruca</i>	Hernyo
<i>Blatta</i>	Szipoly
<i>Musca</i>	Legy
<i>Cynomia</i>	Eb legy
<i>Ricinus</i>	Eb fülle maro legy
<i>Crabro</i>	Nagy dongo legy
<i>Mordella</i>	Eőkör legy
<i>Araneus muscarius</i>	Legy fogo pok
<i>Convolvulus, vermis corrodens & convolvens palmities & uvæ pubescentes, alias volvox dicitur:</i>	Tekerő bogar
<i>Tabanus, Oestrum,</i>	Lo daras
<i>Afilus</i>	
<i>Blatta vermis ladens alvearia, item libros & vestes rodens</i>	Artalmas fereg
<i>Buprestis</i>	Barom ölö bogar
ha meg efi
<i>Vermis</i>	Fereg
<i>Vermiculus</i>	Férgetske
<i>Millepeda</i>	Pap matska
<i>Culex, Mulus</i>	Szunyog

Culex

Culex vinarius

Bibio

Cantharis

Formica

Cicada

Cimex, cynips

Gurgulio

Nitedula, pyramis

Eruca, campe

Scarabeus

Scarabeus viridis

Scarabeus redivius

Scarabeus pillularis, pilitarius

Scarabeus lucanus

Vespa

Hirudo, sanguisuga

Papilio

Cochlea

Locusta

Gryllus

Tinea

Bor fereg, muska

Bor bogar

Zöld muska, kő-
rös bogar

Hangya

Ptűcsök (reg

Palaczka, búdos fe

Gabona fereg

Ejeli fenyes bogar

Almaban esőt fe-
reg

Szarvas bogar

Zöld bogar

Barom csipő bo-
gar

Ganeyban termő
bogar

Nagy farkas bogar

Daras

Nadaly, pioka

Lependek, lővő-
dek, lepke

Csigabiga

Saska (ka

Mező pusztito fas-

Moly

Bruchus

Bruchus

Gryllus

Bombix

Sis

Ips

Teredo

Trips

Xylophagus

Ips vermiculus est qui cornua, vitesq, praerodit, ut Cis frumenta, Trips ligna, Sis vestes, Is vitra, Midis fabam: ut est auctor Hermolaus Barbarus

Midas, midamiops

Trames, vermis la-

Termes (ridi

Rauce

Galba

Acarus

Redivius

Lytta

Verticia

Hemerobius

Emigraneus

Csere bogar

Szöczkő (gar

Selyem fáro bo-

Ruha rago moly

őreg moly

Szu

Fa rago bogar

Fa fu

Bab fereg

Szalonna fereg

Fa fereg (reg

Gyöker rago fe-

Tőly faba termő

fereg (reg

Viazba termő fe-

Verőpó fereg

Farkas, vagy eb

nyelveben való fereg

Dizno fereg

Egy napig elő fe-

reg (reg

Fűben máso fe-

Tipula

Tipula

Vizenjaro kõnyũ 50
fereg

Lumbricus terreſtre Fõldi giliſta

Limax Fõldi csiga

Ascarides Fejer giliſta

Pediculus, mordella Tetũ

Lens, lendis Serke

Pulex Balha

Pyralis, pyrauſta Vacsora ijeſtõ kis
leppendek.

CAPUT XXV.

Appellationes volucrum

Madaraknak nevek.

Avis Madar

Avicula Madaratska,
kis madar

Aviarius Madar tarto

Volucris, animal Rõpõſõ allat
volatile

Ales, animal ala- Szarnyas lelkes al-
tum lat

Pullus, generale vocabulum eſt, omnium
alituum, ſed quadrupedum etiam quo-
rundam fœtus pullus dicitur: veluti pul-
lus equinus Csiko, vehem

Pullus

<i>Pullus Asini</i>	Szamar vehem,
<i>à quibus pullini dentes, quos primum ejiciunt, nomen adepti,</i>	Első fogak
<i>Avicula, volucris</i>	Szarnyas madar
<i>Humivola aves</i>	Földön rőpőő
madarak
<i>Volucres adunca,</i>	Horgas orru ma-
<i>carnivore</i>	darak
<i>Pulveratrices aves</i>	Porban heverő
madarak
<i>Volucres rectungues</i>	Egyenes kőrmő
madarak
<i>Ala</i>	Szarnya
<i>Penna</i>	Toll
<i>Pluma, pinnula</i>	Apro toll, Kis toll
<i>Pinna</i>	Kemeny toll
<i>Rostrum</i>	Orr
<i>Nec solum de avibus, sed de reliquis quoque animalibus & de ipso homine dicitur, Plinius : & mugilis rostrum. Plant. usq. ad rostrum hominis.</i>	
<i>Rostellum</i>	Kis orr
<i>Unguis</i>	Kőrmő
<i>Crista</i>	Czimer, Id quod
in capitibus avium quarundam est.
<i>Cristata avis</i>	Czimeres madar

Palea

Acredula, Lusci-
nia, philomela

Herodius

Ardea alba (ta

Ardea atricapilla-

Cyrrus ardearum

Bubo

Noctua

Ulula

Buteo, Buteus

Bonosa

Aquila

Picargus

Heliaetus

Aquila valeria

Vultur

Accipiter

Cygnus, olor

Pernix

Ciconia

Corvus

Nycticorax

Cornix

Cornix nigricans

Philemille

Raro

Fejergeem

Szürke geem

Geem czimer

Ordito madar

Eycljaro fúles ba-

goly

Bögető madar

Vercse

Császár madara

Sás keselyő

Fejér farku kese-

lyő

Tengeri sás keselyő

Nyul vadaő sás

Sás

Eőlyű

Hattyu

Herjo

Golya, csterag

Hollo

Eycli hollo, eyclja

Varju

Fekete varju

K 2

Cucn-

<i>Cuculus, coccyx, ba-</i>	Kakuk
<i>bellus</i>	
<i>Curruca</i>	Nyomerek, posz-
<i>Ortix, coturnix</i>	Fűr (ta
<i>Porphyrio</i>	Barbony finű ma-
<i>Falco, circus</i>	Solyom (dar
<i>Lanarius</i>	Gyapjas madar
<i>Phoenix, avis unica nascens in Phœnicia,</i>	
<i>unde etiam nomen habet Phœnix</i>	
<i>Ficedula, Sturnus</i>	Seregely
<i>Capra, capella, vanellus, spermologus, gar-</i>	
<i>rulus</i>	Bibecz
<i>Mergus</i>	Buar
<i>Grus</i>	Daru
<i>Pipio</i>	Kis daru, farko
<i>Colymbus</i>	Vecsek
<i>Struthio, struthio-</i>	Strutz madar
<i>camelus</i>	
<i>Erythropus</i>	Veres labu madar
<i>Uria, querquedula,</i>	Szartsa
<i>fulica (lus</i>	
<i>Butorius, onocrota-</i>	Ókőrbika
<i>Meancha, Saix</i>	Czinege
<i>Columbus, columba</i>	Galamb
<i>Columba Anglica,</i>	Tallas labu ga-
<i>Russica</i>	lamb

Palum

Palumbes	Vad galamb
Livia	Kek galamb
Vivago	Ósi galamb
Turtur	Gerlicze
Ottis Aristoteli, recentioribus autem, Tarda, bistarda	Tuzok
Ossifraga, ales Iovis	Ólyú
Fringilla	Pinty, Pintyóke
Milvus, Milvus	Kanya
Nisus	Karoly
Merops, Apiaſter	Küllő
Perdix	Fogoly
Cataracta	Fejer solyom
Picus marcius	Harkaaly
Phasianus, Attagen	Faczan
Psittacus, Pelica-	Publican
Merula (nus	Rigo
Pica	Szarka
Gracculus	Szayko
Alcedo, Halcion	Tenger partyan
tojo madar
Urogallus minor	Fayd
Avis garrula	Csacsogo madar
Urinatrix	Vizben bualo ma-
dar
Hirundo, progne	Fetske

<i>Cypselus, apus</i>	Havasi fetske, tal-
las labu
<i>Hirundo agrestis</i>	Mezei fetske
<i>Hirundo riparia</i>	Parti fetske
<i>Passer</i>	Vereb
<i>Passer troglodytes</i>	Fa odvaban tojo
vereb
<i>Passer aquaticus</i>	Reti, nadi vereb
<i>Phœnicopterus</i>	Vörös barnyu ma-
dar
<i>Ruticilla, Rubeta</i>	Czipke madar
<i>Turdella</i>	Vörhenyő binű
madar
<i>Turdus</i>	Huros madar
<i>Canabens</i>	Kender mag binű
madar
<i>Vanellus</i>	Horgas nyaku ma
<i>Cassita, galerita</i>	Sűsetnek, pacsirta
<i>Pavo, Pavius</i>	Pava
<i>Motacilla, canda
tremula</i>	Barazda bilyegető
madar
<i>Upupa, Epops</i>	Szar babak
<i>Regulus, Trochilus</i>	Ökörsem
<i>Aegithus avis minima, hostis Asini bul-
cera ejus rostro excavans.</i>	
<i>Cavea</i>	Kalitka

Aviarius

Az hul madara-
kat hizlalnak

54

Vespertilio

Denever, barnyas
eger

*Asio avis ex genere noctuarum minor bu-
bone, noctua major auribus plumeis
eminentibus:*

Matska fülű bagoly

Strutionica penna

Strutz tall

Gryphus, gryps

Griph madar

Ortygometra

Fűrviseleő madar

Caprimulgus

Ketske fopo ma-

Monedula

Csoka (dar

CAPUT XXVI.

Piscium appellationes.

Halaknak neveik.

Piscis

Hal

Pisciculus

Halacska

Piscis marinus

Tengeri hal

*Piscis fluvialis, flu-
viatilis*

Folyo viz hala

Piscis lacustris

Too hala

Branchia

Hal kopotoja

Pinna, pinnula

Hal hatan valo ser

Squama

Hal hea

(te

Squamula

Kis hey

X 4

De/que

<i>Desquamare</i>	Meg vakarní
<i>Venterare exenterare</i>	Belit ki vetni
<i>Ova piscium, polygranum</i>	Hal ikra
<i>Lactenum intestinum</i>	Hal teje (ke
<i>Spina</i>	Hal csontya, tővis-
<i>Vertebra</i>	Az halnak hata
	bordaja
<i>Cauda piscis</i>	Hal farka
<i>Anguilla</i>	Angolna
<i>Alec, halec, arenga</i>	Hering
<i>Arenga passa, harenga, Alec insumatum</i>	Aßu hereng
<i>Antacaus</i>	Tok
<i>Alburnus</i>	Fejer keßeg
<i>Albula, in genere</i>	Akar mi keßeg
<i>Astacus marinus</i>	Tengeri rak
<i>Astacus fluviatilis</i>	Folyo vizi rak
<i>Asper</i>	Tergelye, orso farku hal
<i>Brama</i>	Szeles lapos ke-
<i>Balena</i>	Balin (ßeg
<i>Barbus</i>	Marna
<i>Congrus, conger</i>	Vizben jaczó hal
<i>Cyprinus latus</i>	Szeles keßeg
	<i>Carpo.</i>

Carpō, carpio

Cyprinus

Cetus, cete

Cetarius

Concha, conchile,
conchilium, ostrea

Carabus

Canis marinus

Cobites, acuto ro-
stro Gesner, oxy-
rynchus

Charax

Delphin

Capito squalus

Camarus, squilla
cancer

Chela

Concha veneris

lyel az papiroft fimava teſik

Erythrinus

Eperlanus

Fundulus

Gobio, gobiſ flu-
viatilis

Huſo, marie

Pontyo

Potyka

Czet hal

Czet hal aros

Kemeny heju hal

Siger ſabafu hal

Tengeri eb hal,

diſno hal

Vago hal

Karaſ

Delphin hal

Süllő

Raak

Raak labai

Tengeri csiga, mei

Siger

őkle

Kővi hal

Gob hal, kop hal

Viza

Lampe-

<i>Lampetra, oculata</i>	Kilencz szemű hal
<i>Lampetra</i>	Az kilencz szemű-
höz hasonlo
<i>Lucius, lupus</i>	Csuka
<i>Laccia, Alofa, pi-
scis lubricus</i>	Sútó hal
<i>Lacertus, lubricus</i>	Csik
<i>aquaticus, Pœcilius</i>	
<i>Leuciscus, in genere</i>	Késeg
<i>Lucioperca Gesnero</i>	Süllő
<i>Mustela, murena</i>	Meny hal
<i>Melanurus, sepia</i>	Fekete farku hal
<i>Melanderinos</i>	Apro késeg, karaś
<i>Nasus ex genere leuciscorum cuius venter
intrinsecus nigerrima membrana ambi-
tur, os autem veluti labra habere vide-
tur, unde quibusdam labes appellatur.</i>	
<i>Orsus</i>	Vörös barnyu ke-
<i>Perca, rubellio</i>	Siger (seg
<i>Phoca vitulus ma-
rinus (gil</i>	Tengeri borju
<i>Piscis capitosus, ma-</i>	Eb hal
<i>Phoxinus lenis</i>	Iaz késeg
<i>Polypus</i>	Habarnicza
<i>Passer</i>	Szeles vekony hal
<i>Rhombus</i>	Keskeny kecsige
	Porcol

Faux, superior pars gula Nyeldeklő 59

Ura, est illa rotunditas carnea qua est in
guiture, alias nodus gutturis Szaka

Viscus, visceris, Intestinum Becl

Ilia Az embernek five

környeke, vagy, agyeka

Extā, viscera in corpore animantis maxī-
me extantia ut: jecur, cor, pulmo Ema-

bernek belső tettekes részei

Precordia, tela cordis Szűnek haloja

Omentum Czeplez, haay

Alvus, est locus fecis quandoq; pro ventre
capitur.

Pulmo

Tüdő

Cor, corculum

Szív

Jecur, epar

May

Fel

Epe

Folliculus fellis

Az epenek hojaga

Splen, lien

Lép

Gen

Vese

Mammæbus

Gyomor

surriculus

Kis has

Manducæ, lactium

Eteknék uta

Palatum

Csõts

Bucca, a pecudum

Tõlgy

vitæ

Has

<i>Lampetra, oculata</i>	Kilencz szemű hal
<i>Lampedra</i>	Az kilencz szemű-
höz hasonlo
<i>Lucius, lupus</i>	Csuka
<i>Laccia, Alofa, pi-
scis lubricus</i>	Sütő hal
<i>Lacertus, lubricus</i>	Csik
<i>aquaticus, Pœcilius</i>	
<i>Leuciscus, in genere</i>	Késeg
<i>Lucioperca Gesneri</i>	Süllő
<i>Mustela, murena</i>	Meny hal
<i>Melanurus, sepia</i>	Fekete farku hal
<i>Melanderinos</i>	Apro késeg, karaß
<i>Nasus ex genere leuciscorum cujus venter
intrinsecus nigerrima membrana ambi-
tur, os autem veluti labra habere vide-
tur, unde quibusdam labes appellatur.</i>	
<i>Orfus</i>	Vörös barnyu ke-
<i>Perca, rubellio</i>	Siger (seg
<i>Phoca vitulus ma-
rinus (gil</i>	Tengeri borju
<i>Piscis capitosus, ma-</i>	Eb hal
<i>Phoxinus lenis</i>	Iaz késeg
<i>Polypus</i>	Habarnicza
<i>Passer</i>	Szeles vekony h
<i>Rhombus</i>	Keskeny kecsige
	Porco Faux

Faux, superior pars gula Nyeldeklő 59

Ura, est illa rotunditas carnea que est in
guiture, alias nodus gutturis Szaka

Viscus, visceris, Intestinum Becl

Ilia Az embernek five

környeke, vagy, agyeka

Extā, viscera in corpore animantis maxi-
me extantia ut: jecur, cor, pulmo Era-

bernek belső tettetes részei

Precordia, tela cordis Szűnek haloja

Omentum Czeplez, haay

Alvus, est locus fecis quandoq. pro ventre
capitur.

Pulmo Tüdő

Cor, corculum Sziv

Jecur, epar May

Fel Epe

Folliculus fellis Az epenek hojaga

Splen, lien Lep

Ren Vese

Stomachus Gyomor

Ventriculus Kis has

Lacteus, lactium Eteknek uta

Mamma Csőts

Ubera pecudum Tölgy

Venter Has

<i>Papilla, caput mam-</i>
<i>ma</i>	Csöts bimbo
<i>Umbilicus</i>	Köldök
<i>Dorsum, tergum</i>	Haat
<i>Tergus, est corium & crassior illa pars,</i>
<i>qua dorsum tegitur.</i>	(daja
<i>Spina dorsi</i>	Hát gerenczi, bor-
<i>Scapula</i>	Vál kőz, lapocka
<i>Interscapilium, spaci-</i>
<i>um inter scapulas</i>	Ket val kőz
<i>Humerus</i>	Vál
<i>Axilla, ala,</i>	Holnal (bör
<i>Subalares pili</i>	Holnal alat valo
<i>Brachium, lacertus</i>
<i>ulna</i>	Kar
<i>Cubitus, curvatura brachii, mensura cu-</i>
<i>biti</i>	Könyök
<i>Manus</i>	Kez
<i>Dextra</i>	Iob kez
<i>Ambidexter</i>	Ki mind ket kezre
<i>Leva, sinistra</i>	Bal kez (tud
<i>Digitus</i>	Uji
<i>Digitulus</i>	Kis uji
<i>Unguis</i>	Köröm
<i>Unguiculus</i>	Kis köröm
<i>Pollex, mercator</i>	Hivelek

Digitus famosus, medius, impudicus, infamis, stultus, fidius Közep uji

Annularis, medicinalis, digitus medicus

Nevendecken uji

Minimus digitus, Kis uji

auricularis

Palmus, manus di- Tenyer, Araß

gitis explicatis

Pugnus, manus Óköl

clausa

Pugillus, manus Kis óköl,

aversa

Condylus, junctura & nodus articulorum in digitis eminens, stricta in pugnum palma. Az meg horgasztot ujinak izeiben valo bőkők

Manus aversa, re- Horgas kez

torta

(tok

Talitrum Homlokon vót po

Articulus Iz

Vola Marok

Iunctura Iz hailasi

Os, ossis Csont

Osseus, a, um Csontos

Nervus In

Larua	Odal
Costa	Tetem
Medulla	Velő
Cartilago	Fülnek, s-az ornak
porczogója
Arvina	Haay
Abdomen, pingue-
do carnis.	Kőverseg
Lumbi	Embernek agyekü
Femur, Inguen	Czomb
Nates, anus, clunes
culus, podex	Álfele, Segh
Merda, excremen-
tum, stercus	Szar
Urina	Hugy
Lotium	Vizelet
Pubes	Fan
Estq, lanugo prima adolescentis, dicitur
etiam pecten. (206)	
Pubotennis	Óvig fel takarod-
Priapus	Firfiusag
Mas	Firfiu
Masculus proprie	Kis firfi
Pudenda, verenda, penis veretrum men-
tula, muta.	
Pygæ	Szemerem teste
firfiunak	Prapu-

Præputium

Szemerem teste-
nek bőre

Verpus

Az kinek beme-

rem testenek bőre el metzetőt

Testes, testiculi,
colei

Monynak golyo-
bissa

Scrotum

Monynak tőki

Fœmina

Aßony

Fœmella

Kis aßony

Fœmineus

Aßony dolog

Cunnius, cunnula est mulierum pudendum,
quod & intermedium dicitur & inter-
fœmineum, vulgo, vulva

Aßony

embernek beme-
rmermes teste

Uterus mulierum

Aßonyallat mehe

Secunda, secunda-
rum

Burok, Gyermek
tartolantorna

Hymen est folliculus ille in virginis vulva,
qui primo statim coitu rumpitur

Szűz

leanban valo hartya

Coxa, coxendix

Forgo csont, far-
csika

Pes

Lab

Genu

Terd

Polles

Terd haytas

Crus

Szar tetem

Tibia

<i>Tibia</i>	Szaar
<i>Sura</i>	Lab ikra
<i>Varus, vatius</i>	Horgas baaru
<i>Varus</i>	Az kinek be hor-
gat az baara
<i>Vatius</i>	Az kinek ki haylot
az baara
<i>Pansa</i>	Szeles labu
<i>Planta, tota inferi-
or pars pedis</i>	Talp
<i>Pedo, pedonis</i>	Nagy talpas
<i>Talus</i>	Boka
<i>Calx, calcaneum,
malleolus, pes imus</i>	Sark
<i>Vola, pars media pe-
dis, concava</i>	Embernek talpa
haylafa
<i>Convexum pedis,
pars superior</i>	Az labnak az feje
<i>Digitus pedis</i>	Lab uji
<i>Vena</i>	Eer
<i>Venula</i>	Kis eer
<i>Pori, porum</i>	Veritek jaroapro
likak
<i>Arteria, vena vitalis seu semita cui inest
vitalis spiritus.</i>	
<i>Sudor</i>	Veritek

Ruga

<i>Ruga, indicium senilis ætatis</i>	<i>Sõmõrgõzõt or- cza</i>	62 63
<i>Anhelitus</i>	<i>Lelegzet</i>	
<i>Sanguis</i>	<i>Ver</i>	
<i>Tabes, sanguis corruptus</i>	<i>Tõrõt ver</i>	
<i>Cruor</i>	<i>Alut ver</i>	
<i>Pituita, mucus, phlegma</i>	<i>Takony</i>	
<i>Sanies</i>	<i>Undokslag</i>	
<i>Pus, succus sanguineus ex ulcere promanans & ex maturitate crassa jam effusa & albida</i>	<i>Genyetsleg</i>	
<i>Putulentus</i>	<i>Evel tellyes</i>	
<i>Putredo</i>	<i>Rothatslag</i>	
<i>Lacryma</i> (tus	<i>Kõny hullatas</i>	
<i>Eunuchus, castra-</i>	<i>Herelt ember</i>	
<i>Colostrum, vel colustra, est lac imperfectum veniens, matribus ante partum</i>	<i>Idõt-</i>	
<i>len tey, erõtlen tey</i>		
<i>Tuber, quedam infirmitas vel qualiscunq; tumor</i>	<i>Akar mi keleveny, keles</i>	
<i>Fibra, vena subtilis</i>	<i>Gyenge er</i>	
<i>Cicatrix</i>	<i>Seb hely, vak seb</i>	
<i>Nevus genuina, corporis macula</i>	<i>Minden testen való jegy</i>	

Nervo-

<i>Naevus</i>	Iegyes
<i>Lentigo</i>	Szeplő
<i>Lentiginosus</i>	Szeplős
<i>Verruca, tuberculum</i>	Szömölcső
<i>Verrucula</i>	Kis szömölcső
<i>Gibbus</i>	Görbe, horgas há-
<i>Acephalus</i>	Feyetlen lab (tu
<i>Callum, duricies, qua fit in manibus laborantium</i>	Tenyernek keménysége
<i>Truncus in homine dicitur media pars corporis à collo usq; ad inguina</i>	Az testnek középső dereka, mely vagy on az nyak között és az czomb között
<i>Thorax, anterior pars trunci à collo usq; ad stomachum</i>	Az testnek első része mely vagy on az nyak között és az gyomor között, az az, melly
<i>Adeps</i>	Az bőr alatt való kőverseg
<i>Peritoneum</i>	Az belső nagy hartya, mely az belt be burittyá
<i>Mesenterium</i>	Fodor haay, az belt között való haay
<i>Intestina</i>	Beel
<i>Mucus</i>	Az beelem való nyál
	Oesopha-

<i>Oesophagus</i>	Az gyomornak az 6 ^a
az esaja mellyen az etel be megyen	
<i>Pylorus</i>	Az gyomornak job
felől valo esaja mely az bélre szolgál	
<i>Diaphragma</i>	Közep hartya, az
melly közöt es az hals közöt	
<i>Pericardion, capsula cordis</i>	Az szűnek taskaja
<i>Aspera, arteria</i>	Gege
<i>Meninges</i>	Az agy velőnek
	hartyaja
<i>Pia mater</i>	Az agy velőnek
közepbe valo hartyaja	
<i>Dura mater</i>	Az agy velőnek
	felső hartyaja
<i>Musculi oculorum</i>	Az szemnek gyö-
	keri

Epidermis, est extima illa & tenuis membrana insuperficie totius corporis, sub qua est pus in membris scabie vel prurigine laborantibus.

Az a vekony bőrötske, az mellyel az egész test kívül be borittatot, az mely alatt vagyon az év, vagy gennyetseg az ruh vel avagy vizketeg gel megh rakodot tagban; Avagy

az 'főlso vekony bőr az mely fel
hamlik: Avagy az feletteb valo
dörgő leffel, avagy az kemeny
munkaval az embernek testen.

Cutis totius corporis nativum operculum
seu tegumentum Bőr

Visus Latas

Odoratus Illatozas

Gustus Izelites, iz erzés

Tactus Illetes

Auditus Hallas

CAPUT XXVIII.

De habitibus corporum.

Testnek allapattyarol valo neveek.

Nanus, homo statura, pusillus, pumilio

Törpe ember

Homuncio, homunculus, humilis, parvus
homo

Kisded ember

Homo mediocris

Közep ember

statura

Procerus, altus

Magas ember

magnus, longus

Crassus

Kőver, temerdek
ember

Macer, macilentus

Ótőver

Humilis

Alazatoz

Graci-

<i>Gracilis</i>	Óstőver vekony	64
<i>Pulcher, speciosus</i>	Szep, ekes abra-	
<i>formosus</i>	zatu	
<i>Turpis</i>	Rut	
<i>Deformis</i>	Ektelen	
<i>Surdus</i>	Siket	
<i>Surdaster</i>	Siketes	
<i>Cæcus, oculis captus</i>	Vak	
<i>Lippus</i>	Csipas	
<i>Mancus, mancinus</i>	Csonka	
<i>Mutilus, la, lum</i>	Bénna, csonka	
	bonka	
<i>Gibbus, gibbosus</i>	Görbe	
<i>Claudus</i>	Santa	
<i>Loripes</i>	Hamfalabu	
<i>Rectus</i>	Igyenes testü	
<i>Balbus</i>	Rőbőgő	
<i>Blasus</i>	Pelp, felp	
<i>Lingua impeditus</i>	Nyelveben meg	
	bantatot	
<i>Mutus</i>	Nema	
<i>Strumosus</i>	Poffadozot, daga-	
	dozot, gelyvas	
<i>Struma</i>	Daganag, Poffa-	
	dozas, gelyva	
<i>Tremulus</i>	Rešketo	

*Tractus, qui certam aliquam literam inter
 pronunciandum proferre non potest. Az
 ki az ßolasban nem mondhat ne-
 mely bötút ki, ut qui pro latom dicit
 jatom, pro b, dicit p, vel pro r, proferit l.
 Psellus, qui literam aut syllabam pronun-
 ciando præterit. Az ki az ßolasban
 valo hirtelenkedesböl nemely bö-
 töt vagy sillabat el hágy gyakorta.
 Ischophonus, cui lingua titubat & inter lo-
 quendum hæret, nec syllabam syllabæ
 properè connectere potest. Az ki ke-
 se nehezen es akadozva ßol.*

CAPUT XXIX.

De ætatibus hominum.

Emberek idejeknek nevek.

<i>Infans, quod fare
nequeat</i> | Bölcsőbeli gyer-
mek ki még nem
ßolhat |
|--------------------------------------|--|

<i>Infantulus</i>	Eminap lőt fia,
gyermek |
|-------------------|----------------------------|

<i>Infantula</i>	Kis leány gyermek

<i>Infantia, tenera ætas, à die nativitatis ad
septimum usq, annum</i>	Gyermekseg

<i>Puer dicitur etiam
puerus, a, um,</i> | Firfiu gyermekts-
ke |
|--|-------------------------|

Puellus

Puellus, puerulus, Kisgyermek

65

pufio

Puella, puera

Leánygyermek

Pueritia, ab anno septimo ad decimum

quartum

Gyermeki idő

Ephæbus

Iffiu

Ephæbia

Iffiusagnak első
ideje

Gallulo, gallulasco, Megcsattanok

Hirquitallio

Adolescens, adole-

Nevendekeny

scens, succrescens inaska

Adolescentula

Nevendekeny le-
anzo

Adolescentia, Pubertas, propriè atas inter
quartum decimum annum & vigesimum
primum Iffiusagnak második ideje

Juvenis

Vastag iffiu

Juventa, est atas juvenilis intra vigesimum
primum & vigesimum octavum annos.

Huon egy estendő utan való idejü

Juventus

Iffiusag

Juvenca, Nympha

Menyetske

Juvencula

Most hazafodot
kís menyetske

Virgo casta

Szűz leány

M 3

Virgo

Virgineus, a, um,
virginalis	Szüzi dolog, bú-
zesség
Mulier	Regen hazafult
asszony
Muliercula	Kis asszony
Muliebre negotium	Asszonyi dolog
Vidua, relicta, de-
relicta	Össvegy asszony
Vidua vita.	Össvegy élet
Virago, mulier fortis, quod viro similis sit
& virilia opera agat	Erős, maga
biro asszony
Vir	Firfiu
Virguncula.	Szüzetske
Virilis etas, ab anno vicesimo octavo ad tri-
cesimum quintum	Io erőbeli idő
Senex	Veen
Senectus, ta, Seni-
lis etas	Veenseg
Capularis senex	Venseg miat halál-
hoz közelitet ember, a
Capulus, quod
inter reliqua significat,	Koporso,
vagy sent mi haly lova	
Canus	Ös
Canicies	Össég
Canis	Ös hajak

Decre-

Decrepitus, est desperatus, crepera jam vi-
ta, ut crepusculum extremum diei tem-
pus. Sive decrepitus dictus, quia pro-
pter senectutem nec movere se, nec ul-
lum facere potest crepitum, vulgo dic-
tur Csőpörödöt orczaju ven
ember

Decrepita atas : Igen meg venhűtseg
Anus, vetula Ven aßßony.

Silicernium, est funebre convivium, seni-
bus de more celebratum, à silentio cer-
nendo dictum, quod etiam capularis di-
citur, Silicernium ergo Terentius senem
vocat, atq; decrepitum, hoc est, dignum
vel cui silicernium fiat, vel qui ad silicer-
nium vocetur. Hata görbet ven em-
ber, ki az földre nez az vensegnek
miatta.

CAPUT XXX.

Dimensionem seu mensuram corporum si-
gnificantia, item ponderum & men-
surarum nomina.

Mertekeknek nevek.

Solidum

Mérő

Corpulentum

Testes

M 4

Granum

<i>Granum</i>	Anni hofsfalagh
	meni az scli egy arpa semnek
<i>Digitus</i>	Anni hofsfalagh
	meni az öreg ujnak scli
<i>Uncia</i>	Harom ujini
<i>Palmus</i>	Nagy ujini
<i>Dichas</i>	Nyolcz ujini
<i>Spithama, palmus</i>	Araß, tizenket uja
<i>minor</i>	
<i>Gradus</i>	Ket lab nyom
<i>Passus simplex</i>	Harmad fel lab
	nyom
<i>Passus geometricus</i>	Öt lab nyom
<i>Ulna, Cubitus</i>	Sing
<i>Passus</i>	Egy lepes
<i>Stadium</i>	Eg futamatni föld
<i>Orgia</i>	Egy öl
<i>Parasangá, via mensura est apud Persas,</i>	
<i>triginta stadia continens</i>	Harmincz
	futamatni föld, ugy mint fertaly
	hejan egy merföldet tesen, vagy
	kevesse többet
<i>Miliare, milliare</i>	Egy merföld
<i>Leuca, milliare</i>	Nalunk fel mer-
<i>Gallicum</i>	föld

Versus de mensuris Geometricis.

675

Quatuor ex granis digitus formabitur unus
Est quater in palmo digitus, quater in pede
palmus

Quinq; pedes passum faciunt, passus quoq;
centum & viginti quinq; stadium dant, sed
miliare (Italicum scilicet) Octo dabunt stadia,
& duplatum dat tibi Leucam (id est, mi-
liare Gallicum. Germanicum autem com-
mune vel Ungaricum milliare continent sta-
dia plus minus triginta duo, seu mille pas-
sus Geometricos, cuius unus habeat quinq;
pedes. Magnum quinquies mille passus.)

Vestigium	Lab nyom
Crassum	Temerdek
Profundum	Mely
Latum	Szeles
Angustum	Szoros
Pondus, sarcina, onus	Tereh
Pondo	Maafa
Libra	Font
Semilibra	Fel font
Sesquilibra	Mas fel font
Bilibris caro	Ket font hus
Trilibris	Harom font
Mensura, metreta	Mertek

Modi-

Modius, cubulus	Kőböl
Amphora, urna	Kőböl, vödör
Quartarium	Szapu, veka, negyed
(sextarij)	
Cyathus sexta pars	Kis kanna
Congius, mensura	Hat mésselyes
sex sextariorum	kanna
Sextarius	Hatod réß
Quartarius	Méssely, az pint-
nek negyed réße	
Iusta, media	Icze
Cotyla, mensura habens cyathos sex	Hat réß
Hemina,	Méssely, az icze-
	nek fele
Trutina, bilanx, statera	Mérő serpenyő, avág forint mertek
Libramentum, equamentum, equilibrium	
Fontban valo kő, vagy az serpenyőnek fen allo es mutato vasa	
Talentum, septuaginta duarum librarum mensura	
Marca	Gira
As, omnis quantitas & omne corpus duodecim uncias continens. As apud Romanos valebat nummo Hungarico, hinc	
	centum

centum asses, floreno Ungarico valent, 98

Varro tamen in Accusativo loquitur,

Uncia, duodecima pars assis.

Sextans, sexta pars.

Quadrans, quarta pars.

Quicunx, quinque uncia.

Triens, tertia pars assis.

Semis, dimidium assis (id est) sex uncia,
sive semilibra (hoc est) media pars libra.

Septunx, uncia septem.

Deunx, quasi una demta ex asse uncia (id
est) undecim uncia

Dextans, decunx, decim uncia, dictus
quod assi desit sextans, hoc est, uncia dua.

Dodrans demto quadrante uncia.

Dipondium vel **dipondius**, **dupondius** vel
dupondium, duo pondo.

Sestertium, dictum **Harmad fel**
quasi semitertium

Triuncium, quod est trium unciarum.

Nonnuncium, quod est novem unciarum

Auctuarium Öregbites, avagy főrzés

Vehis vel **vehes** Szeker

Vehis fæni Szena Becker

Vehis ligni Fa Becker

Vehis vini Bor Becker.

CAPUT

CAPUT XXXI.

Artium nomina.

Mestersegeknek neveik.

<i>Ars</i>	Mesterseg
<i>Scientia</i>	Tudomány
<i>Sapientia</i>	Bölcsesség
<i>Prudentia</i>	Ésség
<i>Theologia</i>	Isteni dologról való tudomány
<i>Ethica</i>	Is erköltsről való tudomány
<i>Physica</i>	Természetnek tudománya
<i>Physicus</i>	Természet tudomása
<i>Inrisprudencia</i>	Törvénybeli dolognak tudománya
<i>Iurisconsultus</i>	Törvény tudomása
<i>Logica</i>	Igazán való bölcsességnek tudománya.
<i>Dialectica (pars Logica)</i>	Igazán való vetekedések tudománya
<i>Dialecticus</i>	Igazán vetekedő
<i>Rhetorica</i>	Ekeffen szólásról való tudomány

Rhe-

<i>Rhetor</i>	Ekeffen bölafrol
valo tudomanyak mestere	
<i>Eloquens</i>	Ekeffen bölö
<i>Astronomia</i>	Egh forgasrol va-
	lo tudomany
<i>Astronomus</i>	Eghben nezö
<i>Astrologus</i>	Eghnek forgasabol es
csillagoknak jarasabol jövendölö	
<i>Musica</i>	Mesterseggel valo enek-
	lesnek tudomanya
<i>Musicus</i>	Eneklö mester
<i>Geometria</i>	Föld merteöl va-
	lo tudomanya
<i>Geometer</i>	Föld merö
<i>Medicina</i>	Orvossagrol valo
	tudomany
<i>Medicus</i>	Orvos
<i>Politica</i>	Varas gondgya vi-
	seleferöl valo tudomany
<i>Oeconomica</i>	Haz gongya visele-
	feröl valo tudomany
<i>Architectura</i>	Haz csinalasrol va-
	lo tudomany
<i>Pictura</i>	Kep irasrol valo tudomany
<i>Statuaria</i>	Kep faragasrol va-
	lo tudomany

Statuarius
Poëtica, Poëtria

Kép farago
Vers szerkesnek tu-
domanya

Poëta, Vates

Vers szerző mester

Musica

Enekleknek tudománya

Nautica

Hajozásnak tudománya

Philosophus

Bölcsességnek szeretője

Arithmetica

Szám vetesről va-
lo tudomány

Arithmeticus

Szám vető mester

*Ludimagister, Pædotriba, Hypodidasca-
lus, Subrektor, Vicarius, Pædagogus,
Didascalus*

Oskola mester

*Typographica, Cas-
siterographica*

Könyvnyomtatás-
nak tudománya

CAPUT XXXII.

Virtutum & vitiorum appellationes.

Io es gonos cselekedetek-
nek nevek.

Noticia vera Dei

Igaz Isteni ismeret

Dilectio Dei,

Isteni szeretet

Fides

Hit

Spes

Reményeseg

Pietas

Istenhez valo en-
gedelmesség

Neglectus Dei

Istennek meg vetese

Odiurne

Odium	Gyűlölet	(tölcse 70)
Despectus veritatis	Igassagnak meg ve	
Infidelitas	Hitetlenség	
Spes languida &
morta	Lassu es meg holt
remenség	
Impietas in Deum &	Parentes	isten es
atya ellen valo engedetlenség		
Premium	Iutalom	
Laus, gloria	Dicsőség	
Lex	Törvény	
Iudicium	Itélet	
Munus	Ajandék	
Honor	Tisztesség	
Pax	Békesség	
Dignitas	Méltóság	
Bellum	Had	
Gratia	Kedvesség	
Prælium	Hartz	
Concordia	Egyesség	
Discordia	Haborúság	
Culpa, crimen	Vetek	
Pœna, supplicium	Büntetés	
Labor, opera	Munka	
Opus	Munkának latat-
tya, munka	
Favor	Kedvezés	

<i>Delectus</i>	Szegyenseg
<i>Adulter</i>	Parazna
<i>Ambitiosus</i>	Tisztesszeg kevano
<i>Arrogans</i>	Kerkedekeny
<i>Assentator, adulator</i>	Hizelkedő
<i>Aruspex, Augur</i>	jövendő mondo
<i>Audax</i>	Vakmerő, merész
<i>Ebrietas</i>	Reszegseg
<i>Helus</i>	Nyalakodo
<i>Crapula</i>	Tobzoda
<i>Decoctor bonorum</i>	Ki attyatul marat-
tat el tekozollya
<i>Prodigalitas</i>	Tekozlas
<i>Prodigus</i>	Tekozlo
<i>Gulosus</i>	Torkos
<i>Edax, comedo, lurco</i>	Nagy chető
<i>Liberalitas</i>	Adakozás
<i>Liberalis</i>	Adakozo, bú marku
<i>Parcus, Avarus, Te-
nax, Argyrophilos</i>	Fősveny (hető)
<i>Lurcones, comedones</i>	Tobzodo, nagy c-
<i>Avaritia</i>	Fősvenszeg
<i>Dilapidare bona paterna</i>	Eltekozlani
<i>attyatul marat</i>	jokat, vagy jóbagot
<i>Fidefragus, fœdisfragus</i>	Hiti seget
<i>Fraudulentus</i>	Csalar
	Perju

<i>Perjurus</i>	Hamis hitő	71
<i>Hereticus</i>	Hittűl szakat	
<i>Impius</i>	Hitetlen	
<i>Homicida</i>	Emberölő	
<i>Ignavus</i>	Tunya	
<i>Effœminatus</i>	Lagy, affony ter-
mešetű	
<i>Labriosus</i>	Munkas	
<i>Iustus</i>	Igaz	
<i>Injustus</i>	Hamis	
<i>Lascivus</i>	Faytalan	
<i>Leno</i>	Keritő	
<i>Lena</i>	Keritő affony	
<i>Libidinosus</i>	Buja termešetű, cletű	
<i>Scurra</i>	Udvar hazugja	
<i>Stellio</i>	Cselcsapo	
<i>Garrulus</i>	Csacsogo	
<i>Infamia</i>	Gonosz hir, nev	
<i>Bona conscientia</i>	Jo lőlki ifmeret	
<i>Trepidatio</i>	Retteges	
<i>Timidus</i>	Felekeny	
<i>Verecundia, pudor</i>	Szemermetefeg	
<i>Protervia</i>	Szemermetlenfeg	
<i>Pudicus, verecundus</i>	Szemermes	
<i>Temperantia</i>	Mertekletfeg	
<i>Constantia</i>	Alhatatosság	
	N 3	Urba

Urbanitas
Comitas
Simplicitas
Misericordia
Gratitudo
Sedulitas
Hospitalitas

Emberseg
Nyajassag
Együgyűség
Könyörületesség
Halaadosag
Szorgalmatosag
Gazdalkodas

CAPUT XXXIII.

*Appellationes affectuum simplicium
& mixtorum.*

Indulatoknak nevek.

Latitia
Tristitia
Spes
Metus
Trepidatio
Amor
Odium, Luvor
Ira
Invidia
Luvor

Öröm
Szomorúsag
Remenseg
Felelem
Rebketes
Szerelem
Gyűlölség
Harag
Irgyűség
Késérű bosszúság

CAPUT XXXIV.

Colorum appellationes.

Szineknek nevek.

Color

Szin

Lux

<i>Lux</i>	Vilagosság
<i>Tenebra</i>	Sötétség
<i>Albedo</i>	Feyerseg
<i>Lucidus</i>	Vilagos, fényes
<i>Nigredo</i>	Fekettség
<i>Ruber, rubedo</i>	Vereesség
<i>Viredo</i>	Söldseg
<i>Cæruleus</i>	Eghősin
<i>Ferrugineus</i>	Vasősin
<i>Plumbeus</i>	Onősin
<i>Croceus</i>	Saffranyősin
<i>Cygneus, niveus, candidus</i>	Feyerősin
<i>Aureus</i>	Aranyősin
<i>Roseus, Puniceus</i>	Rosaősin
<i>Hyacinthinus</i>	Szederyesősin
<i>Coccineus</i>	Skarlatősin
<i>Coracinus</i>	Holloősin
<i>Violaceus, cyaneus</i>	Kekősin
<i>Prasinus</i>	Zöldősin
<i>Herbidus</i>	Pasitősin
<i>Sandy cinus</i>	Test, purprianősin
<i>Ostrinus</i>	Sederyes barsony
<i>Thalassus</i>	Eeghősin (ősin
<i>Hyalinus, vitreus</i>	űvegősin
<i>Sandaracinus</i>	Sargaősin
<i>Crystallinus</i>	Vizősin

<i>Amethystinus</i>	Vilagos feyer szín
<i>Sanguineus</i>	Tista vörös szín
<i>Candidus</i>	Tista, tündöklő, feyer szín
<i>Cereus</i>	Viasz szín
<i>Cinereus</i>	Hamvas szín
<i>Maculosus, varius</i>	Tarka szín
<i>Guttatus</i>	Csöpögetőt szín
<i>Undulatus</i>	Habos szín
<i>Cæsius, Glaucus</i>	Szöke szín
<i>Ater, furvus</i>	Sötet szín
<i>Lividus</i>	Feyer kek szín
<i>Leucophaeus</i>	Szürke szín
<i>Rutilus</i>	Fenyés
<i>Rufus</i>	Posgas
<i>Burrhus</i>	Vörös posgas
<i>Fulvus, pallidus</i>	Sarga szín
<i>Luteus</i>	Feyer sarga szín, arany szín
<i>Purpureus</i>	Szederies szín
<i>Minium</i>	Vörös festék
<i>Mucor</i>	Penis
<i>Spadiceus</i>	Geštenye szín

CAPUT XXXV.

Sonorum appellationes.
Zöngéseknek nevek
Szönges

Sensus

Vox	Szozat
Clamor	Kialtas
Screatus	Hakkokas
Poppisimus	Lo pisegetes
Tussis	Hurutas
Susurrus	Sufogas
Quiritatus	Panasolkodas
Inbilatus	Enekles
Scloppus	Puskalovesnek
csattanasa
Sonitus bombarde,	Algyupattanas
Bombus	
Fragor	Csattagas
Strepitus	Zorges
Sonitus tympani	Dobso
Taratantara	Torombita so
Latratus	Eb ugatas
Grunnitus	Difno rohoges
Boatus	Bombeles
Gannitus	Nikogas mint az rokae
Mugitus	Boges
Rugitus	Orditas
Balatus	Iuh bekeges
Stridor	Csikorgas
Leucatus	Matska miogatas
Sibilatio	Sivoltes

Hinné

Hinnitus

Vagitus

Ructus

Oscitatio

Sternutatio

Tinnitus

Nyerites

Kis gyermek kö-
vakolas, rivas

Kerôdes

Afitas

Ptrûsentes

Csönges

CAPUT XXXVI.

Odorum appellationes.

Szagoknak neveik.

Odor

Illat.

Odorabile, odoratus

Szagos

Olfacere

Szagolni

Fragrans

Io illatu

Suave olens

Io szagu

Grave olens

Nehez szagu

Oles hircum

Bűdös, mint a bak

Acutus odor

Kemény szag

Acrius odor

Erős szag

Fætor

Bűdösség

Visus

Latas

Auditus

Hallas

Odoratus

Szaglas, illatozas

Gustus

Kóstolas

Tactus

Illetes

CA-

746
CAPUT XXXVII.
Saporum appellationes.
Izcknek nevek.

<i>Sapor</i>	Iz
<i>Dulcis, suavis</i>	Edes
<i>Austerus</i>	Savanyu
<i>Acerbus</i>	Poshat
<i>Amarus</i>	Keferu
<i>Acidus</i>	Eczetes
<i>Salsus</i>	Soos
<i>Acris</i>	Erös
<i>Humidus</i>	Nedves
<i>Cariosus, mucidus</i>	Penibles
<i>Mollis</i>	Lagy
<i>Pinguis</i>	Köver
<i>Macer</i>	Östöver

CAPUT XXXVIII.
Ad tactum pertinentia.
Illeteshöz valo nevek.

<i>Fervidus, a, um</i>	Hev, forro
<i>Calidum</i>	Meleg
<i>Tepidum</i>	Lagy meleg
<i>Frigidum</i>	Hideg
<i>Humidum</i>	Nedves
<i>Siccum</i>	Szaraz

Durum

Durum
Molle
Asperum
Glabrum
Lave
Grave
Leve
Densum
Rarum
Subtile
Gracile
Crassum

Kemeny
Lagy
Darabos
Sima, kopas
Sima
Nehez
Könyű
Sűrű
Ritka
Vekony
Keskeny
Temerdek

CAPUT XXXIX.

Figurarum seu formarum diversa-
rum nomina.

Külömb külömb formaknak nevek.
Rectum Igyenes
Recurvum Meg horgat, görbet
Curvum; obliquum Görbe
Inflexum Meg haytot
Concavum Boltos, hezag, üreg
Convexum Homorú, domború
Planum Lapos
Teres Gömbölyű
Angulatum Szeges

Rotun-

voribus gignuntur. Alii consobrinos 76
ajunt, qui ex duabus sunt geniti sorori-
bus. Eos verò qui ex duobus fratribus
nati sunt, Patrueles: Qui ex sorore &
fratre, amitinos. Amitæ tuæ filii, con-
sobrinum te appellant, tu illos amitinos.

Consobrini, na

Kiknek az attyok
vagy ann yok egy

Patrueles

Kiknek az attyok egy

Cognatus

Rokonlag

Agnati, qui per virilis sexus personas san-
guine conjuncti sunt. Omnis enim agna-
tus est cognatus, sed non è contra.

Gentiles, qui sunt ex
eadem gente

Egy nemzetből
valok

Consanguinei

Vér szerint valo
attyafiak

Gemini fratres & gemelli fratres simul
nati

Kettős gyermekek

Germani, qui nati sunt ex eadem matre

Azon egy anyatol valo attyafiak Egy
ember fia

Sunt qui dicunt germanos vocari qui ex u-
troq; parente fratres sunt.

Germana, sexus fœ. Egy ember leányi
minci

*Uterini, ex diversis parentibus, & ex uno
utero editi* Külömb attyatul de

egy anyatul löt attyafiai

Levir, frater mariti Uradnak battya

*Nothus, qui ex illegitimo toro natus est, de
cujus tamen parente nihil dubitatur*

Fattyu fi

*Spurius, qui incerta matre vel patre natus
est* Záb gyermek

*Terra filius à poëtis dicitur eleganter, qui
obscuris natalibus ortus, non audet suos
parentes nominare aut monstrare.*

Heres

örökös

CONIUGII NOMINA.

Hazassaghoz valo nevek.

Maritus

Fery

Uxor, consors

Felcség

Sponsus

Vőlegény

Sponsa

Menyasszony

Sponsalia, orum

Hazassag szerzes:

avagy az mely ajandekot elsőben
az Firsü es az Leány adnak egy
másnak, kez fogas

Viduus

özvegy ember

Vidua

özvegy asszony

Cælebs Kinek soha nem volt felesége

Pupil-

Pupillus, qui non ha- Kinek attya meg 77
bet patrem holt

Orphanus, qui nec patrem nec matrem ha-
bet Arva

Posthumus, qui post obitum patris nascitur
Attya holtá után lőt gyermek.

ARBOR CONSANGVINITA
tis, in recta linea.

IN SEXU MASCULINO.

Majores	Az eleink
Tritavi pater	őfőd őfinek őfi attya
Tritavus	őfőd őfinek őfi
Atavus	őfőd őfinek attya
Abavus	őfődnek őfi
Proavus	űkőd, őfőd attya,

nagy apad apja

Avus	őfőd, őp apad

Pater	Attya

Filius	Fiu

Nepos	Unoka

Pronepos	Unokad fia

Abnepos	Unokadnak unokaja

Atnepos	Unokad unokaja fia

Trinepos	Unokadnak uno-
kajanak unokaja |
|----------|-----------------------------------|

○ 3

Trine-

Trinepotis filius Unokadnak uno-
kajanak unokaja fia

Minores Az utannunk va-
lok, Maradekink

IN SEXU FOEMININEO.

Majores Eleink

Tritavia mater űkőd űkinék űki

Tritavia űkőd űkinék anya

Atavia űkődnek űki

Abavia űkőd annya

Proavia űkőd, nagy anyadnak annya

Avia Szep anya, nagy anya

Mater Anya

Filia nata Leany

Neptis Leany unoka

Proneptis Unoka leanya unokaja

Abneptis Unokadnak uno-
kajanak unokaja

Trineptis filia Unokadanya unoka
leanya

IN LATERE DEXTRO,

In masculino sexu.

Patruus Attyad attyafia

Patruus magnus Attyad attyafia-
nak attyafia

Propatruus őfőd őfinék attyafia

IN

IN LATERE DEXTRO,

72

In ſæminino ſexu,

<i>Amita</i>	Attyad nenye
<i>Amita magna</i>	Attyad attya nenye
<i>Proamita</i>	Attyad ôfinek huga
<i>Abamita</i>	ôföd ôfi fianak huga
<i>Attamita</i>	ôföd ôfinek huga
<i>Tritamita</i>	ôföd huga

IN LATERE SINISTRO,

In mafculino ſexu.

<i>Avunculus</i>	Anyad attyafia
<i>Avunculus magnus</i>	üköd attyafia
<i>Proavunculus</i>	üköd annyanak attyafia
<i>Abavunculus</i>	üköd annyanak battya
<i>Tritavunculus</i>	üköd ükôjenek attyafia
<i>Conſobrini</i>	Hug, vagy nened fia
<i>Fatrueſis</i>	Attyadfia gyermeke
<i>Propior ſobrinnus</i>	ôföd attyafianak fia
<i>Patrueſis</i>	Attyad attyanak fia
<i>Amitinus</i>	Batyad vagy hugod fia

IN LATERE SINISTRO,

In ſæminino ſexu.

<i>Matertera</i>	Anyad nennye
<i>Matertera magna</i>	üköd nennye
<i>Promatertera</i>	üköd leanya nennye
<i>Trismatertera</i>	üköd ükôjenek nennye

Consobrina
Propior sobrina

Hug leanyok
űkőd huga, leanya

CAPUT XLII

Nomina dignitatum Ecclesiasticarum.

Egyhazi tist. viseleseknek nevei.

Pontifex maximus, Romanus,

summus, Papa

Papa

Cardinalis

Gardinal

Patriarcha, pater purpuratus Patriarcha

Archiepiscopus, Metropolitanus

Erfők

Episcopus, Pontifex, Praesul, Antistes, Su-

perintendens

Pűspők

Suffraganeus

Szentelők pűspők

Abbas

Apathus

Præpositus

Præpost

Decanus

Dekany

Archidiaconus

Fő espörös

Thesaurarius

Kents tarto

Canonicus, Lector

Canonok, letzke

olvaso

Canonicatus

Isten igejeben

jamborul valo fogalat

Sacerdotium

Papsag

Sacerdos

Isten igejének

tistan prædicalloja

Bresby

Præbyter, Flamen, Hierophanta, Senior, 79
 Mystes, Pastor, Parochus, Minister Pap
 Sacerdos mercena- Fogadot Pap
 rius, Symmista
 Subpastor, Vicarius Vice plebanus
 pastoris
 Capellanus, Sacellanus Kaplan
 Levita Valastot pap
 Aedilis Egy-haz fia
 Diaconus Ispotalyban lako pap
 Subdiaconus, Hypo- Kis pilisü pap
 diaconus
 Psalmista Soltar eneklö
 Exorcista, Baculista Eskütö pap, ör-
 dög üzö
 Hierodulos Oltar mester
 Ostiarius, janitor, portarius Ayton allo
 Aedituus Egyhaz örizö
 Monasterium, Cæ- Klastrom, mono-
 nobium stor
 Præfectus monachorum, Præfectus cæno-
 bii, Prior Gargyan
 Monachus, cænobita Barat
 Clericus qui est ex Istén nepe közzül
 sorte Dei valo
 Confessor Gyontato barat
 Cucul-

Cucullatus, rogator, Kulduſo csuklyas
circulator, erro barat

Cuculla Csuklya

Propheta, vates, fatidicus Jövendő mondo

Monacha, virgo ſanctimonialis, veſtalis virgo Apatza

Maxima ſacerdos Fejedelem apatza

C A P U T X L I I .

De rebus Eccleſiaſticis.

Egyházhoz tartozo dolgokrul.

Eccleſia vera Kőröſtyen anyaszentegyház

Aedes, Templum, Sacrum, Fanum, Baſilica Egyház

Aedicula, Sacellum Kápolna

Adytum templi Segreſtye

Sacrarium, reſpoſitorium ſacrorum Szent hely

Ara, altare Oltar

Statua Balvány kép

Ampulla Ampolna

Calix Kelih

Hierotheca Monſtrantia

Cereus conſecratus Szentölt gyertya

Cereolus Kis gyertya

Ceroſe

Magister equitum, Agazorum magister 8

Lovaß mester

Stipator Drabant

Signifer, Vexillifer Zabló tarto

Quæstor Kints tarto

Præfectus ærarii, Fő kamoras

ærarius publicus

Præfectus prætorii, Uldvar hadnagya
vel prætorio

Pratura Fi birosag

Prætor Törvénytevő

Prætorium Tanatshaz

Aedilis Varos gongya viselője

Tribunus plebis Kösszegelőt jaro
fejedelem

Tribunicia potestas Községben való ha
talom

Consul Polgar mester

Consulatus Consulsag visceles

Proconsul Biro kepe

Consularis vir Consulsag viselő
ember

Senator Tanatsbeli ember

Senatus Tanats

Latronum curator Gonos tevők gon
gya viselője

Structor, Strator

Astalnok, astal
vető

Pragustator

Etek kostolo

Pocillator

Poharnok

Pistor

Sütő

Archimagirus

Fű fakats mester

Dapifer

Etek fogo

A secretis, Secretarius, secretorum con-
sciis,

Titok tudo

Ab epistolis

Iro deak

Cancellarius, Ar-
chigrammateus

Kancellarius

A calculis

Szam vető deak

Cubicularius

Komornik vagy
ágy vető

Rationista

Szam tarto deak

Provisor

Udvar biro

A pedibus

Kengyel futo

Apparitor

Approd

Armiger

Tör hordozo inas

Cursor

Inas

CAPUT XLIV.

Nomina magistratuum.

Külső tiszt viselőknék neveik.

Cesar

Császár

Augu-

<i>Augusta</i>	Csaſarne aſſony
<i>Imperator</i>	Fejedelem
<i>Imperatrix</i>	Fejedelem aſſony
<i>Rex</i>	Kiraly
<i>Regina</i>	Kiralyne aſſony
<i>Dux</i>	Hadnagy
<i>Archidux, magnus</i>	Nagy herczeg
<i>dux</i>	
<i>Princeps</i>	Nagy Ur
<i>Prorox</i>	Kiraly kepe
<i>Regulus</i>	Kis kiraly
<i>Subregulus</i>	Gubernator
<i>Dynastes</i>	Földes ur
<i>Capitaneus</i>	Kapitany
<i>Comes palatinus</i>	Nador iſpany
<i>Comes provincialis</i>	Vayda
<i>Comes</i>	Varmegye iſpany
<i>Centurio</i>	Szazados
<i>Trierarclus</i>	Gallyan hadako-
zo hadnagy
<i>Decurio</i>	Tizedes
<i>Eparchus</i>	Tiſt tarto
<i>Tricesimator</i>	Harmintzados
<i>Teloniator</i>	Vaamos
<i>Agoranomos</i>	Vaſar biro
<i>Castellanus</i>	Porkolab

CAPUT XLV.

*Diversarum conditionum seu graduum
vita humane appellationes.*

Külömb külömb fele allapatban a-
vagy rendben levő embe-
reknek nevek.

<i>Nobilis</i>	Nemes
<i>Ignobilis</i>	Nemtelen, paraszt
<i>Dives</i>	Gazdag
<i>Pauper</i>	Szegény
<i>Miser</i>	Nyavalyas
<i>Fortunatus</i>	Io szerencses
<i>Felix</i>	Boldog
<i>Honoratus</i>	Tisztellegbeli
<i>Dominus</i>	Ur
<i>Servus, famulus</i>	Szolga
<i>Libertus</i>	Szabados
<i>Mancipium, manceps</i>	Rab
<i>Lictor</i>	Varas solgaja, poroslo
<i>Carnifex, Tortor</i>	Hoher, henger
<i>Præco, Stentor, Hirdető, kialtó, Börtön</i>	
<i>Actor</i>	Főlpörös
<i>Reus</i>	Alpörös
<i>Arrestare</i>	Valakit meg tartani
<i>Arrestatus</i>	Oly ember kit
meg tartnak
	Patro-

<i>Patronus</i>	Oltalmazó
<i>Tutor</i>	Arvaknak gond viselője
<i>Pupillus</i>	Arva
<i>Subditus</i>	jobbagy
<i>Colonus</i>	Lakos ember
<i>Inquilinus</i>	Seller
<i>Miles</i>	Vitez
<i>Scholaſticus, Studiosus</i>	Tanuló deak
<i>Sacerdos</i>	Pap
<i>Calebs</i>	Maganak cló ember
<i>Magiſter</i>	Mester
<i>Discipulus</i>	Tanítvány
<i>Athleta</i>	Baynak
<i>Populus</i>	Köfleg
<i>Artifex</i>	Mester ember
<i>Conjux</i>	Hazas ember
<i>Ancilla</i>	Szolgáló leány
<i>Aegrotus, infirmus</i>	Beteg
<i>Valetudinarius</i>	Beteges
<i>Sanus</i>	Egészes
<i>Piger</i>	Róſt
<i>Solers</i>	Gyors
<i>Induſtrius</i>	Sereny
<i>Laborioſus</i>	Munkas
<i>Adulator</i>	Hizelkedő
<i>Abſtemius</i>	Bor nem iſſa

<i>Balbuciens</i>	Akadozo Bavu
<i>Cæcus</i>	Vak
<i>Excæcatus, cui eru-</i>	Kinek szemet ki
<i>ti sunt oculi</i>	toltak
<i>Excoriatus</i>	Meg nyuzot
<i>Castratus, eunuchus,</i>	Herelt
<i>Spado</i>	
<i>Claudus</i>	Santa
<i>Formosus</i>	Szep termetű
<i>Deformis</i>	Rut termetű
<i>Doctus, eruditus</i>	Tudos, bölts, jól
tanult
<i>Indoctus, Iners</i>	Tudatlan
<i>Fatuus</i>	Bolond
<i>Exul</i>	Szamki vettetet
<i>Lippus</i>	Csipas szemű
<i>Luscus</i>	Sandal
<i>Mango</i>	Rab árulással való
kereskedő
<i>Prædator</i>	Tolvay
<i>Obliviosus</i>	Feledékeny
<i>Robustus</i>	Erős
<i>Inermis, Imbecillis</i>	Erőtlen
<i>Ascopis</i>	Haaz sópró

Artificium Diversorum & Mechanicorum nomina.

8

Külömb külömb farago mester
embereknek nevek.

Architectus, Faber Ats

*Faber generale nomen, pro eo qui duriori
labore corporis aliquod artificium exer-*
cet, ut sunt:

Faber ferrarius Kovats

Faber materiarius Szeker gyarto,
bodnar

Faber carpentarius Kerek, vagy hinto
seker csinalo

Carpentum Hinto seker

Faber plaustrarius, Essedarius Kocsi csinalo

Faber serarius Lakat gyarto

Faber cultrarius, cultrifex Kees csinalo

Faber aurarius, Aurifex, Chrysopæus Ótvös

Faber bractearius Levegő csinalo

Faber stannarius On kanna gyarto

Faber laminarius Reez, vah pleh
csinalo

*Lamina, est metalli cuiusvis frustum in
latitudinem ductum.* Pleh

Faber fenestarius	Ablak csinalo
Faber monetarius	Penz verő
Faber ferramentarius	Vas mives
Faber arduarius	Iy gyarto
Faber vitrearius	űveg gyarto
Faber murarius	Kőfal rako
Faber abenarius	űst csinalo
Faber vascularius	Edeny csinalo
Cementarius, calcarius	Mecsek egető
Statuarius, Sculptor	Kep farago
Sartor	Szabo
Pellio	Szűts
Sutor, Calcearius	Varga
Sutor veteramentarius	Foldozo varga
Cerdo, vilis homo, lucrum sectans qui artes
illiberales exercet: Cerdos enim lucrum
significat vulgo tamen dicitur Timar	
Tonsor, Barbitonsor	Borbely
Chirurgus	Seb gyogyito
Textor	Takats
Cocus	Szakats
Pictor	Kep iro
Pistor	Sűtő
Latomus	Kő mives
Scalptor, Sculptor	Kő farago
Lapicida	Kő vago

Lapi

<i>Lapidarii</i>	Kőbányások
<i>Laterarius</i>	Tegla vető
<i>Figulus</i>	Fazakas
<i>Tornator, tornarius</i>	Éstergaros
<i>Vietor</i>	Pinter, kadar, bodnar
<i>Vietum, circulus</i>	Abronts
<i>Fullo</i>	Csapo, vagy postofestő
<i>Fidelia</i>	Csapo edeny
<i>Lanio, lanius</i>	Mészáros
<i>Venator</i>	Vadász
<i>Acupictor</i>	Hímvarro
<i>Phrygie, Barbarica-</i>
<i>rius</i>	Aranyas ruha fő-
vő
<i>Agazo</i>	Lovász
<i>Aliptis</i>	Kenőfő, aszfony
<i>Aluta</i>	Vékony bőr, írha vagy zemes
<i>Alutarius</i>	Vékony bőr gyarto
<i>Solearius</i>	Solya csinalo
<i>Crepidarius</i>	Kapta csinalo
<i>Ocrearius</i>	Szekernye csinalo
<i>Coriarius, ligularius</i>	Sziy gyarto
<i>Marsupiaris</i>	Társoly gyarto
<i>Crumenarius, bur-</i>
<i>sarius, locularius</i>	Erőeny gyarto
<i>Calceolarius</i>	Saru varro
<i>Sarcinator</i>	Varrogato

Sarci-

<i>Sarcinatrix</i>	Szabo aßbony
<i>Interpolator, plicator</i>	Foldozo ßabo
<i>Pannicularius</i>	Posto csinalo
<i>Pannicida</i>	Posto metû
<i>Textrix, textricula</i>	Szõvõ aßbony
<i>Lintearius</i>	Lepõdõ csinalo
<i>Linteo</i>	Keskenõ ßõvõ
<i>Stropharius</i>	Keskenõ csinalo
<i>Lanarius</i>	Gyapju csinalo,
vagy arulo, csapo
<i>Arcularius</i>	Szekreny, vagy a-
pro selentze csinalo
<i>Arcarius, mensarius</i>	Aßtal gyarto
<i>Reticularius</i>	Haalo csinalo
<i>Piscator</i>	Halaß
<i>Cetarius, Piscarius</i>	Hal aros
<i>Piscinarius</i>	Halas toval bano
<i>Salsamentarius</i>	Szatolts
<i>Numularius, argentarius</i>	Penz valto
<i>Auceps, aviarius</i>	Madaraß
<i>Aurarius</i>	Aranyazo
<i>Auriga</i>	Szeker vezetõ
<i>Balneator</i>	Fõrdõs
<i>Bractearius</i>	Gyõngy fûzõ
<i>Creopola</i>	Hus arulo
<i>Caupo, propola</i>	Complar

Stapes

Kengyel

97

Panoplia, universitas armorum, seu universa arma. Hoc enim nomine intelligitur, quicquid ad armandum in pugna militem pertinet. Hadi berbam, hadi fok fegyver.

CAPUT LIII.

Ad militiam pertinentia vocabula
Vitezseghez valo nevek.

Exercitus, phalanx, turma Sereg

Tribunus militaris Hadnagy

Miles Vitez

Tyro Uly vitez

Centurio Szazados

Legatus Kiraly, nagy Uir követe

Hastatus miles Kopias vitez

Duriclytus Io kopias vitez

Myriarchus Tiz ezer emberrel biro

Chilarchus Ezer emberrel biro

Antesignanus Az sereg előtt jaro vitez

Ferentarius Könyű berbamu vitez

Sagittarius Nyilas vitez

Petaurista Dardan ugro haydu

Funditor, fundibularius Parittyas vitez

Balistarius Szamberjas vitez

Legio

<i>Manica</i>	Csincser, belints
<i>Scala gemonia</i>	Pótlónger
<i>Culeus</i>	Saak, kiben az kurvakat ki
hordgyak es az vizben vetik
<i>Cochlea torquere</i>	Csigazni
<i>Excoriare</i>	Meg uyuzni
<i>Uncoimpingere</i>	Horogban vetni
<i>Hamo impactus</i>	Horogban vettötet
<i>Decollatio, jugula-
tio, capitis plectio</i>	Fő vetel
<i>Subjicere quaestioni-
bus, Torquere</i>	Kenozni, vallatni

CAPUT LV.

Morborum diversorum appellationes.
Külömb külömb fele betegsegek-
nek nevek.

<i>Morbus</i>	Betegség, nyavalya
<i>Albugo</i>	Szömon valo halyog
<i>Alopecia</i>	Haynak el koppadása
<i>Albus, vitiligo</i>	Szeplő
<i>Amaurosis, Am-
blyopia</i>	Szemnek homa-
lyossága
<i>Amphimerinon,
Ephemeria</i>	Minden napi hi-
deg leles
<i>Angina, Synanche</i>	Torok-gyik

Ano-

<i>Anorexia</i>	Etelnek meg unása	Gyomorbeli emelyedés	99
<i>Apoplexia</i>	Gutta útes		
<i>Hemiplexia, Hemiplagia</i>	Fel gutta,		
	eggyik oldalának el sáradása		
<i>Apoptosis, diabrosis</i>	Az bőmőldőknek		
	vísketése, és bőrennek el hullása		
<i>Apostema</i>	Kelís, keleveny, me-		
	rigy erekedés		
<i>Apoplecticus, Sideratus, Attonitus</i>	Egész		
	len meg sárad az gutta útes miatt		
<i>Aphtha</i>	Az szájában az inen való		
	kelések		
<i>Arquatus morbus, regius</i>	Oly beteg-		
	seg kiben az sár víz egyéb testet-		
	is el foghja		
<i>Arthritis</i>	Kősevény		
<i>Atrophia</i>	Az testnek el fonnyadása		
<i>Arthritica, Arti-</i>	Testnek minden		
<i>cularis morbus</i>	rekenek faydalma		
<i>asma</i>	Lehellesnek nehez volta		
<i>Asiosus</i>	Rekedeteges		
<i>Attrachus</i>	Az gyermeknek nyelve		
	alat való kelís		
<i>Branchus</i>	Be rekedő natha		
<i>Bulemia</i>	Termesét ellen való ehseg		
	S	<i>Cachexia</i>	

Cachexia

Az egeß testnek nya-
vallyaja

Calculus, Lithiasis Kú bantas

Catarrhus Naatha

Carcinoma, cancer Farkas seb, Fene

Carbunculus, antrax Dagadas, Franczu

Carbunculosus Franczus

Cephalea Fő fajas

Cicatrix Seb hely

Columella chion Nelyv csap

Chiragra Az keznek közvenye

Cœliacus Has fajó ember

Comitialis morbus, caducus Korság

Condyloma Az alfeleben való sül

Cophosis, surditas Siketseg, nemafag

Cordapsus, Iliacus morbus Has fajas

Chrithe, Hordeolum Az szemem termet
arpa

Carphalogia, collectio festucarum, Recen-

set Galenus inter signa phreneseos à

καρφαλογῆν, id est, à floccos legere, &

quisquiliis in veste haerentes purgare,

à nomine τὸ καρφῶν, id est festuca, sti-

pula, surculus, pluma Mikor az

meg halo ember csipdesi á ruhát,

es tisztogattya mint ha szemetes

volna,

volna, kiejegye bizonnyal jelen 100,
valo halala orajanak.

Catalysis, dissolutio, interitus Embernek Lelke-
túl meg valasa

Item diversorum mansio, unde καταλυτης
hospes, qui diversatur, & hospitio exci-
pitur à καταλυω, id est, hospitor.

Coeliolysta, alvinus morbus, nimius fluxus
alvi Erőtlenseg

Cardiacus morbus Szű faydalom

Dysuria, quando urina difficulter, agre &
cum cruciatu ejicitur, satis tamen co-
piosa Nagy kennal valo vizeles

Ischuria, quando urina non potest ejici, sed
supprimitur & retinetur Mikor nem
lehet az vizeles

Stranguria, quando orificium vesicae ob-
struitur vel constringitur crasso humore,
propter quod urina cum violentia &
tantum guttatim exprimitur Nagy
kennal es csőppönkent valo vi-
zeles

Diarrhoea, fluxus, fluentum, meatus: Item
Medicis copiosus alvi sine inflammatio-
ne exulceratione q, fluor, profluvium ven-
tris, alvi resolutio, alvus liquida Haf-
nak

nak el csapasa es igen menese

<i>Dysenteria</i> , tormen	Veer has
<i>Dysentericus</i>	Has fajó, beel fajó
<i>Dysponaa</i>	Lelegzetnek nehez volta
<i>Destillatio</i>	Natha
<i>Elephantiasis</i>	Franczu
<i>Enterocelicus</i>	Tőkös
<i>Enterocela</i>	Tőkösleg
<i>Ephialtes</i>	Eycl valo meg nyomás
<i>Epiphora</i>	Szemnek gyakran könny
vezele
<i>Excreare</i>	Kőhőgni
<i>Epiphoreticus</i>	Kőnyvező semű
<i>Emphysematicus</i>	Meg puffadot
<i>Epidemia</i>	Minden dőgleletős
nyavalya
<i>Extasis</i> , stupor	Eénck el tavorasa
<i>Extaticus</i> , attonitus, stupidus	Eéclős
<i>Epilepsia</i> , morbus comitialis, <i>Herculeus</i>
morbus, <i>Sacer morbus</i>	Korlag
<i>Epilepticus</i>	Korlagos
<i>Epilepsia autem dicitur à Græco ἐπιλαμβάνω, id est, capio. Nam in hoc morbo capiuntur & vincuntur sensus, adeo à mortuis nihil absint. Comitialis nominatur à comitiis, quia comitia dierimebat</i>	

Bat si quis eo fuisset in campo correptus. IO
 Hercules vocatur ab Hercule, qui hu-
 ic morbo traditur fuisse obnoxius. Sacer
 morbus appellatur, quod cerebrum san-
 ctissimam nostri portionem quoddamq;
 mentis veluti sacellum, peculiariter in-
 festet.

Febris	Hideg leles
Febris Ephemerina	Minden napi hi-
deg leles
Febris continua	Szűntelen valo.
hideg leles
Febris tertiana	Harmad napi hideg
Febris quartana	Negyed napi
Ficus, Marsica, fungus	Sűly!
Furfures capitis	Főnek korpas volta
Gangraena, phage-
dana	Fene vagy vad
hus
Glaucoma	Fejer halyogh
Glaucomaticus	Halyogos szemű
Gravedo	Főnek alom hoza
korsaga
Gravedinosus	Nehéz feju
Gonorrhœa vitium membrorum genitalium
cum cuiquam præter voluntatem sperma
effluit	Agyckban valo betegseg
S 3 Gallicus

Gallicus morbus

Franczu

Hydrocephale, hydrocephalus

Az főnek meg dagadása

Hæmorrhoids

Veer hasfolyás

Hydropisis, hydrops
viz korszag

Saar viz betgség,
Hujus tres species:

Ascites, ab ἄσκιος, id est, uter cum tantum venter est repletus aquea humiditate copiosa, ita, ut præbeat similitudinē utris impleti Mikor az has az far viz miat úgy megfualkodik mint egy meg töltöt tömlő

Tympanites à tympano instrumento musico, cum corpus spiritu magis, quam aqua distenditur, pulsatumq; reddit sonum tympani Mikor az Saar viznek miatta az test megfualkodik mint egy Dob, úgy hogy mikor pattantyak, mint ha pengene

Aqua intercus, alias Leucophlegmatia, cum solida corporis partes in aquam resolvuntur, adeo, ut corpus pallidum reddatur, & cada veri simile Mikor az saar viz az egész testet megfuttya es megpoffazta

Hydropicus Viz korszagos, Beel poklos
Hepa.

Hepaticus, hepata. May fajó
rius, jecorosus

102

Hepatarius dicitur etiam joha fajó

Hulcus inguinarium Szemermes tes-
tón való fekely

Hulcus, eris Fekely, keles

Hulcerosus Fekelyes

Hemicrania Főnek egyik rebe-
nek faydalma

Hernia Szőmerőm testnek el daga-
dása, vagy tőkőfeg

Herniosus Tőkös

Hydrophobus Dűhős ember

Hydrophobia, morbus est, quo morfi à ca-
nibus laborant aquam vitant Dűhős
betegség, mikor az embert az dű-
hős eb meg marja meg dűhődik
tűle

Hemaptysis, sangui- Veer pőkés,
nis spatio

Hemoptysicus Veer pőkő

ἡπιάλ & Hepialus, algor qui febrim præ-
cedit Fázekoskodás, minck e-
lőtte az hideg leles emberre jár

Quod veteres vocāt ἡγοπυρετ & ἡγρεω
quod significat idem quod frigeo, & πυρ
S 4 ignis

ignis quasi febrem subsequens nimius aestus
Gyuladozas hideg leles utan

Iliosus

Agyeka fajó

Icterus vel Ictericus morbus Az ki-

nek Saar viz mia fel fuvalkodik
minden teste, Sargafag. Habet ap-
pellationem à nomine Icteros. Est au-
tem Icteros avicula flavi coloris, quam
Latini Galgulum vocant, hæc quia solo
aspectu id malum sanat, inde nomen ha-
bet. Idem morbus appellatur & aurigo
à colore flavo, qualis est in Auro. Ter-
tio nominatur, morbus regius, quia sit
curandus cibo & potu delicato. Quar-
to vocatur morbus arcuatus vel arcua-
tus, ab arcus seu Iridis cælestis simili-
tudine, ejus flavum colorem refert.

Isthiadicus

Kinek csipője fay

Lumbago, Lagonopontus

Agyek fayas

Lepra

Pokol varr

Leprosus

Poklos

Lienteria

Hafnak bertelen mense

Lientericus, cæliacus, Alvinus Has fayó

Annaticus

Eyeli bolondoskodo

Lippus

Csippas

Lythotomus

Kú metelő

Lippá

Lippitudo	Szõmnek csipas volta	103
Lethargus	Fõl serkenthetetlen alom	
Lethargicus	Nagy alhato	
Lichen, mentagra	Rut fekete seplõ	
λιθιασμος, morbus calcularis in renibus aut vesica	Az kit kũ bant	
λεποψυχια defectio animi, exanimatio à λειπω linquo & ψυχη anima,	Alcl-	
kodas, midõn embernek minden ereje el fogy		
Mania	Bolo ndsagh	
Mentagra	Torok faydalom, vagy fekete seplõ	
Mentagricus, Impetiginosus	Szeplõs orcza ju	
Narcosis	Hideg miat valo gembõrõdes	
Nausea	Etõknek meg utalasa, csõmõr	
Narce	Keznek, vagy labnak sugorodasa	
Nephritis	Vesenek faydalma	
Nephriticus	Vese fajo	
Ophthalmia	Szõm fayas	
Otalgia	Fõlnek csõngese	
Ozena	Ornak meg varraso dafa	
	Orthop.	

<i>Orthopnoea</i>	Ki nehezen ve-
sőn lelegzetőt
<i>Odontalgia</i>	Fogh fayas
<i>Oscedo ab aliis oris foetor, ab aliis vitium
dicitur quo quis saepius cogitur oscitare</i>	
<i>Paralysis</i>	Az nyaknak el szakadása
<i>Parotes</i>	Az fül mellett való keles
<i>Pernio</i>	Labnak hideg miat való
meg vevese
<i>Phrenesis, delirium</i>	Haygymas
<i>Phtisis</i>	Astma korság
<i>Pleuritis</i>	Szűre való eses, nyilalas
<i>Podagra</i>	Labon való közveny
<i>Polypus</i>	Az orraban való fül
<i>Psorophthalmia</i>	Szömöldők visketese
<i>Phtiriasis, pedicularis morbus</i>	Oly be-
tegleg kibén az embert az tetvek
meg esik
<i>Pustula</i>	Apro var
<i>Pneumateusis</i>	Hafnak fel fualkodása
<i>Pulmonarius, Peri-
pneumonicus</i>	Gyakran zugo
ember
<i>Eripleumonia</i>	Tűdő dagadása
<i>Porrigio</i>	Terjedő var
<i>Porriginosus</i>	Szeleffen terjedet var
<i>Pruritus, prurigo, impetigo</i>	Vizeketeg
Prurire

Prurire)
Phanaticus
Pituita

Višketni
Liderczes
Natha miat futo
rutlag, takony
Fene
Dõghalal

104

Phagedana
Pestis

ωαγοξυσμός, irritatio, incitatio, exacer-
batio acris disceptatio, excandescencia
provocatio, exstimulatio. Galenus pro in-
festatione, acerbitate & impetu sivo fe-
bris seu accessione Habval vagy
hirtelen jövõ betegseg, vagy hi-
deg leles

Papula, pustula, qua saliva jejuna defri-
catione corrigitur Keleveny

Ramex, est genus hernia, continens sub se
species porocelam, sarcoelam, cirsoce-
lam & bubonocelam.

Porocela est, cum ex abscessu aliquo, circa
scrotum seu testiculorum sacculum ma-
teria induruit Mikor az ember-
nek az tõke kõrnyeke meg dagad

Sarcocela, est cum in ipso scroto seu testi-
culorum sacculo concrevit caro.

Cirsocela cum vena intumuerunt ex qui-
bus testiculi dependent.

Bubo-

Bubonocela, cum ipsi testiculi intumuerunt, & inflammatione dolorem afferunt: Ha species hernia nomina sumserunt à Græco κήλη, Latine cele seu hernia.

Ramex, Hernia Tõkõffeg

Redivia est abscessus, circa radices unguum, cum scilicet cutis extra ungues se solvit, quia redivire idem est, quod solvere, juxta Festum. Cicero: pro Roscio Amerino scribit duplicia.

Spasmus Gõrcs

Redivia Kõrõm mereg

Scotoma, vertigo Fõnek fedelgese

Stranguria Vizeletnek nehez volta

Syderatus, artonitus Nyaknak bakadafa

Syderatio Gutta ütes

Struma Gelyva

Sternutamentum Ptrúßõges

Spaticus Kiben gonoz bellet vagyon

Sacer ignis, Ignis Szent Antal tüze

Perficus

Spleneticus, lienosus Lepe fajõ, rast
betegseg

Splenis tumor Raaft

Scabies Rûh, sünnyedeg

Spaßt.

Spasticus

Kiben bellagy suytas 106
vagy on

Scrofula, columnula Nyel csap

Syntexis defectio Elmenek fo-

animi gyatkozasa

Syntecticus, hypotymicus, hypopsychus Az
kinck mind elmejeben lelkeben
fogyatkozás vagy on

Sternutatio Pthruscentes

Singultus Csoklas

Screatus Kõhõges, asitas

Scrophia, apostema sub lingua.

Scrofula, propriè dicuntur indurati adenæ

seu glandula, in collo præcipuè, in aliis

& in inguinibus consistentes ita dictæ

à scrophis, seu subus, qui peculiariter

hoc morbo infestantur, Græci χοιράδες.

Latini strumas appellant. Az nyak-

ban, ágyekben, vagy holnal alatt

való merigyeknek es golyobifok-

nak meg kemenyedése vagy da-

gadása, Szaka

σβέσις Aristoteles scribit luminis extin-

ctionem quæ per se fiat μάγανον voca-

ri, quæ ab aliis σβέσις Szemnek be-

T

hunya

Bubonocela,

runt, *aia*, vagy az szemnek vilaga-
rak el fordulása mikor az ember
meg akar hialni

Tenasinus, *proprie est crebra & inanis*
dejienda alvi cupiditas, cum inflam-
matione, ac tumore sedis, muscosa &
sanguinolenta quadam egerens. Tollitur
lacte asinino Plin. lib. 28. Nascitur au-
tem hoc morbi genus ex biliosis, acri-
busq, humoribus rectum, intestinum
mordentibus.

Tormina intestinorum Has ragas

Tabes, Atrophia Testnek el fon-
nyadása

Tabidus, Atrophus El fonnyat

Tussis Hurutas

Vomica Eves var

Vermina, plurale Minden testnek
posgasa

Veternus El felejtő betegség

Veternosus Szedelgő

Vertiginosus Szedelgő fejű

Vertigo, turbo, Scotoma Szedelgős

Vari, varioli Apro fakadekok
az emberen

Vibex, est signum, quod relinquit scuticæ,
dicta

dicta quod vi fiat ūtes, avagy fuytas 106
helye

Verruca à verrendo dicitur, asperq; in mon-
telocus veteribus Nobis verruca dici-
tur in corpore humano tuberculum &
caruncula dura & callosa sine pruritu,
porrus vulgo dicta. Szõmõlcsõ

Plinius. Ocimum misto atramento sutorio,
verrucae tollit. Hinc verrucosum dici-
mus, quod verrucis est plenum in aqua-
lesq; & diversas eminentes partes habet
Xerophthalmia Szõmnek visketese.

Diversis morbis affectorum appella-
tiones.

Külõmb külõmb fele betegse-
geknek nevek

Apoplecticus Gutta ūtet

Auriginosus, Ictiricus Kinek az saar
viz minden testet el futtya

Anorecticus Ki az etelt nem kevanya

Astmaticus Ki nehezen vesen
lelegzetet

Algiosus Fazekony

Apostematicus Fekelyes

Carbunculosus Az kin fittyent

<i>Carcinomaticus</i>	Kin farkas seb vagyon
<i>Chiragricus</i>	Kinek kezét kő-
veny járja
<i>Calculosus</i>	Az kit kő bant
<i>Cardiacus</i>	Kinek szívére esik
<i>Celiacus</i>	Has fájo
<i>Comitialis</i>	Korságos
<i>Colicus</i>	Colikas
<i>Dysentericus</i>	Kin veer has vagyon
<i>Elephanticus</i>	Franczus
<i>Emprosthotonus</i>	Kinek az mellye-
hez ragat az álla
<i>Epiphoreticus</i>	Könyvező szemű
<i>Emphysematicus</i>	Meg puffadozot
<i>Febriculosus, febricitans</i>	Hideg lelő
<i>Hydrocephalus</i>	Kinek feje meg
dagadot
<i>Leprosus</i>	Beelpoklos
<i>Lientericus</i>	Kinek a hasa igen
megyen
<i>Lagophthalmus</i>	Nyul szemű
<i>Lethargicus</i>	Nagy alható
<i>Mentagricus, Im-
petiginosus</i>	Szeplős orczaju
<i>Orthopnoicus</i>	Nehez lehelletű
<i>Phreneticus</i>	Hagymazban fe kűő
	<i>Phyficus</i>

Phyſicus

Pleuriticus

Podagrosus

Pustulosus

Pediculosus

Paralyticus

Spleneticus

Stomachicus

Stomaticus

Strumofus

Stranguriosus

Spasticus, Spasma-
ticus

Torminosus

Verminosus

Verrucosus

Xerophthalmus

Aſſu korſagos 107

Kit az öklelet bant

Kőſvenyes labu

Varas

Tetves

Kinek mind laba

keze el esik

Kit raſt bant

Gyomor fajo

Kinek az ſaja meg veszt

vagy el töt

Gelyvas

Nehezen vizellő

Kit az győrts ban

Has fajo

Gileſtas

Szömölcsős

Kinek ſeme unta

lan viſket.

CAPUT LVI.

Ad valetudinem pertinentia.

Egezfeghez valo igek.

Valetudo

Valetudinarius

Egezfeg

Beteges

T 3

Medicus

<i>Medicus</i>	Orvos
<i>Phlebotomia</i>	Eer vagas
<i>Cucurbita, ventosa</i>	Köppöly
<i>Chirurgus</i>	Eer vago borbely
<i>Cataplasma</i>	Kötes
<i>Pharmacopola</i>	Patikaros
<i>Pharmacum purgatio, catharticum</i>	Tisztító ital
<i>Clyster</i>	Fetskendő, has
tisztító orvosság
<i>Balanus, suppositorium</i>	Csap
<i>Emplastrum</i>	Flasstrum, vagy ír
<i>Collyrium</i>	Szöm gyógyító ír
<i>Catapodium</i>	El nyelő orvosság
vagy pilulák
<i>Frictio</i>	Törles
<i>Cauterium</i>	Bileg sütő szerű
<i>Vomitus, rejectus, rejectio</i>	Okadás
<i>Parsimonia</i>	Mertekletesség
<i>Abstinencia</i>	Eteltől való meg
tartoztatás
<i>Pastilli, Trochisci</i>	Pilulák
<i>Pilula, Amuletum</i>	Nyakon függő
orvosság.

CAPUT LVII.

Feces & excrementa diversarum rerum.

Sópró-

Sőprője, es ganeja külömb fele 103
allatoknak.

<i>Acus, aceris</i>	Polyva
<i>Analecta</i>	Az eteknek hulladeka
<i>Amurca</i>	Olay tőpörtője
<i>Apluda</i>	Az kölcsnek ondoja vag
az tatarkanak polyvaja
<i>Bolbiton</i>	Tehenganey
<i>Flores</i>	Az földőknek törkölye
<i>Fraces</i>	Az olay gyűmöl-
csnek sonkolya
<i>Fursur</i>	Korpa
<i>Grassum</i>	Az gyapjunak senvedese
<i>Helcysma</i>	Ezüstnek sonkolya
<i>Oiptoton</i>	juh ganey
<i>Magma</i>	Az kenetnek sőpreje
<i>Metys</i>	Az vassnak sonkolya
<i>Mucus, pituita</i>	Takony
<i>Muscerda, Musce</i>	Eger ganey
<i>ledra, musceletron</i>	
<i>Præsegmina digiti</i>	Körömnek el me-
telese
<i>Scoria, excrementa sunt omnium metallo-
rum</i>	Mind aranynak, ezüstnek,
onnak vassnak sonkollya
<i>Scirus</i>	Saytnak az fergese
	T 4 Schidi-

<i>Schidion, Schidia</i>	Fa vagon való
forgats, hulladeka
<i>Schobs</i>	Furafnak es fűreblefnek hulladeka, vagy reblefnek pora
<i>Succerda</i>	Díšno bar
<i>Sterquilinium</i>	Lo gancay
<i>Spyras</i>	Ketske bar
<i>Stercus, merda, excrementum</i>	Ember gancay
<i>Stercus Asininum</i>	Szamar gancay
<i>Tartarum, Fax</i>	Bor sópró
<i>Tomentum</i>	Posto niredekje

CAPUT LVIII.

Navigiorum diversa genera.

Hajoknak külömb külömb fele
nemek.

<i>Navis</i>	Hajo
<i>Actuaria navis</i>	Könyű hajo
<i>Phaselus, Celox, Lembus</i>	Sayka
<i>Catafcopium</i>	Keemleni való hajo
<i>Corbita</i>	Kofaros öreg hajo
<i>Cymba, Linter Scapha</i>	Csolnak
<i>Hypagus</i>	Hidas, vagy komp
<i>Liburnica</i>	Nasád
<i>Scapha, orix</i>	Halašo csolnak

Mona

Monoxylon Merő fabol csinalt hajo 109

Oneraria navis Terhes hajo

Pontones Ősue csatlot hajok, kikkel
az vizet altal hidallyak

Schedia Ősve csatlot fabol
csinal hajok

Rates Szalak

Tiiremis, Biremis, Sic quadriremis, juxta
crescentem remorum ordinem Gallya

Ad rem nauticam spectantia vocabula.
Hajozashoz valo nevek.

Naucleus, nauta Hajos mester

Naulum Hajo beer

Navale Hajo allas

Naumachia Vizen valo viadal

Naumachiarius Vizen hadakazo
miles vitez

Anchora Vas matska

Antenna, Malus Arbotz fa

Carbasus, um, velum Vitorla

Carina Az hajonak dereka

Celeuma, celeusma Az reveceknek
nogatafok

Clavis Nagy sereg hajo

Helciarius Hajo kötel vono

Ora

Ora Mely kötellel az hajot az par-
ton meg kötik. Pontanus

Rudens Hajo kötel

Prora Hajo orra

Puppis Hajo fara

Proreta Ki az hajo orrat
igazgattyá

Clavus Kormanyos

Puppita Kormany

Remus Evező

Remex Ki evez

Remigium Evezes

Contus Csaklya

Harpago Vas Horog, mellyel az via-
dalban hajot össze kapcsolnak

Ratis Szal

Transtrum Hajobeli ülő deszka

Urinator Az ki vizben jól tud buni

Vadum Reh hely

Vadosa aqua Csekel viz

Portus, locus ubi transvectant homines per
aquam, unde portitor Reves

Portorium, ipsum premium quod datur pro
labore vectandi Reeh penz

Portorius test is qui exigit pecuniam pro
transvectandi labore solutam Reeh
vamos. CA.

Domus & partium ejus vocabula.

Haznak es annak reſceinck nevek.

<i>Domus</i>	Haz
<i>Domuncula</i>	Kis haz
<i>Domicilium</i>	Hofſu ideiglen
valo haz
<i>Aedes, ium</i>	Haz
<i>Aedificium</i>	Alkotmany
<i>Paries</i>	Fal
<i>Paries cruſtatus</i>	Mazlot fal
<i>Paries latericius</i>	Teglabol csinalt fal
<i>Paries marmoreus</i>	Faragot kűbűl rakot fal
<i>Paries cratitius</i>	Boronabol rakot fal
<i>Paries concratitius</i>	Agyakos fal
<i>Paries intergerinus, medianus, ſeptum</i>	Kűz fal
<i>Murus</i>	Kű kerites
<i>Calx, cæmentum</i>	Meſ
<i>Paries cæmentitius</i>	Meſſel csapot fal
<i>Arena</i>	Fűveny
<i>Albarium</i>	Fejeritet fal
<i>Gypſum</i>	Maz
<i>Tectiorium</i>	Mazlas
<i>Cænum</i>	Sikeres far

Aceras.

<i>Aceratum lutum</i>	Polyvas far
<i>paleatum</i>	
<i>Tabulatum</i>	Dezkas haz
<i>Podium</i>	Erkely
<i>Podiolum</i>	Erkelyke
<i>Vestibulum, prothyron</i>	Tornatz
<i>janua</i>	Ayto
<i>janitor, ostiarius</i>	Ayton allo
<i>Pseudothyra</i>	Al ayto
<i>Ostium, Fores</i>	Ki nyilo ayto
<i>Antæ, arum, pluraliter tantum, ostiorum</i>	
<i>latera</i>	Ayto fel fa
<i>Parastata</i>	Oldal fa
<i>Impago</i>	Bellet ayto
<i>Postis</i>	Az hatulso ragasztó kibent
az ayto farka jar
<i>Porta</i>	Kapu
<i>Valva</i>	Ket fele nilo ayto
<i>Catarracta, vel</i>	Emelcsős kapu
<i>pendula portæ</i>	
<i>Cardo</i>	Ayto fark
<i>Posticum</i>	Ayto meghi
<i>Limen</i>	Küfőb
<i>Superliminare</i>	Főlfő küfőb
<i>Liminaris lapis</i>	Küfőbneck valo kő
<i>Sera</i>	Lakat

Atlas, telamon, cariatides Az felső kü- 111
sób között való faragas avagy vajas

Pessulus Ayto kilints, ayto zár

Veclis, repagulum Ayto zavar, retcz

Claustrum Nito zavar

Obex Ayto tamaš

Obex, repagulum, pessulus in eodem serē
sunt significato.

Atrium Pitvar

Atracolum Kis pitvar

Clavis Kults

Clavícula Kis kults

Columna Oslop, agas

Columna teres Kerekded oslop

Columna striata Veesett oslopok

Stria Az oslopon valo veeſeſek

Peristylum Az oslopnak fejen valo
faragas

Epistylum Oslopon valo gerenda

Spira, Basis Oslop alat valo kő, a-
vagy fa

Palatium, porticus Palota

Tetraſtylon Negy oslopon allo palota

Decaſtylon Tiz oslopon allo palota

Pignoſtylon Sűrű oslopu palota

Cryptoporticus Föld alatt valo palota

V

Xistus

<i>Xystus vel, Xystum</i>	Mulatozo haz
<i>Apodyterium, spoliatorium</i>	Le vetkőző haz
<i>Triclinium</i>	Vatforalo haz
<i>Mensa segmentata, tessellata</i>	Rakot asztal
<i>Vermiculata, variegata</i>	Himes festet asztal
<i>Bractea aurea, lamina</i>	Arany tabla
<i>Conclare</i>	Reytek, titok haz
<i>Orchestra</i>	Tanczolo haz
<i>Operotheca</i>	Ássu gyűmölcs tartó haz
<i>Penuarium</i>	Taar haz
<i>Thiriotrophium, Reborarium</i>	Vad kert
<i>Propugnaculum</i>	Bástya
<i>Gypsa, subterranea caverna</i>	Föld alatt való reytek helyek
<i>Cella, cellarium</i>	Pincze
<i>Thermopolium</i>	Eget bor haz
<i>Thermopota</i>	Eget borivok
<i>Theriaca</i>	Törick

CAPUT LX.

Cubiculum cum suis partibus.

Halo haz részeivel övé.

<i>Cubiculum, Thalamus</i>	Halo, avagy agyas haz

Camera,

<i>Camera, Testudo, fornix</i>	Bolt
<i>Cubicularius</i>	Komornik
<i>Lectus</i>	Agy
<i>Sponda</i>	Noőolya
<i>Lectica</i>	Kis noőolya
<i>Fulcrum lecti, clinopodium</i>	Agy lab
<i>Lectistrator</i>	Agy vető
<i>Periphoretes</i>	Az kit seczelben
hordoznak
<i>Hemicyclus</i>	Seczel
<i>Culcitra</i>	Paplan
<i>Matta</i>	Lagy duhna
<i>Tomentum</i>	Duhna töltes
<i>Cervical</i>	Vankos, fey aly
<i>Pulvinar, pulvinus</i>	Parna
<i>Pulvillus</i>	Parnatska
<i>Stragula, lum</i>	Pokrotz
<i>Sindon lecticaria</i>	Gyolcs lepedő
<i>Lintum</i>	Köz lepedő
<i>Lodix</i>	Lafnak
<i>Toralia</i>	Agylepel
<i>Gausape</i>	Guba
<i>Tapes</i>	Szőnyeg
<i>Belluatus tapes</i>	Oly bőnyeg kin sok
vadakat bőttenek
<i>Aulaum</i>	Karpit

<i>Pratili</i>	Az bőnyegnek az roftya
<i>Attalica</i>	Atlatz
<i>Cortina</i>	Suporlat, draga karpit
<i>Peristroma, peripmetasmata</i>	Főlvont karpit
<i>Conopæum</i>	Szunyog halo
<i>Pecten</i>	Fűű
<i>Sudarium, Mantile</i>	Kezkenő
<i>Speculum</i>	Tűkőr
<i>Conspicillum, specillum</i>	Okular, Papa szem
<i>Auriscalpium</i>	Fűl vajo
<i>Dentiscalpium</i>	Fog tisztító
<i>Arca, arcula</i>	Lada
<i>Arcula libraria</i>	Könyv tartó lada
<i>Capsa farinaria</i>	Liszt tartó sak
<i>Loculus, locellus</i>	Penz tartó fatsko
<i>Bulga</i>	Tűű
<i>Numus, pecunia</i>	Penz
<i>Aes signatum</i>	Vert penz
<i>Aureus numus</i>	Arany penz
<i>Coticula, Lapis lydius</i>	Proba kű
<i>Lucerna</i>	Szővetnek
<i>Symbella</i>	Penz merő serpenyő
<i>Lucerna pensilis</i>	Fűggő gyerta tartó
<i>Latrina</i>	Arnyek fec
	Matula

Matula, Lasanum, Huddozo edeny 113
urinarium

Cloaca, Farica Kőzönfeges baro sek

Teges, Hibiscus Gyekeny

Cesticillus Tekerts

Favilla Gyertya hamva

Flabellum, Muscaria Legyező

CAPUT LXI.

De habitibus Mulierum, seu ad Gy-
necium pertinentibus

Aßony allatoknak őltőzetőkről
avagy, aßony nepeknek ha-
zokhoz tartozokrol.

Gynaeceium, Gynæ. Aßony nepek es
conitis leányok haza

Gynaconites, Gynacius, id est, effæmina-
tus

Mundus muliebris Aßonyallat őltő-
zeti

Cerussa, fucus, unguentum quoddam mu-
lierum quo speciosiores videantur, quod
à plerisq; damnatur Gőrög sejer

Cerussata bucca Kent orcza

Calamistrum Hay fenestő, fo-
dorito bersem

<i>Redimiculum</i>	Fõre valo kezkõnõ
<i>Discerniculum</i>	Hay bonto fúsú
<i>Cinnamus</i>	Hay fonas
<i>Lixivium</i>	Lug
<i>Calantica</i>	Patyolat
<i>Caliendrum</i>	Babos fedel
<i>Margarita, unio</i>	Gyõngy
<i>Bacca</i>	Gyõngy semek
<i>Monile baccatum</i>	Gyõngyel fúzõt
arrany lantz
<i>Fascia</i>	Fatyol
<i>Calyptrum</i>	Fedel
<i>Frontale</i>	Homlok ekeffége
<i>Torques</i>	Arany lantz
<i>Psilothrum</i>	Simito kenet
<i>Torques brachialis, armilla</i>	Arany peretz
<i>Lunula</i>	Islog
<i>Annulus, gemmatus</i>	Draga kõvú gyűrű
<i>Bombicina</i>	Selyem ruha, tafota
<i>Spinter, fibula mulierum</i>	Kapots
<i>Semicinctorium, ventrale, Præcinctorium</i>	Elõ kötõ
<i>Perisoma, subligaculum</i>	Gatya
<i>Plagula</i>	Halos fõ kötõ
<i>Vitta</i>	Fõ kötõ

Crepi.

Crepidula	Saru
Colus	Gufal, rokka
Fusum	Orfo
Spondilus, verticulus	Orfo pergető
Pensum, Stamen	Szős
Pecten	Gereben
Bombycinum, Sericum	Selyem
Quasillus	Selyem tarto kofár
Calathus	Szős tarto kofár
Acus	Tő
Foramen acus	Tő fok
Digitale	Gyűsű
Licia liciorum	Vissfalot fonal
Filum	Fonal
Duplarium	Czerna
Forfex, forficula	Meteelő ollo
Forpex, forpicula	Borbely ollo
Forceps	Kovats fogo
Pecten filarium, Tibicen liciatorium	Borda
Radius	Vetelő
Stamen	Szőni volo fonal
Subtegmen, Trama	Bélfonal
Cunabula, cunæ	Bölcső
Forago, Glomus	Gombolyag
Crepundia, crepitaculum	Csörgetyű
	Pupa

Pupa

Baab

Pupus puer, pupa puella dicitur. *Martialis* se pupam dicit *Gellia*, cum sit anus. Pupa etiam est puellare simulacrum ex panniculis & tomento factum, quo puellae lulant, vulgo Baab

Virgines autem nupturae voveri suas pupas offerebant, sperantes se brevi veros pupos, pupasq. habituros.

Acupictor

Him varro

Puerpera

Gyermek sülo

Puerperium

Gyermek süles

Obstetrix

Baaba

Nutrix

Dayka

Ancilla

Szolgaló leány

Famula, pedissequa Aßony utan jaro leány

Pallium

Palast

Cesticillus

Konty

Stola

Hossu haczoka

Instita

Selem seel

Purpureus limbus

Barsony perem

Pratexta

Barsonnyal hanyot ruha

Peplus & peplum, est Sindon pertennis: propriè est vestis mulierum sicut *χιτών* virorum. Quidam usurpant in *Masculino*

uno genere, ut: peplumq, trahabant. 115

Item peplum est mulieris palla qua reli-
quis indumentis superinduitur, vulgo di-
citur Faaty ol, Boreto ōreg fahos

Petia sindonis

Egy vehg gyolts

vagy pattyolat

Filum de colo ducitur in fusum, à fuso in a-
labrum Motola vel traductorium, ab
alabro in girgillum Gombolito vel
devolutorium, à girgillo in glomicellam
az gombolyagban à Glomicilla in
panum, vető karora, à pano in telam,
est etiam girgillus lignum mobile ex
quo funis in puteum cum situla demitti-
tur, ad hauriendum aquam in gyrum
vertendo, dicitur

Csiga

CAPUT LXII.

Ad Bibliothecam pertinentia.

Könyv tartohoz tartozok.

Bibliotheca, libraria Könyv tarto

Bibliothecarius

Könyv tarto haz-
zal biro

Liber, codex, volumen Könyv

Bibliopola

Könyv aros

Poruli

Könyv tarto poltz

Codicillus, libellus

Kis könyv

codiculus

Colle-

Collectaneorum libellus Könyvetske ki-
ben sok fele dolgot irnak

Enchiridion Kezben viselő
könyvetske

Tabula cerata Viasos tabla

Pugilaris Iro tabla

Pagina, folium Level

Pagella Kis level

Margo Az levelnek a helyi

Umbilicus Az könyvön való boglar

Librarius Könyv iro

Notarius Iro deak

Charta, papyrus Papiros

Glabra papyrus Sima papiros

Scabra papyrus Darabos papiros

Charta bibula Folyo papiros

*Charta regia, ma-
crocola, plurale* Sasos, vagy reegal
papiros

Augusta papyrus Draga vekony pa-
piros (piros

Charta libraria Könyvnyomtato pa-

Charta emporetica Takaro papiros

Charta candida Fcjer papiros

Membrana, pergamena Haartya

*Palimpsestus membrana, iterum abrasa,
deletia & deleticia* jedző könyv

Opisto.

<i>Opistographus</i>	Ket felől iratot papiros 116
<i>Scheda, schedula</i>	Czedula
<i>Pugillares tabellæ</i>	Viasos tablak
<i>Graphium</i>	Vas veßékivel irnak
<i>Stylus</i>	Reez penna
<i>Calamus</i>	Lud tolbol csinalt penna
<i>Graphiaria theca, theca calamaria, pen-
nula, pennarium</i>	Penna tarto hely
<i>Pluteus</i>	Az könyv deßkaja
<i>Atramentum libra-
rium, Fuligo</i>	Nyomtatni valo
tenta
<i>Atramentarium</i>	Kalamaris, tenta-
tarto
<i>Atramentarium
scriptorium</i>	Tenta kivel irnak
<i>Minium, miltus, rubrica</i>	Vöröstenta
<i>Codex miniatus</i>	Sok fele tentaval
irt könyv
<i>Calcographus Ty-
pographus</i>	Könyv Nyomtato
<i>Autographum, chi-
rographum</i>	Valakinek keze
irafa
<i>Liber idiographus</i>	Ő maga kezevel
irt könyv
<i>Grammatocyphon</i>	Terden iro
<i>Epistola, Epistolium</i>	Mafnak irot level
	Tabella-

<i>Tabellarius, Gram-</i>	Level hordozo,
<i>matophorus</i>	vivő
<i>Diploma</i>	Fejedelem pecse-
	ti alat valo level
<i>Annulus signatorius,</i>	<i>gemma signatoria,</i>
<i>Sigillum</i>	Pecset
<i>Dactylium, condalium</i>	Pecsetlő gyűrű
	mellyet ember ujanban visel
<i>Miniare</i>	Vörösfiteni
<i>Cera miniata</i>	Vörös vias
<i>Cera viridis</i>	Zöld vias
<i>Complicare literas</i>	Levelet be kötni
<i>Obfigmare literas</i>	Levelet be pecset-
	leni
<i>Resignare literas</i>	Levelet fel bakaftani
<i>Cancellare literas,</i>	<i>idem est quod dispen-</i>
	<i>gere, delere. Nam sicut ex transverso</i>
	<i>ducuntur ligna in cancellis: ita in de-</i>
	<i>lendis scripturis transverso calamo du-</i>
	<i>cuntur notæ, lineæq, atramentariæ.</i>
<i>Syngraphum, & syn-</i>	Tulaydon kezi
<i>grapha</i>	iras
<i>Scrinium, Charto-</i>	Szekreny kiben
<i>phylacium</i>	level al
<i>Litera publica fidei</i>	Menedek level
<i>Litera, elementum</i>	Bötű

Syllaba

Syllaba Tőb őse sörkeztetöt bōtū 117

Dictio, verbum Ighe

Vox Szozat

Dictiuncula, verbulum Kis ighe

Oratio Bū bešed

Oratiuncula Rővideden valo bešed

Opusculum Kis könyv

Scholion, latine est excerptum, id quod
vulgo postilla dicitur.

Homilia, sermo Prædikallas

Tomus Egy reše az könyvnek

Volumen, est integrum opus Egeš könyv

Dialogus, collocutio duorum aut plurium,

colloquium Egy mas kőst valo be-
šelgetes

Easti, libri in quibus totius anni descriptio
continetur Vaaros könyve

Apologeticus, liber in quo responsio & ex-
cusatio continetur Mas könyvre
valo feleles

Panegyricus, liber laudes continens, quæ
in conventu hominum recitatur Di-
cserő könyv

Paraneticus, dicitur admonitorius, para-
nesis enim significat admonitionem Va-
lamire intő könyv

X

Didasca-

Didascalicus, qui doctrinam continet

Tanito kõnyv

Protrepticus, instructivus, exhortativus

Intõ kõnyv

Poëma

Verselirt kõnyv

Carmen

Vers

Historia

Lõt dolog

Fabula

Bešed

*Soluta oratio, quæ & prosa dicitur, ut est
oratorum expositio*

Meg magyarazas

Commentarius, um

Bõ bešeddel ma-

gyarazo kõnyv

*Pittacium, tabula dealbata, in qua nomi-
na iudicum selectorum describebantur.*

Dictum à nomine πίττα vel πίσσα, i, e,

pix, ut sit pitacium tabula fusili pice ad

exarandum induc̃ta, Gyantaros avag

fenyõ viašsal meg boritatot tabla

*Alias pyctaciũ: Lampridius in Alexã-
dri vita perlegebat, cuncta pyctacia.*

CAPUT LXIII.

Ad Cœnaculum pertinentia.

Ebellõ s-vacsoralo hazhoz va-
lo nevek.

Cœnaculum

Ebellõ vacsoralo haz

Cœnatio

Vacsoralas

Diala

Diata, jo rendtartas etelbē es italbā 118

Fenestra Ablak

Fenestra vitrea üveg ablak

Fenestra craterata, cancellata Rostelyos ablak

Fenestra tabulata Deszkas ablak

Laquearium Föl háznak az pallasa

Candelabrum pensile Függető gyertya-
tarto

Lychnus pensilis Függető meets

Elychnium Az meetsnek beli, vagy
gyertya beel

Emunctorium Gyertya hamma
nevő, koppanto

Favilla Gyertgya hamma

Abax, Abacus Pohar ék

Malluvium pelvis Medencze

Gutturinū aquariū Csorgo medencze

Candela sebacea Faggyu gyertya

Sebare Gyertya martani

Candela cerea Viaz gyertya

Laterna Szaru lampas

Laterna vesicaria Tehen bellel bo-
ritot lampas

Laterna papyracea Papiroffal boritot
lampas

Lampas, dis	Lampas
Calix	Pohar
Calix vitreus	űveg pohar
Poculum, Cyathus,
vas potorium	Innya valo pohar
Calix gemmatus	Draga kővel rakot
pohar
Poculum fictile	Föld pohar, csupor
Poculum crystallinum	Cristaly pohar
Cyphus	Cseke
Poculum ancisum,
celatum	Faragot művel
csinalt pohar
Poculum ansatum	Fűles pohar
Apyroton, baucalis	Ital hidegitő je-
ges desza
Urceus fictilis	Bőgre
Patera, cratera, crater	Arany kupa
Mensa	Aztal
jentaculum	Főlöftőkőm
Prandium	Ebeed
Merenda, antecœnium	Osonna
Cœna	Vatsora
Domicœnium	Othon valo vatso
ralas
Comessatio	űdő kőzben valo zabalas
Cœnipeta, parasitus	Vatsora leső

Mensa

<i>Mensa abiegna</i>	Fenyő asztal	119
<i>Mensa cupressina</i>	Csipros fabol esinalt asztal	
<i>Mensa segmentata, tessellata, vermiculata</i>	Rakot asztal	
<i>Bractea aurea</i>	Arany tabla	
<i>Cilliba, vel potius cibilla</i>	Negy begű asztal	
<i>Discus</i>	Kerekded asztal, talnyer	
<i>Tripus</i>	Harom labu asztal	
<i>Monopodium</i>	Egy labon allo asztal	
<i>Triclinium</i>	Harom asztalu haz	
<i>Scamnum</i>	Pad, locza	
<i>Sedile</i>	ülő sek	
<i>Sedes</i>	Szek	
<i>Sella, Thronus</i>	Setzel sek	
<i>Cathedra</i>	Prædikallo sek	
<i>Hemicyclus</i>	Fél kerek setzel	
<i>Mappa, mensale</i>	Abros	
<i>Quadra, orbis, discus</i>	Talnyer	
<i>Quadra stannea</i>	Ontalnyer	
<i>Quadra lignea</i>	Fa talnyer	
<i>Dapifer</i>	Talnak vagy etek fogo	
<i>Fuscinnula</i>	Etekhez valo vella kivel
az huft ki vetik	
<i>Structor</i>	Etel metelő es kirako	
	X 3	Chiron

*Chironomus, dicitur is, qui in arte secandi
 Capones & Anseres, &c. est peritus*
 Az ki az tikot es ludat mesterseg-
 gel el tudgya bontani avagy me-
 telni

<i>Fuscina argentea</i>	Ezüst vella
<i>Cochlear argenteum</i>	Ezüst kalan
<i>Symposium</i>	Eggyüt valo ital
<i>Pocillator, pincerna, à poculis</i>	Poharnak
<i>Propinator, prægustator</i>	Etel vagy ital
kostolo

<i>Ferculum, Missus</i>	Taal etek
<i>Commessalis, convi-</i>	Lakozo tars
<i>Etor, coëpulo</i>	

<i>Cupedia</i>	Draga es jo izü etkek
<i>Apophoreta</i>	Oly poharok kiket az la-
kodalom utan szabad el vinni az
vendegnek

<i>Epulum</i>	Vendegseg
<i>Epulari</i>	Vendegeskedni
<i>Visceratio</i>	Az begenyeknek hus osztas
<i>Scoparius servus</i>	Söprő bolga
<i>Canistrum panarium</i>	Kenyerestartisnya
<i>Ruscus vel ruscum</i>	Söprűnek valo
vefőő

<i>Scopa, scoparum</i>	Söprű

Scobs

<i>Scobs, Sordes</i>	Szemet
<i>Muscarium flabellum</i>	Legyező
<i>Flabellum pavonium</i>	Pava talbol esina
nalt legyező
<i>Canistrum, corbis, cophinus, sporta, calathus, idem ferè significant</i>	Kosár
<i>Salinum</i>	So tarto
<i>Buccella, Frustum</i>	Darab kenyér
<i>Offa</i>	Falat, remek
<i>Offa jussculata, jurulenta</i>	Leben martot
falat
<i>Vinum dilutum</i>	Vizes bor
<i>Vinum merum</i>	Tista bor
<i>Catinus, um</i>	Etek hordo taal
<i>Patina, scutella</i>	Fa taal
<i>Patella</i>	Kis taal
<i>Lanx</i>	Szeles öreg on tal
<i>Cochlear</i>	Kalan
<i>Cochlearium</i>	Kalan tarto
<i>Gabata</i>	Mely taal
<i>jurulentum</i>	Leves etek
<i>jus, jussculum</i>	Etek leve
<i>Assum, tostum</i>	Sült
<i>Frixum</i>	Raatot
<i>Elixum, coctum</i>	Fő
<i>Laganum</i>	Laska, vayal sült túros beles

Pastillus

Kerekded pankoh,
csőrege

Rufus cibus

Lencse

Epula

Kőb etkek

Puls

Peep

CAPUT LXIV.

Culinaria seu ad coquinam pertinentia:

Konyhahoz való nevek.

Culina, coquina

Konyha

Cocus coquus

Szakats

Popina

Varos konyhaja

Popino

Varos szakatsa

Archimagiros

Fő szakats mester

Obsonator, dispensator

Safaar

Ignis

Tűz

Ignitabulum, Ignile

Tűzes serbám

Excussorium

Tűz ki ütő serbám

Silex, lapis igneus

Tűz kő, kova

Focus, focus

Tűzhely

Fuligo

Korom

Caminus

Kemencze

Insimibulum, Fu-

Fűstnek való a-

marium

blak, kémény

Ligna acapna Szaraz fak, vag fűst ne-
kül való fa, ab α privativo & καπνός

est, fumus, quasi sine fumo

Lignum

<i>Lignum capnodes</i>	Fűstőlgő nyers fa	121
<i>Calo, lignifer, xilophoros</i>	Fa hordo	
<i>Torris</i>	Egő úsóg	
<i>Ticio</i>	Fűstőlgő úsóg	
<i>Pruna</i>	Eleven fén	
<i>Carbo</i>	Holt fén	
<i>Femes</i>	Taplo	
<i>Favilla candens, Scintilla</i>	Szikra	
<i>Cinis, Lix, ut Varro dicit, est cinis soci</i>	Hamu	
<i>Lixæ</i>	Az kik főzni való vizet hor-
danak az konyhara, inde fiunt:	
<i>Lixæ</i>	Vizben főző	
<i>Lixivium</i>	Lug	
<i>Elixum</i>	Vizben főt etek	
<i>Follis, folliculus</i>	Fuvo	
<i>Sulphuratum, Fomē-
tum, sulphuracea</i>	Keen gyertya	
<i>Bacillum, pruniceps</i>	Szeen fogo	
<i>Coculum</i>	Reez serpenyő	
<i>Sartago</i>	Serpenyő	
<i>Caldarium, Athenum</i>	Úst	
<i>Ahenulum</i>	Kis úst	
<i>Lebes, etis</i>	Vas fazek	
<i>Olla</i>	Fazek	
<i>Sirula</i>	Csev	

Urnari-

<i>Urinarium</i>	Aztal az konyhaban
kire vizet hordnak
<i>Concha, Trulla, alveolus</i>	Valu
<i>Hydria</i>	Viz hordo vödör
<i>Urna, urnula</i>	Viz merő vödör
<i>Orca</i>	Edeny
<i>Orcula</i>	Kis edeny
<i>Cacabus, operculum</i>	Födő
<i>Tripes, Chytropus</i>	Harom labu vas, az
kin vizet hevitenek, vagy harom
labu serpenyő
<i>Monoxylon</i>	Tekenő
<i>Alveus farinarius</i>	Sütő vagy dagasztó
tekenő
<i>Guttus, Lecythus</i>	Olayos korso
<i>Crates, craticula</i>	Rostely
<i>Crates ferrea</i>	Vas rostely
<i>Veru</i>	Nyas
<i>Veruculum</i>	Nyáffatska
<i>Tudicula</i>	Nagy főző kalan
<i>Pixis, pixidula</i>	Szelencze
<i>Culter popinarius</i>	Szakats kes
<i>Cos</i>	Kása kű
<i>Acuere cultrum, ex-
terere aciem cultri</i>	Kest elefiteni
<i>Novacula</i>	Beretva

Morta-

Mortarium	Mofar	122
Pistillum	Mofar tőrő	
Mortarium, cupreum	Reez mofar	
Intritum contritum,	Mofarban tőröt	
Contrimentum		
Tyrocnéstis	Turo, vagy sayt mor-
solo érsám	
Piperatum	Borlos etek	
Alliatum	Foghagymas etek	
Omphacinum	Egresses etek	
Sinapium	Mustar magos etek	
Mola, molendinum	Malom	
Mola manuaris, mo-
la trusatis	Kezzel forgato
malom	
Mola miliaria	Daralo	
Mola asinaria	Szamar forgato malom	
Pila	Kúlú, kiben kölest tőrnek	
Lapis molaris	Malom kú	
Furnum	Sútő kemencze	
Præfurnium	Sútő kemencze baja	
Pistrinum	Malom, Sútő haaz	
Pistrinarius, pistor, trix	Sútő	
Lignile	Fa tarto haaz	
Panifica	Sútő aszony	
Panificium	Kenyer Sütés	
Clibanus succensus	Be gyutot kemence	
	Infur-	

<i>Insurnibulum, pala</i>	Kenyer hanyo sa-
pat
<i>Rutabulum, à pro-
ruendo igne</i>	Asag, vagy pemet
<i>Rutrum, ab eruen-
do, Carbotrarium</i>	Szen vono

C A P U T L X V .

Ad penuarium spectantia.

Tar hazhoz valo neveek.

Penuarium, cella penuaria, promptuaria

Taar haz, vagy eles tarto haz

Cellarius Taar hazzal biro

Pincerna Kulcsar

Promus, ma Sasaar

Condu Taar hazban takaro

Penus Taar hazban takart eles

Salgama Apro edenyben rakot

eles, ugy mint Borso, Kasa, Len-
cse, olay, fuge, &c.

Carnarium Hus tarto haz

Petafo, coxa Az utollya az diñnonak

Succidia lardi Darab salonna

Sumen, est venter suillus infra umbilicum,

cum ipsis uberibus Az diñnonak töl-
gyes hasa

Abde-

Abdomen	Disno hata kőveri	123
Axungia, arvina	Haay	
Liquamen	Olvaftot hay	
Butyrum	Vay	
Carinum	Dio olay	
Oleum linarium	Len olay	
Oleum olivæ	Fa olay	
Lucanica	Apro hurka, kolbaß	
Faliscus venter	Nagy hurka, Gömböztz	
Sanguiculus	Vccres	
Favum	Gömböztz	
Mel merum	Tista meez	
Mel ericeum, ab erica frutice dictum	Vad mez	
Salsamentum	Sos hal	
Muria	Sos viz, sos halnak az vize	
Insalsus	Sotalan	
Ovum sorbile	Higan sült tikmony	
Ovum durum, induratum	Kemenyen, vagy öregön sült tikmony	
Vitellus	Tikmony seck	
Album, albugo	Tikmony fejere	
Irritum ovum, putre	Záp tikmony	
Hypenemium		

CAPUT LXVI.

Ad Granarium pertinentia.

Buzas hazhoz valo igek.

Granarium	Buzas haz
Horreum	Csűr
Syrus, sive potius Sirus	Buza veröm
Clava, pendula	Csep
Triturator	Buza nyomo lo, vagy ö
kőr, vagy cseplő
Fru mentum acero-
sum	Polyvas, boratlan
buza
Pala, ventilabrum	Szoro lapat
Ventilator	Szoro
Cribrum	Rosta
Vannus	Vas rosta
Cribrum farinarium,
subcerniculum	Szita
Sextarius	Szapu
Radius, hostorium	Csapofa
Culeus, saccus	Saak
Saccus frumentarius	Gabonas sak
Muscipula	Eger fogo.

CAPUT LXVII.

Ad Tectum pertinentia.

Tectum Haz hejazattya

Turris

<i>Turris</i>	Torony
<i>Arx</i>	Vaar
<i>Tegula, Imbrex</i>	Haz fõdel
<i>Columbarium, peristeroïrophium</i>	Galamb tarto
<i>Loculamentum</i>	Galamb feßeknek
valo hely
<i>Columba miscella</i>	Tarka galamb
<i>Pipio</i>	Galamb fi
<i>Tectum domatum, planum</i>	Fõdeletlen haz
<i>Transtrum</i>	Altal gerenda
<i>Tibicines</i>	Szaru fak
<i>Tignum vel tigillum</i>	Letz
<i>Trabs</i>	Gerenda
<i>Capreoli</i>	Kakas gerendak
<i>Delicia</i>	Az haznak fegeletin valo
ßaru fa
<i>Cantherius</i>	Fü ßaru fa
<i>Imbrices, scandula</i>	Sindelyek, heazni
valo teglak
<i>Tectum crustatum</i>	Sindelyezõt haz
<i>Tectum stanneum</i>	Batokkal heazot
haz
<i>Tectum arundineum</i>	Naddal heazot
haz

<i>Tectum culmeum,</i>	Szalmával heazot
<i>stramineum</i>	haz
<i>Tectum fastigiatum</i>	Hegyesen heazot
	haz
<i>Tectum pectinatum</i>	Ormozot heja az
	haznak
<i>Stilla</i>	Csöp
<i>Stillicidium</i>	Csöpöges
<i>Gutta</i>	Csöp ki meg le-
	nem esöt
<i>Subrugunda, a, seu suggrundia, orum vel</i>	
<i>suggrunda</i>	Ezter ha
<i>Canaliculi seu aqualia</i>	Apro csatornak
	kikben az első viz foly az kutban
<i>Tubus, tubulus</i>	Föld alatt való rey-
	tek csatorna
<i>Culmen, fastigium</i>	Haz tetey
<i>Scale, arum</i>	Laytorja
<i>Gradus scalarum</i>	Laytorja fogak
<i>Coclidium</i>	Kerengő garadits
<i>Contignatio</i>	Rend haz
<i>Mutuli, mutili</i>	Köszörü fak
<i>Asseres seu tabulae</i>	Deßkak
<i>Coaptatio, tabulatio</i>	Deßkazas
<i>Pavimentum tessalatum</i>	Rakot padimon-
	tom

Pavi-

<i>Parvimentum, Rudus, ruderis</i>	Öntessel csinált padimontom	128
<i>Procestrium, pergula</i>	Mulato föld haz	
<i>Exedra</i>	Erkely	
<i>Pycnostylon</i>	Setalo soroshely	
<i>Canalis, aqua ductus</i>	Csatorna	
<i>Tegula</i>	Haz földni való teglak	
<i>Sublaquear</i>	Szarufa	
<i>Velum</i>	Vitorla az haz te-
tejen, Csikorgo.	

CAPUT LXVIII.

Ad Puteum pertinentia.

Kuthoz való nevek.

<i>Puteus</i>	Afot kut
<i>Cavedium, canalis</i>	Kut mellet való
valu
<i>Puteus displuviatus</i>	Kut kiben eső viz
esőc
<i>Puteus testudinatus</i>	Be hejazot kut
<i>Putearius</i>	Kut afo
<i>Puteus muscosus</i>	Mohos kut
<i>Cisterna</i>	Csatorna kut
<i>Aqua puteana, putearia</i>	Kut viz
<i>Aqua pluvialis</i>	Eső viz
<i>Fons</i>	Kut fű, forras

<i>Aqua fontana</i>	Elő kut viz
<i>Siphon, fistula, tubus,</i>	Csatorna kiből a
<i>lingula, epistomium</i>	forras ki foly
<i>Stater</i>	Szivarvany
<i>Antlia</i>	Viz merő saytar
<i>Tollenon, onis</i>	Kankalik
<i>Tollo, tollonis</i>	Az ki az kankali-
	kon vizet merit
<i>Trochlea</i>	Csiga
<i>Funis ductorius</i>	Csiganjaro kötel
<i>Harpax, harpago</i>	Kuton való horog
<i>Merges, ovis, hydria, quam nonnulli situ-</i>	
<i>lam vocant, vulgo tamen dicitur</i>	Vő-
<i>dör, vagy merni való edeny</i>	
<i>Hypogaeum</i>	Meely verem
<i>Claustum</i>	Az malomnak az gáttya

CAPUT LXIX.

Ad stabulum spectantia.

Istallohoz való nevek.

<i>Stabulum</i>	Istalo
<i>Equile</i>	Lo Istalo
<i>Bovile, bubile</i>	őkör Istalo
<i>Ovile</i>	juh akol
<i>Caula, bara</i>	Disno ool
<i>Caprile</i>	Ketske akol

Hadile,

<i>Hædile, agninum</i>	Gödölye es Ba-	126
<i>stabulum</i>	rany akol	
<i>Chenoboscion, Che-</i>	Lud ol	
<i>notrophium</i>		
<i>Gallinarium</i>	Tik ol	
<i>Ornithotrophium</i>	Az hol madarakat	
	hizlalnak	
<i>Nestotrophium</i>	Recze ol	
<i>Saginarium</i>	Ketretz	
<i>Ariarium</i>	Madar tartó hely	
<i>Armentum</i>	Barom csorda	
<i>Grex minorum a-</i>	juh, vagy diéno	
<i>nimalium</i>	nyay	
<i>Stabulum lithostro-</i>	Kövel rakot istal-	
<i>tum</i>	lo	
<i>Stabulum glareosum, Sabulosum, Arena-</i>	Fövennyel töltöt istallo	
<i>tum</i>		
<i>Stabulum concameratum, fornicatum, cur-</i>	Kő boltos	
<i>vatum, testudinatum</i>	istallo	
<i>Præsepe</i>	jašol	
<i>Fœnile</i>	Szena tartó hely	
<i>Farrago</i>	Kevert	
<i>Magister stabuli</i>	Lovás mester	
<i>Equiso, Agaso</i>	Köz lovás legény	
<i>Locale</i>	Istallo beer	

<i>Palearium</i>	<i>Polyva tarto hely</i>
<i>Equitium</i>	<i>Menes</i>
<i>Mandra</i>	<i>Menes tarto Ballas</i>
<i>Dromedarius, Astur-</i>	<i>Poroska</i>
<i>co, Gradarius</i>	
<i>Tollutarius vel Gra-</i>	<i>Kisepen sedifel</i>
<i>darius</i>	<i>az labat</i>
<i>Cantherius</i>	<i>Herelt lo</i>
<i>Caballus</i>	<i>Kancza lo</i>
<i>Equuleus</i>	<i>Csiko</i>
<i>Equulus</i>	<i>Lovatska</i>
<i>Succursor equus</i>	<i>Igeto lo</i>
<i>Solea equestris, calceus equi</i>	<i>Patko</i>
<i>Gomphus</i>	<i>Patko seg</i>
<i>Clavis connectere</i>	<i>Patkolni</i>
<i>Currulis equus</i>	<i>Kocsis lo</i>
<i>Rhedarius, cisarius</i>	<i>Sebessen futo lo</i>
<i>equus</i>	
<i>Veredus</i>	<i>Szekeres lo</i>
<i>Veredarius, vector</i>	<i>Kocsis, lo hayto</i>
<i>Carpentarius</i>	<i>Kolyaban fogot lo</i>
<i>Vacerra</i>	<i>Az rud az kihez az</i>
	<i>lovakat kötök</i>
<i>Furca, furcilla</i>	<i>Vella</i>
<i>Fimus</i>	<i>Lo gancy</i>
<i>Fimentum</i>	<i>Rakas gancy</i>

Rastelli

<i>Rastelli, Rastrum</i>	Gereblye	127
<i>Siramen, stramentum</i>	Szalma	
<i>Fœnum</i>	Szena	
<i>Palea, Acus, eris</i>	Polyva	
<i>Strigilis,</i>	Lo vakaro	
<i>Equatriba</i>	Az ki az lovat vakarja	
<i>Fraxum</i>	Zabola	
<i>Capistrum</i>	Kötőfek	
<i>Frontale</i>	Homlokon való ekeffeg	
<i>Chamus</i>	Lanczos fek	
<i>Habena, retinaculum</i>	Győplű	
<i>Lupus, lupatum</i>	Harapo lonak or-
raban vető rostely	
<i>Calcar, stimulus</i>	Sarkantyú	
<i>Ephippium</i>	Nyereg	
<i>Ephippiarius equus</i>	Nyergős lo	
<i>Ephippiatus</i>	Megnyergelt	
<i>Cingula, la lateralis</i>	Lo heveder	
<i>Equus desultorius</i>	Kinek csak főrin-
űlnék	
<i>Desultor</i>	Az ki csak főrin-
űli az lovat	
<i>Stapes, stapedes</i>	Kengyel	
<i>Monile</i>	Boncsok	
<i>Antilena, Antenna</i>	Szűgyelő	
<i>Postilena, & postenna</i>	Farmetring	
	Helci-	

<i>Helcium, epirhedium</i>	Haam
<i>Helciaria, machinula</i>	Haam fa
<i>Clitella</i>	Malha vagy samar nyereg
<i>Asinus clitellarius</i>	Malhaval megter-
helt samar
<i>Cingula laterales</i>	Haamnak istrangja
<i>Helcarius equus</i>	Haamos lo
<i>Mantica</i>	Ibak
<i>Mantica viatica</i>	Ultra valo ibak
<i>Dorsuale, stragulum</i>	Pokrotz, ponyva
<i>Bulga</i>	Kötes malha
<i>Sunt sacculi corei ad ferenda numismata,
sive alia ad iter necessaria.</i>	
<i>Hypopera</i>	Tűső kiben penst tartanak

C A P U T LXX.

Balneum concernentia.

Fürdőhöz valo nevek.

Balneum, balnea, Fürdő
arum

Balneum aquarum Gyogyito hev viz
medicatarum

Balneum sudatorium Gőz fürdő

Therma Termeszt serint
valo fürdő, he viz

Balneator Fördös

Capsarius Ruha örző

Media-

Mediaſtinus Fördő haz föprő, 128
törő űolga

Urnarium Deſa vagy vödörtarto haz

Apoditerium, űpoli- Le vetkező haz
atorium

Succinctorium, űbligaculum, űemicincti-
um Berhe

Linteum Lepedő

Laconicum, Hypo- Gőz fördő haz
cauſtum vaporarium

Dictum Laconicum quod eo Lacones pecu-
liariter uterentur. Eſt enim Laconicum
űornacula ex terra & tegulis mammatis
addito cemento vel potius tomento concin-
nata, qua incluſo igne, per űpiracula par-
va caleſcit per præűurnium Laconici.

Heliocaminus Az napra feküvő űoba

Præűurnium Kemencze űaja

Solium, Labrum Fördő kad

Fricűio Törles, vagy vakaras

Strigilecula Törő, kivel törlik az
űennyet az teűtről

Strigmentum Teűtről le törőt űenny

Apoxeon Törő űolga

Pumex Taytekbol valo kő ki-
vel törőlnék

Psyco-

Psycrolutron

Guttus

Hideg viz fordó

Vékony és forró

nyaku korfo

CAPUT LXXI.

Contractuum appellationes.

Vetelhez és adashoz való nevek.

Emtio

Vétel

Venditio

Árulas, eladás

Donatio

Ájandekozás

Permutatio

Cserelés

Mutuatio

Kölcsön adás

Versura

Egy adósságból ki menek-

kedni, és másnak adóssá lenni

Accommodatio

Idéig valakinek

kölcsön adni

Locatio

Haznak berben adása

Pignoratío

Zalagozás

Conductio

Berben eladot haznak

meg fogadása

Fideiussio

Kezesség

Tutela

Tutorlag, vagy rea bizot

marhanak oltalmazása

Emo, coemo, redimo, mercor, vendo, di-

vendo, distrabo, veneo, loco, astimo, li-

ceo, indico, licitor, constat, valet, hæc

ferè sunt contractuum appellationes.

Lice-

Licere in voce activa, significat idem quod 129
venum exponere Aroffa tenni, Et
est venditoris

Quanti lices	Menyin tartod
Tanti liceo	Ennyen tartom
Parvi	Nem sokon

Licere in voce passiva, est emtoris,
& significat certum precium pro re ve-
nali dare, ut: tantum liceor vel licitor,
Ennyit adok etc.

CAPUT LXXII.

Temporis & partium ejus appellationes.

űdönek, es annak reſcinek nevek.

Tempus	űdö
Tunc	Akkor
Cum	Mikoron
Dum	Migh
Pridem	Ez minap
jam dudum	Regtűl fogvan
jam inde	Immar ettűl fogyva
jam olim	Regenten
Olim, jam	Immar regen
Aliquandiu	Valami ideig
Ante hac	Ez előt
Post hac	Ez utan
	Z

Antea

<i>Antea</i>	Ennek elötte
<i>Postea</i>	Östán
<i>Nudius tertius</i>	Ez elöt harmad nap
<i>Nudius quartus</i>	Negyed nap
<i>Pridie</i>	Ez elöt valo nap
<i>Perendie</i>	Holnap utan
<i>Postridie</i>	Masod nap utan
<i>Pridem</i>	Ez minap
<i>Quotidie, singulis diebus</i>	Minden nap
<i>In dies & in diem</i>	Naprol napra
<i>Quot modis</i>	Menikeppen
<i>Quoties</i>	Meniser
<i>Toties</i>	Enniser
<i>Diluculo</i>	jo reggel
<i>Crepusculo</i>	Estvenyen
<i>Quantisper</i>	Meni ideig
<i>Tantisper</i>	Enni ideig
<i>Quousque, usque</i>	Meddig
<i>Huc usque</i>	Eddig
<i>Deinde</i>	Ennek utanna
<i>Dehinc</i>	Ettúl fogva
<i>Huc</i>	Ide
<i>Illico, statim, continuo, confestim</i>	Mindgyart
<i>Subito</i>	Hirtelen
<i>Propediem</i>	Rövid nap

Quam

<i>Quam primum</i>	Mihelyen, mentöl 130
harmareb
<i>De improvise, Ex
improvise</i>	Veletlenül, re-
mentelenül
<i>Nonnunquam</i>	Neha neha
<i>Iterum</i>	Ismeglen
<i>Duntaxat</i>	Csak
<i>Serò, tardè</i>	Kesön
<i>Heri</i>	Tegnap
<i>Hodie, quasi hoc die</i>	Ma
<i>Cras</i>	Holnap
<i>Mane</i>	Reggel
<i>Prima luce, primo diluculo, ante ortum So-
lis, summo mane</i>	jo haynalban
<i>Meridie</i>	Delben
<i>Tempori</i>	Alkolmatos üdöben
<i>Ad Græcas Calendas, nunquam</i>	Soha
<i>Occasio</i>	Alkolmatossagh
<i>Aeternitas</i>	örök üdö
<i>Sempiternum, seculum, spacium centum
annorum esse dicit Festus, vel alias lon-
gum tempus</i>	Egy ember nyom, baz
cétendö
<i>Lustrum, Quinquennium, Olympias (Si-
gnificat etiam lustrum prima signifi-
catione habitacula ferarum, quæ sic per An-
tiphra-</i>	

ephrasin dicta sunt, quasi minime la-
strata: praeterea lupanaria quoque sic
dicuntur, hoc est, domus meretriciae)

öt eštendő

Aerū, tempus & aetas longa sive perpetua.

Quinquennalis, quod sit quinto quoque an-
no

Az mi minden ötöd ešten-
dőben elő kerül egyſer

Quadriennalis Az mi negyed eš-
tendőben kerül elő

Biennalis Az mi minden másod
eštendőben elő jár

Quinquennis, quimus öt eštendős

Quadriennium Negy eštendő

Quadrimus, di- Negy eštendős

minutivum ejus Negy eštendőske

Quadrimestris

Triennium Harom eštendő

Triennalis Az mi harom ešten-
dőben kerül elő egyſer

Trimus Harom eštendős

Biennium Ket eštendő

Bimus Ket eštendős

Hinc sunt illa derivativa, Bimatus, trima-
tus, quadrimatus, quimatus, id est, spa-
cium vel aetas 2, 3, 4, 5, annorum. Idem
autem judicium sit de ceteris similibus,

ut sunt: Sexennium, septennium, octen- 13
nium, novennium, decennium, ultra hoc
dicendum erit, undecim anni, duodecim
anni (periphrastice) tempus undecim
vel duodecim annorum. Sic quoque ad-
jectiva, Sexennis, septennis, octennis,
novennis, decennis, quæ tamen minus
usitata sunt.

Annus **Estendō** *Ab an,*
id est, circum & nando, id est fluendo.
Vel ab ævros inusitato, quod annum
Græcis significat, Græcis ἐνι αὐτος ab
ἐν id est, in & αὐτος ipse. Huc alludit
Virgilius:

Atq; in se sua per vestigia volvitur annus.

Annulus **Estendōs**
Annulus non tantum dicitur de anima-
tis ut est animal, puer, vitulus, agnus:
sed etiam de inanimatis, ut: anniculum
vinum. Porro id anniculum dicitur,
quod annum quidem nondum excessit,
sed iam tamen ferè complevit.

Annus dicitur, qui totum annum durat,
item quod fit singulis annis, ut: annuus
proventus **Eztendōn kent valo jō-**
vedelecm

<i>Annus bis sextilis</i>	Nap sőkő eztendő
<i>Annus embolismalis</i>	Eztendő kiben
tizenharom Hold uysag vagyon
<i>Annua persio</i>	Eztendei fizetes
<i>Annuatim</i>	Eztendőnkent
<i>Quotannis, singulis
annis</i>	Minden eztendő-
ben
<i>Quotennis</i>	Hany eztendős
<i>Biennis</i>	Ket eztendős
<i>Triennis</i>	Harom eztendős
<i>Quoteni</i>	Hanyan
<i>Bini</i>	Ketten ketten
<i>Terni</i>	Harman harman
<i>Sesquiannus</i>	Mas fel eztendő
<i>Semiannus</i>	Fel eztendő
<i>Semi simpliciter ex ἡμισυ graco, & dimi-
dietatem alicujus rei significat. Signifi-
cat talem esse, qualem ei addimus in
compositione, ut: Seminudus, semimu-
lier, semihora, semicaper, &c</i>	
<i>Semestre etiam dicitur</i>	Hat holnap
<i>Quinquimestris</i>	öt holnap
<i>Quadrimestris</i>	Negy holnap
<i>Trimestris</i>	Harom holnap
<i>Bimestris</i>	Ket holnap
<i>Annosus</i>	Eztendős

Mensis

<i>Mensis</i>	Holnap, Holnapi	132
<i>Januarius, qui sacer</i>	Bodogassony	
<i>erat jano</i>	hava	
<i>Februarius, Neptune</i>	Böytclóho	
<i>Martius, Minerva</i>	Böyt mas ho	
<i>Aprilis, Veneri</i>	Sz. György	hava
<i>Majus, Appolloni</i>	Pünkőst ho	
<i>Junius Mercurio</i>	Szent Ivan	hava
<i>Julius, qui etiam Quintilis olim à Romulo</i>		
<i>dicebatur, jovi</i>	Szent jakab	hava
<i>Augustus, qui etiam olim dicebatur Sex-</i>		
<i>tilis, quod sextus sit à Martio, qui mensis</i>		
<i>erat anni initium</i>	Kisassony	hava
<i>September, Vulcano</i>	Sz. Mihaly	hava
<i>October, Marti</i>	Mint sent	hava
<i>November, Diana</i>	Sz. Andras	hava
<i>December, Vesta</i>	Karacson	hava
<i>Septimana, Hebdomada, hebdomas</i>	Heet	
<i>Dies Solis, dies Do-</i>	Vasarnap, Ur	
<i>minicus</i>	napja	
<i>Dies Luna, feria</i>	Hetfű	
<i>prima dicitur</i>		
<i>Dies Martis, feria secunda</i>	Ked	
<i>Dies Mercurii, feria tertia</i>	Szerda	
<i>Dies Jovis, feria quarta</i>	Csütörtök	
<i>Dies Veneris, feria quinta</i>	Pentek	

D. Sabbathi, Saturni, feria sexta Szom-
Dies Nap (bat
Dies festus Innep nap
Feria Innep napok
Dies operosus, pro- Köz nap, vagy do-
festus logtevő nap
Dies vigilia Innep nap esti
Dies bacchanalici Farlang
Lupercales dies colere Farlanglani
Bacchari jo kedvet venni, ugralni
Dies consecrationis templi, dedicationis
templi, Encania, consecratio templi
 Egyház napja
Dies supplicationum Keresztjaro nap
Quadragesima, jejunium, Böyt
carnis privium
Pascha, ab Hebræo pasach, id est, trans-
vit: Inde pesach, Græcis πασχα festum
judeorum: in memoriam, quod præteri-
it Dominus ædes filiorum israhel, & non
percuisset primogenita eorum. Husvet,
 Christus föl tamadafanak napja
Ascensionis dies Aldo zo nap, Christus
 menyben föl menesenek napja
Pentecoste Pünkőst, Sz Leleknek el
 bocsátásnak napja

Dies

Dies Nativitatis Christi Karacson nap 133
ja, Christus születésének napja

Hora Ora

Sesqui hora, id est hora & media Mas fel ora

Semihora Fel ora

Horula, Horuncula Kis ora

Horologium Toronyban valo
mutato ora

Momentum, Nictus oculi Egy szem pil-
lantas

Nicto, à niveo, inde conniveo, id est, signum
oculis do, alterutrum claudendo vel u-
trumque Szem hunyoritas

Ver Tavas

Aestas Nyar

Autumnus Ős

Hyems, bruma Teel

Brumalis, Hyemalis Teeli

Hornus, na, num, Ez idei
hujus anni

Hornus, ab hic & annus, idem est quod
hujus anni, vel quod aetatem unius anni
non excessit, inde est: Hornotinus, quod
seve idem significat, hujus vel unius an-
ni. Serotinus, id est, quod est seve in fi-
ne, vel in calce anni. Hor-

Hornæ fruges
Hornum vinum
Prima fax

Ez idei gabona
Ez idei bor
Gyertye gyutas kor-
ban valo údó

Concubium, tempus cum
itur cubitum

Le fekünni
valo údó

Nox intempeſta, tempus ante mediam no-
ctem

Kcfó ey

Crepusculum, tempus ante ortum Solis, aut
poſt ipſius occaſum, ut cum dicitur: Li-
teras ſcripſi ipſius diei crepuſculo, intel-
ligimus nos ſcripſiſſe in, vel poſt auro-
ram, Cum verò, crepuſculo noctis, id eſt,
vergente jam Sole ad veſperum, vulgo
Sótet haynal

Aurora

Haynal

Diluculum, ſum-
mum diluculum

jo haynalban, reg-
gel

Tempus matutinum

Regeli idó

Luceſcit, dieſcit

Virrad

Veſperaſcit, nocteſcit, adveſperaſcit, in ve-
ſperaſcit, veſperat

Eſtveledik

Meridies

Deel

Veſper, ra, rum, veſpere, ſerum diei

Eſtve

Nox imminet, nocteſcit

Sótetedik

Nox

Ey, Eczaka

Dinocti-

Primus, a, um	Első
Secundus, a, um	Második
Tertius, a, um	Harmadik
Quartus, a, um	Negyedik
Quintus, a, um	ötödik
Sextus, a, um	Hatodik
Septimus, a, um	Hetedik
Octavus, a, um	Nyoltzadik
Nonus, a, um	Kilentzedik
Decimus, a, um	Tizedik
Vicesimus, a, um	Husadik
Singuli	Egyik egyik
Bini	Kettő kettő
Terni	Harom harom
Quaterni	Negy negy
Quini	öt öt.

CAPUT LXXIV.

Aquarum appellationes.

Vizeknek nevek.

Mare, Aequor, Fretum, Pontus, Pelagus.	
Oceanus	Tenger
Littus	Part, Tenger partya
Ripa	Az partnak felső része, folyo viz partya
Fons fistularius	Cseves kut
Aa	Aqua

<i>Aqua ductus, Rivus</i>	Viz folyas, patak
<i>Rivulus</i>	Patakotska
<i>Flumen, fluvius, Amnis</i>	Folyo viz
<i>Gurges</i>	örvény
<i>Palus, dis, Lacus</i>	Allo to
<i>Vadum</i>	Az viz az hol csekely,
es altal mehetni Gazlo
<i>Rhenus, fluvius Germania</i>	Rhen vize
<i>Danubius, Ister</i>	Duna
<i>Rabus</i>	Raba
<i>Vagus</i>	Vaag
<i>Gemmatus fluvius</i>	Gyöngyös vize
<i>Tibiscus</i>	Tisza
<i>Samusius, Samus</i>	Szamos
<i>Savus, Saus</i>	Szava
<i>Dravus</i>	Drava
<i>Marusius</i>	Maros
<i>Chrysus</i>	Körös

CAPUT LXXV.

De Vestibus.

Az ruhakrol.

<i>Vestis,</i>	Ruha
<i>Vestimentum</i>	öltözö ruha
<i>Vestitus</i>	Ruhazat
<i>Tunica brevis</i>	Dolmany
<i>Manica</i>	Dolmanynak, vagy felső
ruhanak uija
	Tunni-

<i>Tunica longa, vestis muliebris</i>	Szoknya 13
<i>Talaris tunica</i>	Bokraig való ruha
<i>Toga</i>	Főlső ruha
<i>Pallium</i>	Pallast
<i>Amiculum</i>	Vallig való palast
<i>Amiculum collare</i>	Nyakban vető palast, vagy galler
<i>Penula</i>	Köppönyeg
<i>Chlamis, dis</i>	Hosszú köntös
<i>Ephestris, dis</i>	Panczel ümög
<i>Vestis Cymatalis</i>	Csömölyet ruha
<i>Undulata</i>	Habos csömölyet
<i>Vestis sericea</i>	Selyem ruha
<i>Vestis damascena</i>	Kamuka ruha
<i>Pannus attalicus</i>	Atlatz
<i>Petia panni</i>	Egy vég posztó
<i>Sericum villosum</i>	Boytos selyem
<i>Carmasimum</i>	Karmasin finú posztó
mint az sája
<i>Coccinum vestis</i>	Skarlat ruha
<i>Vestis acupicta</i>	Iratos ruha
<i>Vestis lintea</i>	Len ruha
<i>Vestis lanea</i>	Gyapjuból köt ruha
<i>Vestis lugubris, Pulla vestis</i>	Gyász ruha
<i>Vestis plicata, implicata, in rugas contra-</i>
<i>cta</i>	Rantzós ruha

<i>Plica</i>	Rantz
<i>Palla</i>	Aßßony embernek va-
lo talpig éró palást
<i>Reticulum</i>	Fő köttő, halo, kiben ta-
karjak az hajat
<i>Capitium</i>	Czafrang
<i>Attalica vestes</i>	Aranyas barßony
ruhák
<i>Vitta</i>	Fő-köttő
<i>Galerus, petasus</i>	Kalapos süveg
<i>Collarium</i>	Fodros galler
<i>Fimbria</i>	Perem
<i>Pannus subducticius</i>	Belleni valo
postó
<i>Sindon</i>	Gyolts
<i>Rica</i>	Fátyol
<i>Reno</i>	Mezitelen ködmen <i>Quæ vox à</i>
<i>Græcis fluxit, qui oves appellant</i> Ryna
<i>Castula</i>	Elő köttő
<i>Indusium, Camisia,</i>	űmög
<i>Internula, subucula</i>	
<i>Cyclas, dis</i>	Rokolya
<i>Supparum</i>	Suartz
<i>Succinctorium cam-</i>	Gatya
<i>pestre, Pèrizoma</i>	
<i>Caliga</i>	Nadrag

Tibiale

<i>Tibiale</i>	Harisnya, falavardi 132
<i>Fascia crurales</i>	Terd kötök
<i>Calopodium, calceus</i>	Falab
<i>ligneus, Calo</i>	
<i>Solea</i>	Solya, kinek farka nincs
<i>Panthophila</i>	Postoval bellet solya
<i>Cothurnus, calceus obliquus</i>	Csizma
<i>Soccus</i>	Kaptza
<i>Pero</i>	Botskor
<i>Ocrea</i>	Szekernye
<i>Calceus</i>	Saru
<i>Corrigia</i>	Saru sly
<i>Ligula</i>	Szalak sly
<i>Chirotheca</i>	Kestyű
<i>Cingulum, Zona</i>	Eöv
<i>Baltheus, in pl. Balthea</i>	Parta öv.

CAPUT LXXVI.

Ventorum Nomina.

Szeleknek nevek.

<i>Ventus</i>	Szel
<i>Ventosus</i>	Szeles
<i>Tempestas</i>	Szel-vesz
<i>Turbo</i>	Forgo bel
<i>Subsolannus</i> ἀπὸ τοῦ ὀρίωντος	ventus cardinalis
ab ortu equinoctialis flans	Nap-keleti bel
<i>Helleponticus</i> καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου	ab ortu aestivo.

Vulturinus, εὐρος ab ortu brumali. Alias,
Vulturini, Et Euri dicuntur omnes ven-
ti orientales.

Favonius, ῥέφρος, ventus cardinalis ab
occasu æquinoctiali flans Nap nyu-
gati sel.

Corus, ῥέγρης, ab occasu æstivo.

Africus, λιψ, ab ortu brumali.

Auster, νότος, ventus cardinalis à me-
ridie. Deli sel.

Euroauster, εὐρόνοτος, ex angulo orientali.

Austroafricus, λιβόνοτος, ex angulo oc-
cidentalī.

Septentrio, ἀπώγειος, ventus cardinalis
ab ipso septentrione flans. Eßaki sel

Aquilo, βορέας ex angulo orientali.

Circius, θεασκίας ex angulo occidentalī.

Porrò nauta triginta duos ventos propter
navigandi commoditatem numerant.
Poëta verò, & veteres tantum quatuor
numerare soliti sunt.

CAPUT LXXVII.

Locorum Nomina.

Helyekneck nevek.

Insula

<i>Insula</i>	Sziget	13
<i>Provincia</i>	Fegyverrel vőtt tartomány	
<i>Patria, natale solum</i>	Embernek hazája	
<i>Eremus, solitudo</i>	Pussta, kietlen	
<i>Eremita</i>	Kietlenben lako, remete	
<i>Comitatus</i>	Var-megye	
<i>Comitia</i>	Ország gyűlése	
<i>Nemus</i>	Berck	
<i>Saltus</i>	Liget	
<i>Lucus</i>	Gyakor erdő	
<i>Saltuarius, Sylvarius</i>	Erdő kerülő	
<i>Mons</i>	Hegy	
<i>Collis</i>	Halom	
<i>Tumulus, tumor terra</i>	Domb	
<i>Colliculus</i>	Halmotska	
<i>Vallis</i>	Völgy	
<i>Convallis</i>	Igyenes fenekű völgy	
<i>Vallum</i>	Lator kert	
<i>Agger</i>	Töltős	
<i>Campus, planities</i>	Szeles mező	
<i>Ager, Rus</i>	Mező	
<i>Arrum</i>	Szantani valo mező	

CAPUT LXXVIII.

Regnorum & Regionum nomina.

Országoknak, es tartományoknak nevek.

Regnum	Ország
Regio	Tartomány
Pannonia, inferior	Magyar ország
Hungaria	
Transylvania, septē castra	Erdely ország
Cis-alpina	Havas alföld
Gallia, Francia	Francia ország
Germania, Teutonia	Nemet ország
Austria, Pannonia superior	Bets ország
Italia, Latium	Olasz ország
Judaea	Sido. ország
Græcia	Görög ország
Moravia	Morva ország
Bohemia	Cseh ország
Dalmatia, Sclavonia	Tot ország
Sepusium	Szeppesföld
Illyria, Croatia	Horvat ország
Moldavia	Moldva ország
Polonia	Lengyel ország
Maromacia, marmarussa	Maramaros
Cumania	Kun ország
Iberia, Hispania	Spanjol ország
Sarmatia	Sarmatak tartománya
Silesia	Silesia tartomány
Saxonia	Saxonia
Thracia	Ratz ország

Ruscia

R.
Pri
M

J. N. K. L. L.

g m

Sa
Sic
To
Co
Cit
Do
Al

